

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 6

Poznań, wtorek dnia 5 stycznia 1932

Rok XXVII

Wobec reglamentacji handlu zagranicznego

Koniec ubiegłego roku przyniósł nam szereg ważnych rozporządzeń, regulujących nasz obrót handlowy z zagranicą w kierunku znacznego ograniczenia importu. Długa lista zakazów przywozu i podwyżek celnych — w licznych wypadkach o charakterze prohibicyjnym złagodzona jest tylko w skromnym zakresie przez ulgi celne dla towarów niewyrabianych w Polsce, lub wyrabianych w niedostatecznej ilości. Z drugiej strony zwroty celi, czyli premje wywozowe mają na celu pobudzenie naszego wywozu do nowej aktywności.

Zarządzenia te na pierwszy rzut oka wydają się nieuzasadnione obecnym naszym położeniem i stanem naszego bilansu handlowego. Wszakże od 1930 r. nasz import gwałtownie się kurczy pod wpływem zmniejszonej siły kupna społeczeństwa dotkniętego ciężkim kryzysem. Jakkolwiek i eksport nasz obniżył się nietylko co do ilości, ale pod względem wartości, jednak stale przerażał pokaznie wartość importu. Dodatnie saldo bilansu handlowego za 1930 r. wyniosło niespełna 190 milj. zł, za 11 miesięcy 1931 r. zaś blisko 390 milj. zł. A zatem dotychczasowy rozwój naszej wymiany handlowej z zagranicą nie nasuwał poważnych obaw.

Jednakże od wczesnej jesieni ubiegłego roku zaczęły się niesłychanie wikać stosunki w międzynarodowym obrocie handlowym. Odstąpienie szeregu państw z Anglią na czele od pokrycia waluty złotem spowodowało automatycznie spadek wartości tych walut o 20 do 25 proc. i umożliwiło tym państwom uprawianie dumpingu walutowego. Niedosć na tem, Anglia wprowadziła dla obrony swego bilansu handlowego długi szereg podwyżek celnych, co było przygrywką do ogólnego wyścigu zarządzeń protekcyjnych. Równocześnie w Niemczech, Austrii, na Węgrzech i w innych państwach roztoczono przymusową gospodarkę nad obrotami dewizowymi, co miało najwyraźniej na celu ograniczenie importu.

Gdy cały niemal świat, a przede wszystkim państwa, z którymi Polska utrzymuje najbardziej ożywione stosunki handlowe, dotknięty został niesłychanie ostrym paroksyzmem protekcyjizmu, zrozumiałe się staje że nasza polityka gospodarcza nie mogła przystąpić do tem bezczynnie, że musiała zastosować pewne środki ochronne przeciwko skutkom zarządzeń państw obcych. Jesteśmy jednym z nielicznych w świecie krajów, które nie odłączyły swej waluty od podstawy złotej, co niewątpliwie utrudnia nam na rynkach międzynarodowych konkurencję z produktami państw o zdeprecjonowanej walucie, a równocześnie stanowi bodziec w kierunku infiltracji zagranicznych wyrobów na nasz rynek wewnętrzny.

Ponieważ utrzymanie naszej waluty na parytecie złota uważamy za jedno

Program prac konferencji rozbrojeniowej i — komplikacje

Kłopoty Hendersona

Genewa, 5 1. (Tel. wł.) Prace przygotowawcze do konferencji rozbrojeniowej są w pełnym toku. Zdolano już mniej więcej ustalić program pierwszych tygodni pracy. Mianowicie pierwsze posiedzenia poświęcone będą wyborowi prezydium, które składać się będzie z przewodniczącego i 5 wiceprzewodniczących oraz wyborowi 5 komisji. Następnie kierownicy wszystkich delegacji składać będą obszernie deklaracje, wysuwając swoje postulaty. Zajmie to prawdopodobnie szereg tygodni. Konferencja zostanie następnie odroczone na czas po Wielkiej Nocy. Istotne prace rozpoczną się w komisjach dopiero w kwietniu.

Wszystkie te przygotowania komplikuje nieco najpierw ogólna sytuacja międzynarodowa, która nie sprzyja zbyt obrotom rozbrojeniowym, a następnie stanowisko przewodniczącego konferencji p. Hendersona. Został on wyznaczony przewodniczącym przez Radę Ligi Narodów, gdy był mi-

nistrem spraw zagranicznych Wielkiej Brytanji. Obecnie p. Henderson nietylko, że nie jest ministrem, ale nawet stracił mandat posła i jest przywódcą opozycji w Anglii. Stąd jego dość trudna pozycja wobec samej delegacji angielskiej. Rząd brytyjski przedsięwziął niedawno pewne dyskretnie kroki w kierunku ewtl. odroczenia konferencji rozbrojeniowej. P. Henderson czuł się dotknięty, że o tych krokach swego rządu nie był wcale powiadomiony. Czy więc będzie miał dostateczny autorytet, aby stać na czele jednej z największych konferencji międzynarodowych?

Według ostatnich wiadomości, p. Henderson jest chory i ma poddać się lekkiej operacji, która może mu uniemożliwić przybycie do Genewy na dzień 2 lutego. Czy choroba p. Hendersona jest tylko zbiegiem okoliczności, czy też ma inne cele, dowiemy się niebawem.

Program brytyjski w zakresie redukcji zbrojeń morskich

London, 5 1. (PAT.) „Daily Telegraph” ogłasza, że program brytyjski na konferencję rozbrojeniową zawierać będzie następujące propozycje w zakresie redukcji zbrojeń morskich: 1) Zmniejszenie tonażu wielkich pancerników z 35 000 ton do 25 000 ton jako maksimum, 2) zmniejszenie kalibru armat tych pancerników z 16 na 12 ca-

li, 3) ustanowienie maksimum 8 000 ton dla krążowników, 4) ustalenie maksimum 6-ciu calowych armat dla krążowników, 5) całkowite zniesienie łodzi podwodnych.

„Daily Telegraph” dodaje, że W. Brytania użyje tym razem całej swojej siły w obronie powyższego programu.

Przed spotkaniem Laval'a z Mac Donaldem

Berthelot przygotowuje grunt w Londynie?

London, 5 1. (PAT.) Z powodu pobytu Berthelota w Londynie, „Daily Telegraph” pisze: W rzeczywistości wizyta Berthelota ma na celu przygotowanie podjęcia negocjacji brytyjskich i francuskich ekspertów finansowych oraz przygotowanie proponowanego spotkania Mac Donald'a z premierem Lavalem, które — jak oczekują — odbędzie się w ciągu nadchodzącego week-endu. Do tego czasu spodziewane jest uzgodnienie poglądów ekspertów. Rząd francuski zgłosił zastrzeżenie co do daty konferencji lozańskiej, której zebranie się wobec tego musi być dopiero ustalone.

Paryż, 5 1. (PAT.) Agencja Havasa komunikuje: Liczne dzienniki

angielskie kolportują z uporem wiadomość o mającym niebawem nastąpić spotkaniu p. Pierre Laval'a z Mac Donaldem. W otoczeniu francuskiego prezesa Rady Ministrów oświadcza, że nie jeszcze nie zostało zdecydowane. Jest zresztą rzeczą pewną, że o ile nawet spotkanie takie będzie miało miejsce, to nastąpi ono dopiero po ponownym zebraniu się reprezentantów skarbu francuskiego i angielskiego. Przed udaniem się do Lozanny, obaj szefowie państw zdecydują prawdopodobnie, iż powinni wzajemnie się porozumieć. Niedawno Mac Donald wystosował list do premiera Laval'a, na który premier odpisał mu w ostatnich dniach.

Pogłoski o „konferencji okrągłego stołu” Dalekiego Wschodu

Po spotkaniu Yoshizawy z Litwinowem

Moskwa, 5 1. (PAT.) Korespondenci podają za japońską agencją prasową Finbau-Ranrengo, że w pewnych kołach politycznych przywiązywana jest duża waga do spotkania japońskiego min. spr. zagr. Yoshizawy z komisarzem Litwinowem, jakie miało miejsce w Moskwie w ub. tygodniu w czasie przejazdu Yoshizawy z Paryża do Tokio.

Według krążących wersji w czasie spotkania miała być poruszona

sprawa możliwości zwołania „konferencji okrągłego stołu dla spraw Dalekiego Wschodu”. Japońskie min. spr. zagr. miało zaprzeczyć kategorycznie tym pogłoskom oświadczając, że rząd japoński nie widzi potrzeby zawierania z Rosją „ententy” dla rozstrzygnięcia problemu mandżurskiego. Gdyby Yoshizawa poruszył nawet sprawę Mandżurji, to tylko celem wyłączenia punktu widzenia rządu japońskiego w tej sprawie.

z najbardziej podstawowych zadań naszej polityki gospodarczej, a spełnienie tego zadania jest w naszych warunkach możliwe jedynie przy zachowaniu czyn-

nego bilansu handlowego. przyznajemy, iż ograniczenie importu i pobudzenie wywozu drogą zarządzeń celnych jest zasadniczo słuszne i celowe,

Jeżeli jednakże bliżej przyjrzymy się ostatnim zarządzeniom reglamentacyjnym, spostrzeżemy, iż zawierają one całą skalę różniczkowania, która posłuży do spełniania celów ubocznych, do zupełnie już bezpośredniego uzależnienia całych grup handlu od woli rządu.

Szczególnie jaskrawo moment ten uwydatnia się w rozporządzeniu o cłach na owoce południowe i surowce włókiennicze. Ustalono niezmiernie wysokie, prawie prohibicyjne cło na te artykuły. Niższe stawki optaca przywóz tych towarów via porty w Gdyni i Gdańsku, a jeszcze niższe przywóz dokonywany „za pozwoleniem ministra skarbu”.

Fakt ten nasuwa prezesowi Klubu Narodowego, profesorowi ekonomji Romanowi Rybarskiemu następujące uwagi w „Gazecie Warszawskiej”:

„A więc import wielkiej grupy towarów, stanowiącej ważną pozycję w naszym bilansie handlowym, w praktyce nie będzie regulowany przez wysokość stawek celnych, lecz przez zarządzenia władz administracyjnych, jego rozmiary będą zależały od ich pozwolenia. Wracamy do dawnych czasów, do okresu komisji przywozu i wywozu kiedy to jej pozwoleniami odbywał się handel zagranicą, kiedy uzyskanie takiego pozwolenia było dobrym interesem nawet i dla tego, kto sam nie trudził się importem.

„Ale prawdopodobnie zastosuje się obecnie inne metody. Pozwoleń nie będą otrzymywali indywidualni kupcy, lecz uprzywilejowane spółki, koncentrujące import tego lub innego artykułu. W bezosobowej spółce zawsze jest ktoś, kto ją prowadzi, kto nią kieruje, choćby sam wyraźnie nie występował. I będziemy mieli swoich królów kawy, herbaty, pomarańcz i mandarynek, króla bananowego itd., podobnie, jak w Ameryce są królowie stali, miedzi, szmalcu. Zachodzi tylko ta różnica, że królowie amerykańscy zdobyli swoje stanowisko dzięki swojej przedsiębiorczości w walce o rynek, a nasi królowie importowi będą powstawali... za pozwoleniem ministra.”

Już dzisiaj, nazajutrz niemal po ogłoszeniu wspomnianych zarządzeń celnych, pojawiają się posłuski o co-raz to nowych koncernach, które chciałyby zmonopolizować w swych rękach przywóz z zagranicy pewnych grup towarów, oczywiście korzystając z koncesyj ministerstwa skarbu. Powstanie szereg nowych monopolii i koncernów uprzywilejowanych, a o powodzeniu danej jednostki gospodarczej decydować będzie nie jej sprawność i dzielność, lecz fizjognomja jej polityczna.

I znowu oddajemy na zakończenie głos prof. Rybarskiemu:

„Mamy tu do czynienia z nowym, bardzo mocnym uderzeniem etatyzmu: że nie protestują przeciw temu ci którzy teoretycznie są przeciwni etatyzmowi, to i temu można się przestać dziwić. Wiadomo dobrze, że ta forma etatyzmu sprzyja wyzyskiwaniu interesów osobistych dzięki stosunkom politycznym; zaciera się tu różnica między interesem prywatnym a publicznym w zgodnej „współpracy”. Cierpi na tem całe życie gospodarcze, oddala się chwila, w której ono będzie mogło odechnąć z pod coraz bolesniejszych ciosów przesilenia gospodarczego.”

Stary i nowy rok budżetowy

Nowy rok kalendarzowy objął już panowanie nad różnymi dziedzinami życia za wyjątkiem budżetu, który — jak wiadomo — kończy się w marcu i zaczyna 1 kwietnia. Mamy zatem przed sobą jeszcze cały kwartał starego roku budżetowego, kwartał zimowy, do którego w zeszłym roku p. Józef Piłsudski, a w obecnym brat jego Jan przywiązywali duże pod względem dochodowości nadzieje. Nadzieje te w r. 1930/1 skończyły się zawodem, to samo będzie i teraz.

Ogłoszone zostały tymczasowe zamknięcia rachunków za 8 miesięcy, od kwietnia do listopada z. r. Wydatki w tym okresie wyniosły 1.672, dochody 1.545 milionów. Urzędowy deficyt wynosi zatem 127 milionów. Naprawdę, jak to już nieraz wykazywaliśmy, jest on znacznie większy. Nietylko dlatego, że do dochodów zaliczono pożyczkę z Banku Polskiego w sumie 20 milionów, ale także przez sztuczne spreparowanie dochodów z przedsiębiorstw państwowych. Za cały rok 1930/1 uzyskano z tego źródła 118 milionów, a za 8 miesięcy roku 1931/2 już 112 milionów. Gdy w całym budżecie tegorocznym obniżka dochodów w porównaniu z rokiem ubiegłym wyniesie około pół miljarda, to przedsiębiorstwa przyniosą (na papierze) około 50 milionów więcej. W październiku 1930 r. przedsiębiorstwa opłaciły skarbowi 6 milionów, w październiku 1931 r. — 17 mil. Analogiczne cyfry za listopad wynoszą 9 i 17 milionów.

Możnaby z tego powodu gratulować rządowi i zwolennikom etatyzmu, gdyby to były wyniki prawdziwe. Ale tak niestety nie jest. Przedsiębiorstwa a w nich przedewszystkiem koleje, wpłacają do skarbu nie osiągnięte zyski, ale swój kapitał obrotowy, a nawet pieniądze, uzyskane z pożyczek. Przez rozmaite operacje buchalteryjne podwyższa się sztucznie dochody z przedsiębiorstw i zmniejsza w ten sposób ogólny deficyt budżetowy. Jest to jednak sukces tylko optyczny, a nie rzeczywisty. Przez dokonanie odpowiednich sprostowań otrzymalibyśmy jako faktyczny deficyt za 8 miesięcy sumę 200 milionów, nie uwzględniając wyplat chwilowo wstrzymanych, które kiedyś trzeba będzie zapłacić, a których wysokość nie jest znana.

Jak się zapowiadają ostatnie cztery miesiące starego roku budżetowego? Czy będą one „łuste” dla skarbu, jak się tego spodziewa p. Jan Piłsudski?

Najbardziej nawet różowo usposobiony optymista nie będzie chyba twierdził, że obecny rok budżetowy jest pod względem gospodarczym lepszy od poprzedniego, ani że w najbliższych czterech miesiącach nastąpi wyraźna poprawa. Optylizmem zatem w sensie budżetowym będzie, jeśli dochody ostatnich czterech miesięcy obliczymy w stosunku zeszłorocznym. A wtedy wypadnie nam, że dochody te wyniosą około 2.220 milionów, a nawet po uwzględnieniu wyżej ujawnionych operacji z przedsiębiorstwami maximum 2.300 milionów. Ponieważ zaś wydatki, obliczone w ten sam sposób, dojdą do 2.500 milionów, zatem rok budżetowy 1931/2 będzie zamknięty faktycznym deficytem w sumie około 280 milionów, zredukowanej sztucznie do 200 milionów.

W życiu jednostek, a nawet w ogólnej polityce do nowego roku przywiązuje się z reguły różne nadzieje, oparte nie na rzeczywistości, ale na tęsknocie do lepszego jutra. W budżecie jednak tych nadziei realizować nie wolno. Nowy budżet musi opierać się na starym, w zasadzie nie powinien być od niego większy, a w sytuacji obecnej powinien być znacznie mniejszy.

U nas będzie inaczej. Gdy dochody roku starego zamknięte będą w granicach 2.200 do 2.300 milionów, wydatki nowego roku budżetowego, który rozpocznie się 1 kwietnia, preliniuje się na 2.450 milionów; a dochody na 2.375 milionów, czyli więcej, niż przyniesie stary rok.

Czy możliwe jest obniżenie wydatków do 2 miliardów, czyli do tej sumy, którą — i to nie bez trudności — będzie można uzyskać w nowym roku budżetowym?

Obóz narodowy twierdzi, że tak; „sanacja” i rząd, że nie. Argumenty obu stron zostaną wytoczone w nadchodzącej dyskusji budżetowej, z której urodzi się nowy budżet. Rozpocznie on życie od 1 kwietnia i będzie nosił na sobie charakterystyczną cechę tego dnia omyłek: *Prima Aprilis*.

Nie będzie to niestety omyłka zabawna, a nieszkodliwa. M. K.

Kryzys wśród Polonji amerykańskiej

Przy omawianiu naszej sytuacji mało, szalenie mało mówi się i myśli o losie Polaków w Ameryce. Spora ich tam liczba: przeszło cztery, a może już nawet pięć milionów. Nie doceniamy siły, tkwiącej w tej masie, w której patryjotyzm — pomimo zahamowania dopływu emigracji krajowej, zasilającej jego związek z macierzą — nietylko nie zamarł, lecz nieustannie się podnosi. Wychodźstwo nasze ma do starego kraju mnóstwo zastrzeżeń, poniosło wiele ofiar i strat osobistych, a mimo to poczucie polskości wzmogło się w ostatnich kilku latach bardzo silnie.

Dzisiaj Ameryka, a specjalnie Stany Zjednoczone, przechodzą kryzys największy. Jak się to przejawia wśród Polonji?

Niepodobna wyodrębnić Polaków od całości życia amerykańskiego. — Przeżywali okres „prosperity”, przeżywają boleśnie okres obecny przesilenia. Do r. 1928 żyli w warunkach bardzo pomyślnych: bogacili się nieustannie, zwłaszcza że posiadają w wysokim stopniu rozwiniętą cnotę oszczędności i umięję pracować wyteżenie. Robotnik zarabiał tam po 10 i więcej dolarów dziennie. Ciężał tedy troskliwie grosz do grosza, marząc o własnym domu.

Własny dom — to było nietylko spełnienie marzeń, lecz i dobry interes. Stopa procentowa była niska, czynsz mieszkalny był stosunkowo wysoki, udogodnienia przy budowie domów korzystne, nie więc dziwnego, że energia wychodźstwa poszła silnie w tym kierunku.

Liczono, że około r. 1928 Polacy będą posiadali ponad 250 000 domów własnych, reprezentujących wartość do 1 800 milionów dolarów. Naturalnie nie wszystko zostało kupione za gotówkę. Przeszło miliard opłacono bankom, reszta pozostała dłużna. I tu się zaczyna tragedia.

Od r. 1928 zaczęło rosnać w Ameryce bezrobocie, które naturalnie w wysokim stopniu ogarnęło Polaków. W tym także czasie poczyniły się krachy giełdowe, które fatalnie odbijały się na ludności, lokującej w akcjach swe

oszczędności. W tym stanie rzeczy często nie było za co opłacić raty bankowej. Banki zaś przeczekwały dwie raty, ale po nieopłaceniu trzeciej, wystawiły dom na licytację, albo zabierały go sobie.

Zaczynało się teraz jedno ogniwo nieszczęść. Banki, które oszczędności klientów lokowały głównie w budowlach nowych domów, jako dających najlepszy dochód i stanowiących najlepszą gwarancję, wskutek niewypłacalności klientów poczęły bankrutować. Właściciele zaś rugowano z domu bezwzględnie, często przez policję.

Nie rozwiązywało to sytuacji. Właściciele nieruchomości są wysoko opodatkowani na rzecz miasta i stanu, zwłaszcza na drogi i szkoły. Opowiadano, że np. posiadacz domku o czterech pokojach w małej miejscinie, płaci rocznie 220 dolarów podatku, który gdzieindziej wynosi nawet więcej. Jeżeli się zalega z opłatą podatku przez dwa lata, miasto wystawia dom na licytację za bezcen. Teraz coraz częściej się zdarza, że do licytacji nikt nie staje bo... się nie opłaca!

Bank, otrzymawszy dom po niemożącym opłacić rat właścicielowi, musi go wynająć, tak, żeby się odpowiednio procentował. Ale jeśli niema lokatorów, to kłeska. Wtedy się dom burzy, rozbiera, albo też pozwala sąsiadom rozbierać budynki na opał. Instytucjom takim chodzi o usunięcie podobnych domów, gdyż w razie ich utrzymania musiałby płacić podatek.

Czyż to nie paradoks? W XX. wieku, kiedy głód mieszkaniowy jest powszechny, rozbiera się domy! I są ludzie, którzy na tem robią interesy! Opowiadano o pewnym rodaku, analfabecie z Małopolski, żyjącym od lat na obczyźnie, który tak się wydoskonalił w rozbiorce domów, że zrobił na tem w ciągu dwu czy trzech lat około 150.000 dolarów.

Analogiczny paradoks widać na farmach polskich. Zdarzają się wypadki, że wskutek kryzysu właściciel nie może opłacać rat albo też nie jest w stanie opłacać dzierżawy, lub podatków. Wtedy właściciel opłaca za niego podatki, nie bierze żadnej tenuty

dzierżawnej za dzierżawę, ale podnajmując pozostawia na farmie, żeby jej pilnował, strzegł dobytku, domu, zwierząt i t. d. Cały dochód, który dawny dzierżawca czy dawny właściciel ze swej pracy zbiera, idzie na jego wyłączne dobro, a sam właściciel nietylko że nic niema z farmy, lecz dopłaca

do niej, regulując świadczenia podatkowe...

Polacy stracili na kryzysie dotąd około 50.000 domów, a przez to około ćwierć miliona dolarów, wpłaconych uprzednio bankom, które przepadły.

Ale na tem nie kończy się wcale ich niedola... (w)

Polska polityka morska w roku 1931

I. Ogólne linje

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Gdynia, w styczniu. O rok starsze stały się znowu nasze dążenia do ekspansji na morzu i nasze prace nad umocnieniem pozycji Polski nad Bałtykiem. Niejedno zamierzenie zostało zrealizowane, niejedno z pomysłów poddany został rewizji i niejedno doświadczenie dało nam taką lub inną naukę na przyszłość.

Przedewszystkiem pojeśliśmy prawie zupełnie, że posiadanie dostępu do morza wymaga w nieuniknionej konsekwencji wyjścia na to morze i objawiania na niem jak największej ruchliwości. Praca na morzu dla Polski. Ten postulat wcielany jest w życie ochotnie i z dużym uporem. Rok ubiegły wykazał, że idea morska w Polsce zatoczyła jeszcze szersze kręgi, aniżeli w roku poprzednim. Uczuciowości i sentyment w stosunku do morza ustępują w naszym społeczeństwie trzeźwej ocenie możliwości komunikacyjnych i kupieckich i wytrwałemu dążeniu do ujarznienia żywiołu.

Te przesłanki, przyswojone na podstawie obserwacji i analizy dobrych wzorów obcych, cechowały już wyraźnie życie Polski w ubiegłym roku na morzu i nad morzem. Wykorzystanie morza dla celów komunikacyjnych i kupieckich, oraz ujarznienie morza jako takiego. Akcja ta pogłębiła automatycznie łączność kraju z wybrzeżem i Pomorza z resztą Polski.

Zgórą dziesięcioletnia praca narodu polskiego nad morzem i na morzu okazuje w wyniku załżki owoców przyszłych planów. Zdajemy sobie już jasno sprawę z naszych poczynań. Działanie na morzu przestaje mieć dla nas charakter czynności nadzwyczajnej, egzotycznej; wchodzi prosto w krew. Morze staje się dla Polaków nieodzownym elementem. Coraz to logiczniej myślimy kategoriami morskimi i coraz to powszechniejsze staje się pojęcie, że swoboda ruchu na morzu jest największą wolnością tego świata.

Naszkieowane powyżej pogłębienie polskiej ideologii morskiej, objawiło się w roku ubiegłym szeregiem konkretnych i szczęśliwych poczynań. Obrót towarowy drogą morską, przez Gdynię i Gdańsk, wzrósł z 11,3 mil. ton w roku 1930 na 13,5 mil. ton w roku ubiegłym. Szczególnie radosny jest wzrost obrotu towarowego w Gdyni z 3,6 mil. ton w roku 1930 na 5,3 mil. ton w roku 1931. W ciągu sześciu lat, od roku 1925, obrót towarowy Gdyni powiększył się stokrotnie! Obrót towarowy Gdańska trzymał się w roku ubiegłym na dotychczasowym, rekordowym poziomie i wynosił, tak jak w roku 1930 — 8,2 mil. ton. Znaczenie tej cyfry zrozumiemy, gdy uprzytomnimy sobie, że obrót towarowy Gdańska w roku 1913 wynosił wszyst-

kiego 2,1 mil. ton, czyli był ilościowo cztery razy mniejszy.

W handlu zamorskim Polski dało się zaobserwować w roku bieglm, że w dziedzinie eksportu stosunek pomiędzy wywozonymi surowcami i półfabrykatami, oraz artykułami gotowymi przestał być tak jaskrawo nieproporcjonalny, jak w latach poprzednich. Stosunkowo małowartościowe surowce, jak węgiel i drzewo, jeszcze dominują, ale nie zacierają już zupełnie innych cennych pozycji. Wywieźliśmy bardzo dużo produktów przemysłu rolniczego, jak bekonów, szynek, drobiu, jaj, masła, puchu itd., dalej dużo manufaktury, cynku, tuskanego ryżu i obrobionego drzewa. W imporcie, chociaż ograniczyliśmy się do towarów najpotrzebniejszych, wykluaczyliśmy w wielu wypadkach pośrednictwo i nauczyliśmy się kupować wprost u producenta. Początek taki zrobiono w Gdyni w roku ubiegłym z bawełną i śledziami i wolno mieć najlepsze nadzieje co do rozwoju w przyszłości tych transakcyj. Nadzieje te są tembardziej uzasadnione, że uchwalone z końcem ubiegłego roku protekcyjne dla portów polskich stawki celne, spowodują wielki wzrost importu drogą morską przez Gdynię i Gdańsk.

O ile każdy z portów polskich wykazuje sam w sobie bardzo korzystne wyniki za rok 1930, to stwierdzić należy, że stosunki pomiędzy Gdańskiem i Polską wraz z Gdynią z drugiej strony, w ubiegłym roku uległy dalszemu pogorszeniu. Gdańsk, rządzony przez nacjonalistów, zajął wobec Polski i Gdyni wyraźnie wrogie stanowisko. Aktów zlej woli Gdańska można wyliczyć bardzo wiele. W interesy naszej polityki morskiej ugodziły skargi, zanesione przed trybunały Genewy i Hagu. Decyzja komisarzy Ligi Narodów, hr. Graviny, z dnia 26 października r. z. nałożyła na Polskę obowiązek pełnego wykorzystywania portu gdańskiego, chociażby to było połączone z uszczerbkiem Gdyni, a orzeczenie trybunału haskiego z pierwszych dni grudnia zabroniło polskiem statkom wojennym zawiązać bez większych formalności do portu gdańskiego. Powyższe decyzje, dla Polski nad wyraz przykre, są również w pewnej mierze skutkiem złego nastawienia się naszych sfer urzędowych wobec wolnego miasta, oraz szeregu niezręczności naszej dyplomacji, popełnionych na terenie międzynarodowym.

Sumarycznie, bez wglądania w szczegóły, powiedzieć można, że w roku 1930, w sprawach związanych z morzem, Polska zrobiła duże postępy. O szczegółach, dotyczących rozwoju naszej floty, Gdyni, portu i miasta, pomówimy w następnym artykule.

F. o. b.

Pasaporty bezwyznaniowe

Polska Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

Otrzymujemy wiele listów z zapytaniem, dlaczego w wydawanych obecnie przez urzędy gminne i magistraty dowodach osobistych pominięto rubrykę wyznaniową. Można jeszcze zrozumieć przyczynę, dla których w krajach, gdzie istnieje rozdział Kościoła od państwa, pomija się w dokumentach osobistych wyznanie. Ale u nas w Polsce takiego rozdziału niema, konstytucja uznaje wyznania religijne, a Kościołowi katolickiemu zapewnia naczelne stanowisko, jako religii większości ludności państwa polskiego.

W czym interesie pominięto rubrykę wyznaniową w dowodach osobistych?

Uroczystości papieskie

w archidiecezjach gnieźnieńskiej i poznańskiej

(KAP). J. Em. ks kardynał-Prymas poruczył archidiecezjalnej Lidze Kato-

lickiej w Poznaniu zorganizowanie uroczystych obchodów papieskich celem uczczenia 10-lecia rządów Jego Świątobliwości papieża Piusa XI, wyznaczając na dzień tych obchodów niedzielę, 14 lutego b. r.

W związku z obchodami przystąpił sekretarjat generalny archidiecezjalnej Ligi Katolickiej w Poznaniu (Al. Marcinkowskiego 22) do wydania: wykładu, kazania, oraz portretu Ojca św. z własnoręcznym podpisem i błogosławieństwem.

Morze uszczęśliwia biedaków.

Gdynia, 5. 1. (Tel. wł.). Na Bałtyku rozbił się ostatnio niemiecki transportowiec „Helene”, płynący do Królewca. Obecnie morze wyrzuciło w okolicy Darsserort (Pomerania) niezliczoną ilość funtowych paczek margaryny, skrzynie z kawą, herbatą, kakao, konserwami, mydłem i smalcem. Cała ludność nadbrzeżna, mimo interwencji władz granicznych, korzysta obficie z niespodziewanych darów morza. Sam ładunek margaryny, który znajdował się na statku „Helene”, składał się z 200.000 sztuk funtowych paczek. S. B.

Dalsze aresztowania w Indiach brytyjskich

Pierwsze ofiary walk z policją angielską

London, 5. 1. (Tel. wł.). Krótko po aresztowaniu Gandhiego i Patela, aresztowano również Prasada, który został mianowany ostatnio przewodniczącym kongresu panindyjskiego.

Bombaj, 5. 1. (PAT). Ansari został mianowany przewodniczącym kongresu panindyjskiego, jako zastępca Prasada, którego aresztowano wczoraj.

London, 5. 1. (Tel. wł.). Kwatera główna indyjskiej partii nacjonalistycznej została obsadzona przez policję angielską. Na wszystkie zebrania stronników Gandhiego wkracza policja i rozwiązuje je, uciekając się często do użycia siły.

W Kalkucie aresztowano 20 osób, które stały przed bojkotowaniem magazynów angielskimi.

Bombaj, 5. 1. (PAT). W Cavnore

policja musiała kilkakrotnie szarżować i rozpraszać tłum za pomocą pałek gumowych. Manifestanci, rozprószeni przez policję, natychmiast zbiegli się ponownie w nowej dzielnicy. Po całym mieście krąży patrol policyjny. W Allahabad 2 osoby zostały zabite, kilka odniosło rany. Przeszło 20 osób zostało aresztowanych.

Bombaj, 5. 1. (PAT). W oświadczeniu, wydanym przed aresztowaniem, Gandhi przedstawił raz jeszcze program powstrzymania się od współpracy, którą należy podjąć po jego aresztowaniu. Gandhi zaznacza, że Hindusi powinni otoczyć jaknajdalej idącą opieką wszystkich mieszkających w Indiach Anglików, ich żony i dzieci.

Dowódcy zarzucono, że nie podał oficerowi dostatecznie dokładnych wskazówek, w jaki sposób ma okrążyć cypl półwyspu helskiego.

Powyższe orzeczenie hamburskiego urzędu morskowego podcina pogłoski, które informowały, że utknięcie niemieckiego statku na mieliźnie spowodowało fałszywe oznaczenie mielizny przez władze polskie i równocześnie dowodzi, że tak zachwalana niemiecka marynarka handlowa daleka jest od doskonałości. S. B.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 5. 1. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy, oarytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71,3 kg (121 f w h.); 2) żyta pomorskiego 69,95 kg (119,1 f w h.); 3) pszenicy poznańskiej 74,8 kg (127,1 f w h.); 4) pszenicy pomorskiej 74,35 kg (126,4 f w h.); 5) jęczmienia poznańskiego 84 do 86 kg; 6) owsa poznańskiego 43,55 kg (74,1 f w h.).

Ceny transakcyjne	
Zyto 1175 tonn par. Poznań	27.25
Usposobienie spokojne	
Pszenica 100 tonn par. Poznań	24.75
Usposobienie spokojne	
Ceny orientacyjne	
Jęczmień a) 84—86 kg	20.50—21.50
Jęczmień b) 68 kg	22.25—23.25
Usposobienie spokojne	
Jęczmień browarowy	25.50—27.00
Usposobienie spokojne	
Owie:	
Usposobienie słabe	
Mąka żytnia 65% w/w	37.50—38.50
Usposobienie spokojne	
Mąka pszen 65% w/w	36.25—38.25
Usposobienie spokojne	
Otręby żytnie	15.75—16.25
Otręby pszenne	14.00—15.00
Otręby pszenne (grube)	15.00—16.00
Rzenak	32.00—33.00
Gorzycyca	33.00—40.00
Groch Victoria	24.00—28.00
Groch Folgera	29.00—32.00
Ziemiaki fabr. za kilo %	0.00—0.20
Ogólne usposobienie spokojne.	
Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 15 tonn, pszenicy 120 tonn.	

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 5. 1. 1932 r.

Spędzono: wołów 71, buhajów 162, krów 277, świń 2100, cieląt 618, owiec 160, razem 3388 zwierząt.

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

Płacono za 100 kg żywej wagi za:

BYDŁO:	
Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzegane	74—80
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	62—68
Mięsiste tuczone starsze	46—52
Miernie odżywione	36—44
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	62—68
Tuczone mięsiste	54—60
Nietuczone dobrze odżywione starsze	42—50
Miernie odżywione	34—42
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	70—80
Tuczone mięsiste	62—66
Nietuczone dobrze odżywione	36—44
Miernie odżywione	26—30
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	70—78
Tuczone mięsiste	60—63
Nietuczone dobrze odżywione	46—56
Miernie odżywione	34—42
Młodzie:	
Dobrze odżywione	34—42
Miernie odżywione	28—32
Cielęta:	
Najprzejdniejsze cielęta wytuczone	80—90
Tuczone cielęta	70—76
Dobrze odżywione	60—68
Miernie odżywione	54—58
OWCE:	
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młode skopy	70—84
Tuczone starsze skopy i macioriki	56—64
Dobrze odżywione	00—52
ŚWINIE (TUCZNIKI):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	36—100
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	38—94
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	82—86
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi	74—80
Maciory i późne katastry	80—90
Świnie bekonowe	78—82
Świnie bekonowe loco stacja załadowania I — 74—76, II — 70—74.	
Przebieg targu spokojny.	

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.75 zł., gotówką 209.70 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.66 do 173.52 zł., gotówką 173.32 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 5. 1. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była w dalszym ciągu słaba. Obróty były ograniczone, transakcje zawierano z pewną rezerwą.

Z notowanych papierów płacono za 5 proc. po konwers., która wykazała niższe, 36 proc., natomiast z papierów lokacyjnych P. Z. K. ofiarowano nadal 8% listy dolarowe stare po dotychczas najniższym kursie 64 proc. zaś 4 proc. listy konwert. handlowane po ostatnim kursie 28 proc. w transakcjach. Mniejszej ilości 6 proc. listów żytnich obracano po 13.— bez kwalifikacji do notowania.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych płacono za Bank Polski 102.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu):
5% pożyczka konwersyjna 36% P.
3% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 64% O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kred. 28% +
Akcje bankowe.
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 102.— P.
Tendencja słaba.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 5. 1. 1932 r.

Waluty		Gotówka	
Dolary St. Zjean. tr.: 8.90, sp.: 8.92, kup.: 8.88.			
Dewizy:			
	trans.	sprzed.	kup.
Gdańsk	178.90	174.33	173.47
Holandja	358.80	359.70	357.90
London	30.15	30.28	29.98
Nowy Jork			
czeki	8.921	8.941	8.901
Nowy Jork			
kabel	8.927	8.947	8.907
Parż	35.06	35.15	34.97
Praga	26.41	26.47	26.35
Szwajcaria	174.30	174.73	173.87
Berlin	211.70		

Papiery wartościowe i obligacje:			
3% poź bud.		31.00	30.00
5% poź konw.			33.75
6% poź dol.		53.25	54.00
4% premii Col.			42.00
7% poź. stabil.		52.25	50.25

Akcje w złotych:			
Bank Polski		0.00—105.00	
Bank Powsz. Kred.		0.00—100.00	
Puls		0.00—27.05	
Pocisk		0.00—1.22	
Haberbusch		0.00—44.00	

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.	
Berlin, 5. 1. 1932 r.	
Pszenica march 75—76 kg.	222.00—224.00
Tendencja mocna.	
Żyto march 72—73 kg.	185.00—187.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień	153.00—165.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	148.00—152.00
Tendencja spokojna.	
Owies march	134.00—142.00
Tendencja nieco mocniejsza.	
Mąka pszenna	27.00—31.00
Tendencja mocniejsza.	
Mak: żytnia 70%	25.85—27.90
Tendencja mocna.	
Ospa pszenna	8.75—9.00
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	9.00—9.50
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	21.00—27.50
Groch drobny jadalny	21.50—24.00
Groch pastewny	15.00—17.00
Pełuszką	16.00—18.00
Bób	14.00—16.00
Wyka	16.00—19.00
Lubin, niebieski	10.00—12.00
Lubin żółty	13.50—15.50
Seradela nowa	22.00—27.00
Kuchy lina 37%	12.20—12.40
Kuchy z orzecha ziemnego	12.20
Kuchy mielone (maczka)	11.90
Wytłoki suche paryt Berlin	6.40—6.50
Śrót Soja ekstrahowany 43% loco Hamburg	10.70
Śrót Soja ekstrahowany 43% loco Szczecin	11.20
Płatki z embiaczane	12.10—12.30
Słoma żytnia pras drut.	0.75—0.90
Słoma pszenna pras drut.	0.60—0.70
Słoma owsiana pras drut.	0.70—0.85
Słoma jęczmienna drut.	0.65—0.75
Słoma żytnia dl wiązana	0.75—0.90
Słoma żytnia pras sznur	0.55—0.65
Słoma pszenna pras sznur.	0.50—0.60
Sieczka	1.20—1.45
Siano handlowe	1.20—1.45
Siano dobre I pok.	1.70—1.90
Lucerna luźna	2.40—2.70
Tymoteusz luźny	2.35—2.65
Sirno koniczynowe luźne	2.25—2.55
Tendencja stała	
Ogólna tendencja mocniejsza.	

Spis ludności w Gdyni przyniósł niespodzianki

Gdynia liczy tylko 30.000 mieszkańców — Na jedną kobietę przypada dwóch mężczyzn

Gdynia, 5. 1. (Tel. wł.). Wynik spisu ludności w Gdyni, stosownie do instrukcji głównego urzędu statystycznego, trzymany jest w tajemnicy, ale, jak słychać, sprawił niemiłą niespodziankę.

Chociaż prasa zwracała często uwagę, że na podstawie spisów kościelnych i spisów osób uprawnionych do głosowania w ostatnich wyborach do Sejmu i Senatu, liczba mieszkańców Gdyni, łącznie z okolicznymi osiedlami, nie przekracza w żadnym wypadku 35.000 głów, władze rządowe w enuncjacjach swoich powoływały się stale na liczbę

50.000. Tymczasem według spisu z grudnia r. z. liczba mieszkańców Gdyni nie przekracza granicy 30-tysięcznej.

Znamienna jest również nadzwyczajna dysproporcja pomiędzy mężczyznami i kobietami. Gdy normalny stosunek płci jest mniej więcej jak 1:1, to w Gdyni na jedną kobietę przypada prawie dwóch mężczyzn. Zjawisko to zaobserwowano już dawno w praktyce tutejsze panie, które ustawicznie muszą zmieniać służące, ponieważ każda dziewczyna w bardzo krótkim czasie wychodzi za mąż.

dujący się przy Nabrzeżu Szwedzkim, został z niewiadomych powodów skierowany za falochron, gdzie miał być uwięziony do czasu zapłacenia długów. Tymczasem transportowiec skorzystał ze swobody ruchów i czmychnął na otwarte morze. Z powodu niedbalstwa Urzędu Morskiego skarb państwa został narażony na poważne straty S. B.

Kto ponosi winę za wypadek statku „Eduard“?

Gdynia, 4. 1. (Tel. wł.). Urząd morski w Hamburgu rozpatrywał ostatnio sprawę osadzenia niemieckiego statku „Eduard“ na mieliźnie koło Helu, co zdarzyło się w dn. 3 grudnia r. z. Kapitan Schwerdt zeznał, że, gdy statek osiadł na mieliźnie, usiłował użyć mu przez wrzucenie w morze pewnej ilości worków z kartoflami, drzewa i celulozy. Sześć do ośmiu holowników z Gdyni i Gdańska proponowało swoje usługi, ale dowódca statku za nie podziękował. Dopiero, gdy wiatr zmienił kierunek i fale zaczęły zalewać statek, który wciąż tkwił na mieliźnie, kapitan zmuszony był skorzystać z holowników. Statek „Eduard“ przebył na mieliźnie 36 godzin.

Oskarżyciel publiczny orzekł, że winę ponosi zła nawigacja pierwszego oficera i, że tylko ze względu na jego nienaganą przeszłość, nie domaga się pozbawienia go patentu. Urząd wydał orzeczenie, że osadzenie statku „Eduard“ na mieliźnie koło Helu spowodowała „zupełnie niedostateczna“ nawigacja wachtowego pierwszego oficera.

Dyskusja w Senacie nad expose min. Zaleskiego

Warszawa, 5. 1. (Tel. wł.) Posiedzenie komisji spraw zagranicznych Senatu zostało wyznaczone na wtorek, 12 stycznia. Będzie na niem przeprowadzona dyskusja nad expose min. Zaleskiego. Zaleski przed dyskusją udzieli prawdopodobnie wyjaśnień o wynikach pobytu w Warszawie rumuńskiego ministra Ghiki. (w)

Borah u ambasadora Polski

Warszawa, 5. 1. (Tel. wł.) — Depesze które nadeszły z Waszyngtonu, podkreślają niedzielny udział senatora Boraha w śniadaniu, urządzone przez ambasadora Filipowicza. Borah nie utrzymywał stosunków towarzyskich i bywał tylko tam, gdzie musiał ze względu na pewne okoliczności. Wizytę jego u Filipowicza tłumaczy jako zakończenie incydentu, wyłonionego przed kilku tygodniami na tle Pomorza. (w)

Ucieczka lotewskiego transportowca.

Gdynia, 5. 1. (Tel. wł.). Władze tutejsze zajmują się zbadaniem przyczyn ucieczki lotewskiego statku „Curland“, który mimo nałożenia na niego aresztu za długi w sumie 24.000 zł bez przeszkody wypłynął z portu i uciekł do Libawy.

Ucieczka statku nastąpiła w dniu 24 grudnia r. z. Statek „Curland“, znaj-

Tragedja obłąkanego reemigranta

*Sprawa zaginięcia Jakóba Bartosza okryta tajemnicą...
fal morskich*

Gdynia, 5. I. (Tel. wł.). Władze Stanów Zjednoczonych wysiedliły ostatnio przymusowo Polaka, Jakóba Bartosza, podejrzanego o umysłową chorobę. Bartosza dostawiono na amerykańskim statku do Londynu, skąd zdano go na pokład polskiego statku „Premjer”. Dozorą jego uczyniono stewarda 3-iej klasy, Rosego, który na noc zamykał go w kabinie, a w ciągu dnia wszedzie mu towarzyszył. W dniu 20 grudnia r. z., gdy „Premjer” znajdował się na Morzu Północnym, Bartosz o godzinie 10 wieczór udał się na spoczynek. Steward Rose stał mu łóżko, a gdy się odwrócił Bartosza nie było w kabinie. Poszukiwania nie dały rezultatu; Bartosz przepadł bez śladu. Później mówił do towarzyszy podróży, że do Polski nie dojedzie, więc przypuszcza się, że popełnił samobójstwo.

Sprawę zaginięcia Jakóba Bartosza rozpatrywała wczoraj tutejsza Izba Morska. Sędzia Speichert, po przesłuchaniu świadków, stewardów Rosego i Langowskiego, doszedł do wniosku, że nie jest to „wypadek morski”, przewidziany ustawą i przekazał sprawę prokuratorowi. Jeżeli zaginięciem Jakóba Bartosza nie zajmie się jego rodzina, to przypuszczać można, że wypadek ten zostanie złożony do aktów i pozostanie na zawsze tajemnicą fal morskich. S. B.

Z procesu więźniów brzeskich

Replika prok. Grabowskiego

Wczorajszy dzień procesu przeznaczony został — jak już donosiliśmy w relacji telefonicznej — na odpowiedź prokuratorów ławie obrończej. O godz. 10.30 rano wystąpił z przemówieniem prok. Grabowski.

Na wstępie swego przemówienia oskarżyciel publiczny stwierdza, że wśród 18 przemówień obrońców w procesie więźniów brzeskich, znajdują się wielkiej miary przemówienia polityczne, znajdujące się w tych mowach cytaty i opinie o postępkach mężów stanu różnych stuleci, zawarte w nich były finisje prawa konstytucyjnego i państwowego, co wszystko razem p. Grabowski nazywa „jakby kursami dokształcającymi w sprawach politycznych”.

Prokurator przyznaje, że były w tych przemówieniach także momenty prawnicze i uznaje, że w tych krótkich momentach sąd był na właściwym miejscu.

Czasami „znużone umysły”, zdaniem prokuratora, wprowadzane zostały przez obrońców w „oazę dowcipu”, a dzień ostatni w przemówieniach obrony nazywa oskarżyciel dniem silnych wrażeń, dniem pirotechniki oratorskiej, zamkniętym w ostatnim przemówieniu „piękną kłamrą klejnotu „uczucia”.

Jaki wynik tego, — pyta prokurator i, odpowiada: „Jesteśmy wszyscy zmęczeni”. I to nietylko ci — dowodzi p. Grabowski, — którzy biorą udział w procesie, ale nawet — społeczeństwo. „W tej powodzi słów przychodzi stan, kiedy człowiek nie jest w stanie obejmować umysłem z należytą ostrożnością wszystkiego, co się mówi”.

Nazwa procesu

Jeżeli chodzi o nazwę procesu, to nie będę się spierał: powiemy, że proces posiada nietylko historyczne, ale wręcz kosmiczne znaczenie. Powiemy, że nawet wszystko w eterze jest nim przejęte i że potok słów mógł wywołać zmiany bardzo istotne.

Środki walki

Środki walki używane w każdym procesie składają się z dwu kategorii: po pierwsze — rzeczowy materiał, który można nazwać grą w mijanego; po drugie — dążenie do poniżenia, zdyskwalifikowania przeciwnika. Nie wiem, czy ta druga metoda przynosi plony.

Prok. Grabowski dowodzi dalej: żaden z nas, prokuratorów, w tej sali sądowej nie wykracza poza rolę z ustawa wypływającą. Nie ma się tu poglądów politycznych i osobistych: jest się jedynie prawnikiem i oskarżycielem. Jeden z pp. obrońców, mówiąc o odprawianiu „nabożeństw majowych” przez oskarżycieli, zrobił napomknienie o karierowiczostwie. Skąd tytuł moralny do takich inwektyw? Czy może te straszne trzy litery, o których mówił ów obrońca — „bić”, są mniej ohydne niż cztery litery — „żyć”?

Metoda wymijania

Prok. Grabowski mówiąc o drugiej metodzie walki, nazwanej przez siebie „grą w mijanego”, dowodzi, że gdy ze strony oskarżenia był wysunięty argument, spotykał się on ze strony przeciwej albo z drwinami, albo z przejściem do porządku dziennego.

Obrona np. wyjaśniła, co ma oznaczać słowo „walka” w odczynie „centrolewu”. Tymczasem w okólniku P. P. S. nr. 10. podpisany przez Pużaka jeszcze przed kongresem, „centrolewu”, jest mowa o tem, że czynnik rządowy starają się na wszelki sposób

rozbić P. P. S., ale przecież w rządzie są przeważnie wojskowi, ci nie mieli z walką styczności, a tymczasem w P. P. S. są ludzie, którzy znają się na nowoczesnych walkach robotniczych. Jasne jest więc, że mowa tu o walce fizycznej.

Adw. Honigwill: To posadźcie Pużaka na ławie oskarżonych.

Przewodniczący: Uprzedzam pana adwokata, że będę stosował represję.

Na udowodnienie rewolucyjnych działań w P. P. S., prok. Grabowski przytacza inne okólniki P. P. S., „Kwartalnik Socjalistyczny” i dowodzi, że obrona nie omawiała wcale odezwo do policjantów i oficerów, a przede wszystkim policjanie miały wiadomości konfidencyjne, że odezwy te kolportował członkowie P. P. S.

Prok. Grabowski dziwi się, że obrona ironizowała arsenał, znaleziony u Wahnouta, a pominięta zupełnie milczeniem wiadomość, zamieszczoną w nielegalnym biuletynie o konfiskacie 300 rewolwerów, 300 strzelb i 192 karabinów.

Prokurator, wracając do wiadomości, zaczerpniętych przez władze w drodze konfidencyjnej, dowodzi, że nie można w procesie pomijać tych dowodów, bo bez wiadomości wywiadu policyjnego nie mógłby się odbyć żaden proces.

Wywody prawnicze

Następnie prok. Grabowski w długim wywodzie, ściśle prawniczym, udawał słusność swej kwalifikacji prawnej. Powołując się na orzeczenie judykatury niemieckiej, twierdził on, że najbardziej wstępne działania przygotowawcze powinny być karane. Zdaniem prokuratora oskarżeni starali się zrewolucjonizować wojsko i policję i chcieli użyć tłumy jako środka działań rewolucyjnych. Na poparcie swego zdania przytoczył oskarżyciel publiczny liczne ustępy z dzieł powag prawniczych z Tagancewem na czele. Na podstawie twierdzeń tego samego Tagancewa udawał prokurator, że istniała przemoc fizyczna w sensie oddziaływania na wolę członków rządu. Pod koniec swego przemówienia prokurator polemizował z tezami, wysuniętymi przez obronę, twierdząc, że jedyną słuszną tezą obrończą było przyznanie się do działań zbrojnych w obronie zagrożonej konstytucji i porządku prawnego.

„Popieram oskarżenie...”

Jestem w tem położeniu — kończy prokurator, że muszę powiedzieć ostatnie słowo. Ostatnie słowa obrońców były skierowane wprost do was, panowie sędziowie, do waszych sumień, serc i rozumu. Twierdzono tu, że wy jesteście ostatnią redutą sprawiedliwości, że dyktatura zatrzymała się wstydliwie u progu tej świątyni prawa, i że oni, obrońcy, z całym spokojem oddają wam rozstrzygnięcie tej sprawy.

Ja nie będę apelował do sprawiedliwości, bo ona jest waszym pierwszym i świętym obowiązkiem. Ja pozwolę sobie na końcu powiedzieć słowa nieco twardsze i nieprzyjemne, obliczone na wysoki poziom sądów w sensie kompetencji moralnej.

Emil Faquet, mówiąc o demokracji, widzi w życiu współczesnym nadużycie idei demokratycznej. Twierdzi, że dziećmiem zła pojętej demokracji jest nieuchronnie kult niekompetencji. I w tym dziele poświęcony jest rozdział wam, panowie sędziowie. Mówi tam Faquet, że sędzia ma lęk przed opinią

publiczną, zawsze sprzyjającą oskarżonemu, że boi się miejscowej prasy, a w naszym wypadku stołecznej, i że żyje wiecznie pod groźbą omyłki sądowej. Sędziowie stają się powoli współzawodnikami św. Franciszka, a sądownictwo stanie się w niedługim czasie tylko fasadą i niczem więcej. Popieram oskarżenie w całej rozciągłości.

Repliki obrońców

Prokurator Grabowski zakończył swą replikę o godz. 2 po południu. Na prośbę adw. Sterlinga rozprawę odroczonego do dnia dzisiejszego, do godz. 9 i pół zrana.

Dzisiaj rozpoczęły się repliki obrońców, które potrwać dwa dni. Replikować będą adwokaci: Szurlej, Sterling, Landau i Dąbrowski.

W czwartek nastąpią „ostatnie słowa” oskarżonych. Mówić będą wszyscy oskarżeni. Zajmie to około 5 dni, poczem zostanie zarządzone przerwa dwudniowa dla wydania wyroku.

Oskarżeni zakończą swe mowy prawdopodobnie w przyszłym tygodniu: 13 lub 14 stycznia.

Na tropie defraudanta

Z kół bankowych komunikują namco następuje:

„W jednym z większych banków polskich w Warszawie długoletni prokurent, Jan Hindemuth, dopuścił się większej defraudacji, sięgającej sumy

300 tys. zł. Sprzeniewierzenie wyszło na jaw nazajutrz po jego wyjeździe na urlop zagranicę. O defraudacji powiadomiono natychmiast urząd śledczy, który za zbiegiem wysłał listy gończe i, jak nas informują, jest na tropie defraudanta. Schwytanie zbiega ułatwił fakt, że Hindemuth, uciekając zagranicę, zabrał ze sobą żonę i dwoje nieletnich dzieci.”

Tyle komunikat. Mówi on cprawda mniej, niż sami wiedzieliśmy już wczoraj.

Nie rozumiemy tem bardziej postępowania miejskiego urzędu bezpieczeństwa publicznego, który zapowiedział wczoraj niektórym redakcjom, że piśmie ulegną konfiskacie, jeżeli wiadomość o defraudacji opublikują, a dzisiaj nalegał na nie, by się tą sprawą wogóle nie interesowano.

Gdyby prasa tej „rady” usłuchała, oddałaby sprawie złą usługę. Prasa ma obowiązek wobec społeczeństwa nie zatajać takich spraw. Musi oczywiście przytem tak postępować, by sposobem publikacji nie utrudnić działalności władz śledczych.

Jeżeli chodzi w szczególności o piśmie nasze, to zrobiliśmy aż nadto często doświadczenie, że dla dobra sprawy na prośbę odnośnej instytucji odraczamy narazie ogłoszenie danego faktu, a ubiega nas za to z wiadomością mniej skrupulatna prasa. Zwracamy uwagę, że w przyszłości „altruizm” nasz nie będzie już tak daleko sięgał, jak dotychczas, szczególnie jeżeli się tego naszego „altruizmu” nadużywa.

Ujęcie groźnej bandy fałszerzy

„Specjalista” od podrabiania pieniędzy, poszukiwany przez siedmiu sędziów śledczych — Świetnie orgnizowana szajka

Około 20 listopada ub. r. pojawiły się fałszywe 20-złotówki na terenie Poznania, a przytrzymały je najpierw kasy podatkowe i P. K. O. W dniu 30 listopada fałszyfikaty znalezione w obiegu w większej ilości w Szamotułach, a jako rozpowszechniających podrabiane pieniądze ujęto Marjana i Stefana Sokolowskich (ojciec i syn), którzy otrzymali 20-złotówki od kupca Wehbera w Czarnkowie.

W dniu 5 grudnia pojawiły się fałszyfikaty w większej ilości na terenie Ostrowa, gdzie aresztowano dwóch osobników, pochodzących z Poznania. Ustalono przytem, że w Ostrowie działała cała szajka. Członkowie tej bandy byli jednak tak przezorni, że zbiegli natychmiast po aresztowaniu dwóch z posród nich. Później ujęto wszystkich w Poznaniu i przewieziono do Ostrowa w celu przeprowadzenia dalszych dochodzeń.

Jeden z osobników, którego przytrzymał Ostrowie przy rozpowszechnianiu fałszyfikatów w zeznaniach swych wskazał na Poznań jako ośrodek fałszerstwa. W dalszych dochodzeniach stwierdzono, że głównym podrabiaczem pieniędzy jest 35-letni drukarz - zecer Józef Tlustowski, z powiatu miechowskiego rodem, poszukiwany od wielu lat przez władze. Tlustowski mieszkał u pewnego nieznajomego szofera bez meldowania i posługiwał się różnymi pseudonimami. M. i. chodził on pod nazwiskiem Józefa Kuli, Stanisława Kałkusa i Stanisława Tremera. Tlustowski jest głównym fałszerzem 10-złotówek, których centrala mieściła się w Sosnowcu i ujawniona została przez policję przed dwoma laty. Aresztowano wówczas różnych członków bandy, jednak Tlustowski zbiegł i ukrył się. Poszukuje go 7 różnych władz listami gończymi m. i. sądy okręgowe w Sosnowcu i Białymstoku oraz sędzia śledczy w Warszawie.

Równocześnie z Tlustowskim mieszkał żonaty brat szofera, który z fałszerzem zawarł bliższą znajomość, i pomagał przy rozpowszechnianiu pieniędzy. Tlustowski do połowy listopada wydrukował 20-złotowych fałszyfikatów na sumę 60 tys. zł. Wówczas sprytny fałszerz usunął całe urządzenie z domu szofera, a głównem jego usiłowaniem była sprzedaż podrobionych banknotów.

Brat szofera miał kontakt ze znającym na bruku poznańskim fałszerzem innego rodzaju, który kupił podrobionych banknotów na sumę 28 tys. zł, płacąc za nie do rąk pośrednika Tlustowskiego 8400 zł. Był to główny kolporter fałszywych pieniędzy, a dobrał sobie pomocników z kół notorycznych złodziei. Wyjeżdżał z nimi do różnych miast, kontrolował ich i płacił za wymianę 3 zł od banknotu, oraz zwracał kosztą podróży. Z tego samego źródła też kupił fałszyfikaty aresztowany w Szamotułach Leon Weber z Czarnkowa.

Obecnie ujęto już całą gromadę. Aresztowany jest główny filar całej szajki Tlustowski, poza tem 12 innych osobników. W ten sposób unieszkodliwiona została ta banda, jednak fałszyfikaty jeszcze znajdują się częściowo w obiegu. (k)

Wilhelm Hohenzollern a rząd holenderski

B. cesarz niemiecki zwrócił się do rządu holenderskiego z prośbą o udzielenie mu pozwolenia na wyjazd do Niemiec celem odwiedzenia swej siostry Zofji, b. królowej greckiej, która ciężko choruje na raka i leczy się w pewnej klinice we Frankfurcie nad Menem. Rząd holenderski, który posiada pewne zobowiązania wobec mocarstw w sprawie kontroli nad pohytem b. cesarza Niemiec, prośbę tę w formie uprzejmej odrzucił. Wilhelm II nie ma zamiaru nalegać w tej sprawie.

Z różnych stron Polski

Szkoły powszechno Polskiej Macierzy Szkolnej na Polesiu.

Poleski zarząd wojewódzki PMS w Brześciu n. B. donosi, iż pomimo bardzo ciężkich warunków finansowych Polska Macierz Szkolna prowadzi na terenie Polesia 10 szkół powszechnych: w Lesznej, Terpilowiczach, Nowichowiczach i Zaosciu

pow. Brzeskiego, w Bałandryczach, pow. Drohiczyńskiego, w Saczkowiczach, pow. Pińskiego, w Cmieniu i Mogilnie pow. Stolińskiego, w Łunińcu pow. Lunieckiego i w Podosie pow. Prużańskiego.

Dnia 1 stycznia 1932 roku zostały uruchomione następujące szkoły powszechno: w Sucharwiczach pow. Brzeskiego, w Boszni pow. Drohiczyńskiego, w Perwiłocze pow. Kosowskiego i w Miłorelczykach pow. Pińskiego.

Instytut badania zagadnień ludnościowych

Powstał w Warszawie Polski Instytut Badania Zagadnień Ludnościowych, którego celem jest w myśl statutu prowadzenie badań naukowych nad zagadnieniami ludności. Nie należy do zadań Instytutu prowadzenie jakiegokolwiek polityki ludnościowej. Zarząd Instytutu stanowią: prof. Ludwik Krzywicki jako przewodniczący, dr Marcin Kacprzak i prof. Stefan Szulc jako zastępcy przewodniczącego, dr Jan Mydlarski jako sekretarz i Ignacy Kräutler jako skarbnik. Siedziba Instytutu mieści się w Warszawie Aleje Jerozolimskie 32. Na pierwszym posiedzeniu zarząd Instytutu wyłonił komisję badań nad zmniejszaniem się liczby urodzeń, wyznaczając na jej przewodniczącym prof. S. Szulca.

Przeciwstawienie państwa Kościołowi.

w sprawie Sakramentu małżeństwa

Propaganda na rzecz projektu prawa małżeńskiego w opracowaniu komisji kodyfikacyjnej, czyli na rzecz zniszczenia małżeństwa katolickiego, nie ustaje w pismach obozu rządowego. Ostatnio „Express Poranny” (nr. 4) w dodatku swym p. t. „Kultura” zamieszcza obronę tego projektu, podjętą przez p. J. Wasilkowskiego, docenta uniwersytetu warsz., który powtarza znane już, ale wcale nie uznane, twierdzenia prof. Lutostańskiego. Raz jeszcze zjawia się tam podstawowe skierowanie sprawy na błędne drogi myślowe:

„Władza sądowa stanowi, narówni z władzą ustawodawczą i wykonawczą, zasadniczą funkcję państwa, podstawowy składnik t. zw. zwierzchnictwa państwowego. Państwo nowożytne, zastrzegając dla swych organów wymiar sprawiedliwości we wszelkich sprawach cywilnych i karnych, nie może zrzekać się sądownictwa w sprawach małżeńskich. Właśnie z uwagi na ich doniosłe znaczenie nie tylko dla jednostek, lecz i dla całego społeczeństwa. Możliwość nawet bronić poglądu, że przekazanie jurysdykcji w sprawach małżeńskich instytucjom niepaństwowym, choćby nawet najbardziej godnym szacunku, jest ograniczeniem zwierzchnictwa państwowego... Przepisy projektu prawa małżeńskiego, dotyczące jurysdykcji, nie są tedy niczem innym, jak tylko realizacją konstytucyjnie uznanej zasady sądownictwa państwowego, będącej podstawową zasadą ustroju państw

współczesnych. Należy rozpatrzyć bliżej te przepisy”.
Cały wybieg jest właśnie w tem, by sakramentowi przeciwstawić państwo i jego sądownictwo. Ta gra jest już dobrze znana i wszelkie wywody w tym duchu niczego nowego nie wnoszą, prócz udowadniania raz jeszcze, że chodzi tu właśnie o zniszczenie prawa kościelnego o małżeństwie katolickim przez prawo państwowe. Niczem innym, jak potwierdzeniem tego właśnie dążenia są słowa prof. Lutostańskiego, których przytoczeniem p. Wasilkowski kończy swe wywody:

„Kto szuka rozstrzygnięcia swych praw małżeńskich ze względu na interesy porządku świeckiego udać się musi do sądu cywilnego, kto szuka rozstrzygnięcia sporu ze względu na interes sumienia i naukę Kościoła, powinien udać się do sądu duchownego, mającego moc w rzeczach sumienia oraz porządku religijnego”.

Katolik nie może w sprawie małżeństwa szukać rozstrzygnięcia poza prawem kościelnym, a prawo państwowe które mu szukanie innej drogi wskazuje i tę drogę pięknie buduje, jest właśnie obejściem prawa kościelnego i pogwałceniem zasady, w naszej konstytucji przyjętej, że Kościół Katolicki rządzi się w Polsce własnymi prawami, a zatem prawo państwowe nie może tego prawa kościelnego, obowiązującego katolików, naruszać ani też przewidywać i ułatwiać obchodzenia go gładko i sprawnie. St. St.

Jaką władzę sprawuje cesarz Japonji

Cesarz Hirohito sprawuje władzę nie na mocy konstytucji, lecz z tytułu dziedzictwa. W r. 1868 cesarz Meidzi postanowił nadać Japonji konstytucję, która była podarunkiem raczej, gdyż lud nie dążył bynajmniej do ograniczenia praw monarchy autokratycznego. Ale też i konstytucja podarowana przez Mikada nie ograniczała w niczem jego praw i przywilejów. Na mocy konstytucji powstał parlament złożony z dwóch Izb; pierwsza składa się z osób mianowanych przez cesarza, druga — właściwy parlament — zostaje obrana na podstawie głosowania powszechnego. Rada ministrów odpowiedzialna jest jednak tylko wobec cesarza, on też decyduje w ostatniej instancji o dymisji gabinetu.

W Japonji, politycy, urzędnicy, wojskowi nie cieszą się popularnością, a lud ma o nich opinię nienajlepszą. Autokratyzm stanowi tu przeciwwagę i lud widzi we władzy monarchy ochronę i ucieczkę przed nadużyciami i uciskiem biurokracji.

Aczkolwiek prerogatywy obecnego władcy Japonji, cesarza Hirohito, nie zostały uszczuplone przy przebudowie ustroju feodalnego i modernizacji państwa, to jednak zadania, które ma przed sobą do rozwiązania Mikado obecny, są znacznie cięższe i trudniejsze, niż te, jakie rozwiązywał jego dziadek, cesarz Meidzi. Po jego śmierci Japonja wkroczyła na drogę rozwoju mocarstwowego, wygrawszy wojnę z Rosją, ale jej struktura wewnętrzna nie uległa jeszcze decydującym zmianom. Następca Meidzi, cesarz Yoshihito, powiększył dziedzictwo ojca, przyłączając nowe terytoria do obszaru cesarstwa; za jego panowania Japonja wzięła udział w wojnie światowej po stronie Aliantów. Od tej chwili cesarstwo japońskie stało się mocarstwem światowym, weszło w skład „koncertu” wielkich mocarstw, otrzymało stałe miejsce w Radzie Ligi Narodów, zbliżyło się do świata zachodniego.

Objąwszy powiększony spadek po ojcu, cesarz Hirohito ma dzisiaj przed

sobą większe zadania, niż jego poprzednicy na tronie. Cięży na nim obowiązek kierowania polityką wielkiego mocarstwa, które pretenduje do roli decydującego czynnika na Dalekim Wschodzie i rości sobie prawa do panowania nad brzegami Pacyfiku.

Wielkie cele stawia sobie dzisiejsza polityka mocarstwowa Japonji, wielkie są jednak przeszkody i niebezpieczeństwa, piętzące się na drodze, po której kroczy państwo Mikada. Odpowiedzialnością za losy państwa, za skutki polityki nie dzieli się Mikado z nikim, on bowiem jest źródłem jedynym władzy w państwie, przed nim tylko są odpowiedzialni członkowie rządu i Rady Wojennej, która jest jednym z głównych filarów polityki Japonji.

W obecnych działaniach wojennych na terenie Mandżurji rozstrzygającym i odpowiedzialnym czynnikiem wobec kraju i narodu jest cesarz, którego główny doradca — Rada wojenna — przygotowuje plany i przedstawia je do aprobaty Mikada. W tych warunkach nie tylko parlament, ale i gabinet nie odgrywa poważniejszej roli podczas posunięć na szachownicy politycznej i militarnej, co się też uwidoczniło jaskrawo w postaci konfliktu między ministrem spraw zagranicznych, a ministrem wojny. Ten ostatni, jako członek Rady wojennej, zależnej jedynie od cesarza, działał na własną rękę, wbrew opinii reszty gabinetu. Pomimo sprzeciwu pozostałych ministrów zwycięsko wyszedł z konfliktu minister wojny, który miał za sobą najwyższy autorytet i aprobatę cesarza.

Pomimo swego wykształcenia i kultury europejskiej, cesarz Hirohito sprawuje swą władzę w ten sam sposób, jak czynił to przed nim cesarz Yoshihito i Meidzi. Jest i pozostaje autokratą, wierzącym w swe powołanie kierownika państwa, wodza i najwyższego prawodawcy, bez woli którego nie może się odbyć żadna zmiana zasadnicza w ustroju i życiu kraju. E. R.

Pięciolecie Zrzeszenia Młodzieży Narodowej w Przemyślu

Przemyśl, 4 stycznia.

Jak już donosiliśmy, Zrzeszenie Młodzieży Narodowej w Przemyślu obchodziło w tych dniach swoje 5-lecie. Z tego powodu przez cały tydzień odbywały się w Przemyślu rozmaite zebrania organizacyjne oraz manifestacyjne. Punkt kulminacyjnym uroczystości była niedziela, dnia 3 b. m., kiedy odbył się w Przemyślu zjazd

Młodych całego okręgu z udziałem zaproszonych gości z całej Polski.

Zjazd poprzedziło nabożeństwo w kościele Serca Jezusowego, po którym piękne kazanie wygłosił wielki przyjaciel młodzieży ks. prałat Momiłowski. W południe na sali Sokoła odbyła się uroczysta akademja, na której przemawiali poseł Bielecki z Warszawy, który mówił o cechach młodego pokolenia polskiego, poseł Piestrzyński z Poznania, który składał życzenia w imieniu Dzielnicy Zachodniej O. W. P., i poseł Zieliński z Warszawy, który poruszył temat niemiecki.

W imieniu młodzieży lwowskiej

przemawiał redaktor Hrabyk, a w imieniu Zrzeszenia Młodzieży Narodowej w Przemyślu jej energiczny kierownik p. Bilan. Poczem życzenia składali różni delegaci organizacji narodowych. Uroczystość zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych. Po obiedzie niezwykle interesujący referat o kwestji ruskiej wygłosił prof. Grabski ze Lwowa.

Wieczorem odbył się uroczysty opłatek w wielkiej sali Sokoła z udziałem przedstawicieli całego społeczeństwa narodowego. Szereg przemówień i toastów rozpoczął ks. infułat Tomak, podnosząc wartość moralną współczesnego młodego pokolenia narodowego i życząc mu dalszej, owocnej pracy. Opłatek uroczajony był produkcjami artystycznymi. Uroczystość zakończono tańcami.

Z okazji 5-lecia Zrzeszenia Młodzieży Narodowej ukazał się specjalny numer „Ziemi Przemyskiej”, poświęcony Młodym, z artykułem naczelnym sen. Seydy pod nagłówkiem „Harmonja między młodem i starszym pokoleniem narodowym”. Dalsze artykuły zamieścili pp. Piestrzyński, Bilan, Barański itd.

HAEMATOGEN „ERBE”
jest środkiem leczniczym, przywracającym w najkrótszym czasie siły żywotne wyczerpanym fizycznie i nerwowo organizmom. Dla neurasteników zatem, uzdrowieńców i wszystkich osłabionych fizycznie i duchowo stosowanie Haematogenu „Erbe” jest gwarancją rychłego powrotu do zdrowia.

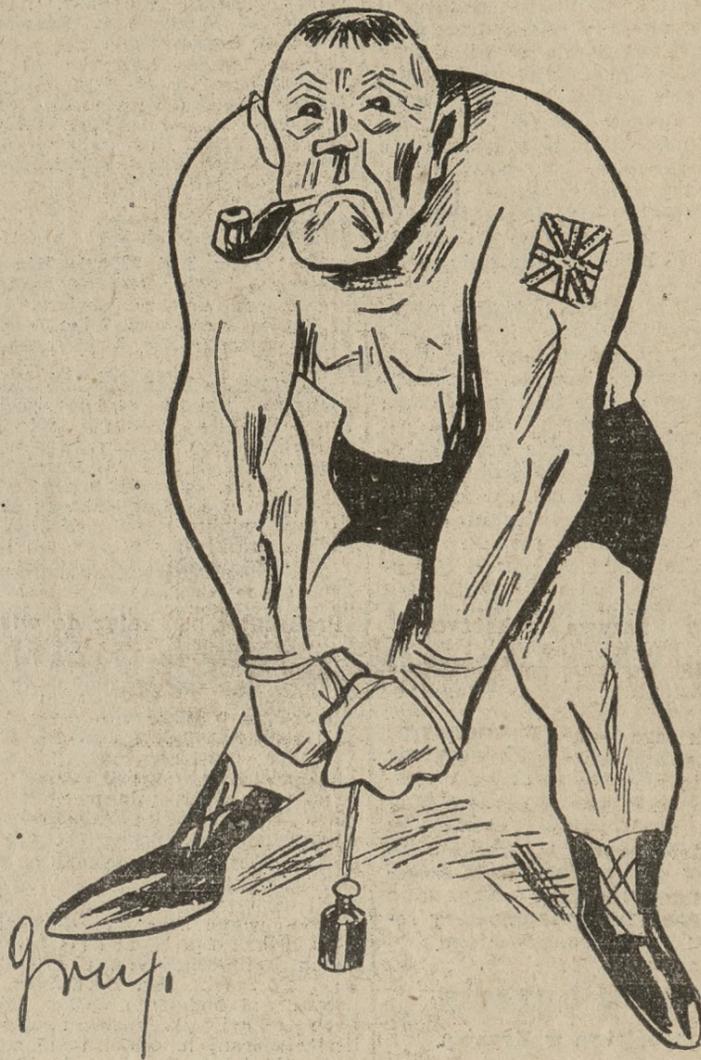
Pamiętajcie zatem wszyscy, iż Haematogen „Erbe” wpływa odżywczo na tworzenie się oraz odnawianie czerwonych ciałek krwi zawierających żelazo, a powodujących utrzymanie tkanek ciała ludzkiego w stanie normalnego zdrowia i rozwoju. Przez dostarczanie organizmowi krwi zdrowej, utrzymującej normalną ciepłotę ciała, daje mu Haematogen „Erbe” odporność potrzebną do walki z bakterjami chorobotwórczymi.

Jako lek jest Haematogen „Erbe” smaczny w użyciu, przez swą zaś szybką asymilację, posiada wartość najodpowiedniejszego środka odżywczego i wzmacniającego. Dr. L. K.

Pw 9 837-51,37

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIA WSZYSTKICH GŁODNYCH!

Ciężki funt angielski

Taki mocarz i nie może go podnieść

Przez szybkę!

„Orzeł” — a „gnojówka”

Wielkopole nie zdają sobie wcale sprawy, że na same święta ugodził w nich — cios miażdżący. Wielkopole nie żyją wprawdzie jeszcze, ale nie mniej cios był — miażdżący... Wprawdzie padł z łamów jednej z efemeryd literackich w naszym mieście, ale mianem jego był nę mniej ni więcej, tylko „list pasterski”, a mianem pseudonimowym autora „Emilencja” na „Klechistanie”, vel — padajcie na kolana! — p. Emil w własnej swojej osobie.

„Emilencja” taki oto zaśpiewał pean o Wielkopolsce: kraj „niemrawy i grząski” — „straszne okopy trójcy obłudy, pychy i zacofania” — „rezerwat siedemnastowieczny” — „puszcza przesądów i ocmiewań” — „zorganizowana zacofaność i namaszczona amoralność” — „duszna stęchlizna” — „niechrześcijańska obłuda, gdzie świętość stała się kramarstwem, świątynie bankiem, a celem syty kałdun, który jak nadepty balon ma utrzymać „wiernego” na powierzchni gnojówki” — „kraja ciemnoty i głuchoty” — „kraja obłudnej biurokracji wyznaniowej” itd. itd. itd.

Prawda? Dzieło etycznie i estetycznie piękne, wzniosłe! Dajcie, ojcowie miasta, „Emilencji” nagrodę literacką m. Poznania! Nikt nie zaprzeczy, że na nią zasłużył.

gorzej coprawda z przykładami, tych, którzy z tej „gnojówki” wielkopolskiej uciekli, nie mogąc tu wytrzymać.

Berwiński? Wówczas Wielkopolska przodowała duchowo innym dzielnicom; ale Berwińskiemu było lepiej w Turcji, niż w Polsce.

Przybyszewski? Jego modernizm erotyczny czuł się lepiej w Berlinie i w Monachjum, niż w małym Poznaniu.

Kasprowicz? Opuścił Wielkopolskę za niemieckich czasów, ale wciąż manifestował dla niej miłość i cześć, a od powrotu do Poznańskiego po odyskaniu niepodległości wstrzymał go zdołały Lwów i jego wszechnica zaledwie z trudem.

Więc z przytoczonymi przykładami kiepsko. Ale najgorzej z nieprzytoczonym własnym przykładem. Jeżeli Wielkopolska jest taką „gnojówką”, to na co w tym „gnoju” siedzi taki — „orzeł”, jak „Emilencja”? Jeszcze się tu nie uduśli? Nietylko żyje, ale do brzo żyje i tyje. Przyjechał do nas bez „sytego kałduna”, może z podartymi butami — a dzisiaj? Fiu, fiu! co się u nas zrobiło z „chudego” poety!

Jak to przyjemnie sytym śpiewać dla głodującej braci po lutni o nędzy materialnej i moralnej i piorunować na cudze „kałduny”!

Wielkopole, jesteście zmiażdżeni, zmiażdżeni przez — „orla”, co nie gardzi „gnojówką”, gdy chodzi o papu...

WIADOMOŚCI POTO CZNE

Ciekawy proces

Echa nadszyły w Kolejowej Kasie Emerytalnej przed sądem apelacyjnym.

Sąd apelacyjny, jako instancja odwoławcza rozważa ponownie sprawę B. Szymańskiego, b. kierownika Kolejowej Kasy Emerytalnej.

Przypominamy, że Szymański i czterech dalszych urzędników oskarżeni byli w pierwszej instancji o to, że popełnili cały szereg nadużyć w K. K. E. Mianowicie, s. p. Fillinger i Szymański, obaj jako pełnomocnicy kasy emerytalnej, celowo rozporządzali ze szkoda tej kasy jej majątkiem, t. j. gotówką celem przysporzenia sobie korzyści majątkowych. W dalszym ciągu oskarżenie imputuje podsądnym, że pozwolili na wypłatę 80.650,55 zł, tytułem t. zw. remuneracji i kosztów reprezentacyjnych. Obaj współdziałali w wykonaniu uchwał i wykonywali je, zarządzając natychmiastową wypłatę odnośnych kwot, często nawet bez żadnych postanowień zarządu. Ponadto oskarżeni byli o to, że z okazji wybudowania oraz poświęcenia sanatorium w Chodzieży i związanych z tem nadmiernych a nieuzasadnionych wydatków, jak śniadania, wieńce, obiady, libacje i t. d., pomimo osobnego likwidowania sobie uszczerbku zarobku, noclegów, wynagrodzeń za różne czynności — polecili wypłacić ponadto 24.495,87 zł. Wreszcie likwidowano i asygnowano do wypłaty rachunki za różne świadczenia związane z wyjazdami.

Kwoty w ten sposób pobrane nie oparte na żadnej statutowej podstawie były — jak nazwał ówczesny przewodniczący — sprzeniewierzone. Dla stworzenia pozorów legalności tego rodzaju uchwał, udzielano również innym remuneracji. Przy placeniu gotówką o-puszczano wszelką skomplikowaną manipulację, jaka praktykowana jest w innych kasach, a ograniczono się do zupełnie prymitywnego sposobu zapisywania. Petent zgłaszał się do Fillingera, i często na jego ustne polecenie wydawano gotówkę nawet bez pokwitowania. Gdy chodziło o diety i wynagrodzenia za posiedzenia zarządu, to otrzymano gotówkę bez tej nawet prymitywnej formalności.

Proces ten, obfitujący w sensacyjne momenty, trwał miesiąc i zakończył się wyrokiem uniwersalnym za wyjątkiem Szymańskiego, który zasądzony został na 2 lata więzienia. Oskarżony jednak nie przyjął tego wyroku i zgłosił odwołanie. Sąd apelacyjny b. szczerze bada obecnie sprawę. Wezwano m. in. w charakterze rzeczoznawcy rewizora ksiąg p. H. Kruszewskiego.

Tajemnicza tragedia

Echa samobójstwa w Krynicy.

W sprawie samobójstwa i usiłowanego zabójstwa w wieczór noworoczny w Krynicy dowiadujemy się dalszych szczegółów.

Z informacji tych wynika, że zrażona postrzałem przez p. Lehmana narzeczona jego nazywa się nie Uczkiewiczówna, a Marja Łukasiewiczówna. Pojechała ona jak się obecnie wykazuje, równocześnie z tragicznie zmarłym Lehmanem do Krynicy, a nie ścigała go w obawie, iż zamierza się tam targnąć na życie.

S. p. Lehman był praktykantem na poczcie i zamierzał studjować na politechnice. Pogrzeb tragicznie zmarłego młodego człowieka odbędzie się dziś w Nowym Sączu. (k)

Znów zaginięcie!

Tym razem pracownika dyrekcji ogrodów miejskich.

W niewyjaśnionych narazie okolicznościach zaginał pracownik dyrekcji ogrodów miejskich 34-letni Brunon Różycki, mieszkający przy ul. Kilińskiego 1. Różycki po otrzymaniu pensji w kwocie 170 zł, udał się do lokalu p. Konicznego na Masztalarską w towarzystwie kilku kolegów. Odbiła się tam obfita libacja, poczem po Różyckim ślad zaginął. Jest obawa, że uległ on nieszczęśliwemu wypadkowi. (w)

KALENDARZYK

Wtorek, 5 stycznia 1932.

Słońce: wschód 8,03 — zachód 15,52 — długość dnia 7 godzin 49 min. Księżyc: wschód 6,02 — zachód 12,50 — przed nowiem.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana minus 1 st. Cels. Pochmurno. Wiatr południowy. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 756 mm — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 1 st. Cels., najniższa minus 2 st. C.

Przepowiednia pogody na środę: Chłodno, pochmurno, ze skłonnością do opadów.

Kal rzk.: Telesfor P. i M. — jutro Św. Trzech Króli.

Kal słow.: Włastibor — jutro Bojomir.

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego św. Marcina nr 59. I p. udziela porad bezpłatnie — Kobiety: w poniedziałki od godz. 17—18; mężczyźni: we wtorki od godz. 17—18

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37 — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31 — Apteka im. K. Marcinkowskiego w „Bazarze” przy ulicy Nowej. — Apteka 27 Grudnia 18

Wilda: Apteka „Fortuna”, Górna Wilda 96 — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3

Lazarz: Apteka Łazarska ul. Mateckiego, narożnik ul. Strusiej.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22 — Apteka „Pod Opatrznością Boską”, ul. Dąbrowskiego 76

W innych dzielnicach pełnia nocna służba apteki tamtejsze.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo Jeżyce.** Kwartałne zebranie, połączone z podwieczorkiem, odbędzie się w czwartek 7 bm. o godz. 16 na salce ochronki SS. Elżbietanek, ul. Kościelna 4.

— **Druga Sodalicia Pań Miejskich w Poznaniu** pod wezwaniem Królowej Korony Polskiej Zebranie miesięczne w czwartek 7 bm. o godz. 16.30 w sali wykładowej W. S. H. Al. Marcinkowskiego nr. 24. I ptr. O godz. 9 nabożeństwo sodaliccyjne w kaplicy Zakładu św. Józefa. W przededniu sposobność spowiadania się w tejże kaplicy w godz. od 16—18.

— **Sodalicia Marjańska Panów S. E.** Zebranie miesięczne odbędzie się w czwartek 7 stycznia, o godz. 20, poczem o godzinie 21 wspólna adoracja.

— **Ogólny zjazd koleżeński b. absolwentek i uczennic Liceum p. M. Wegener w Poznaniu.** Ze względu na mający się odbyć ogólny jednodniowy zjazd koleżeński b. absolwentek i uczennic Liceum p. Wegener prosi się wszystkie koleżanki, które zechciałyby wziąć udział w zjeździe o podanie adresu do p. Stefani Weberówna Maniszewska (absolwentka 1918 r.) Czarnków n. Notecią, Rynek 3. tel. 11.

— **Wolny cech szewski w Poznaniu.** Zebranie miesięczne z powodów formalnych dzisiaj nie odbędzie się. Natomiast roczne walne zebranie odbędzie się w dniu 19 bm. o godz. 18 na salce zebrania w Domu Rzemieślniczym, ul. Fr. Ratajczaka. Porządek obrad: wybór zarządu, uchwalenie budżetu i wybór poszczególnych sekcji. W razie niedostatecznej liczby zebranych, odracza się zebranie o godz. później, to jest do godz. 19.

ZYCIE SOKOLE

— **Tow. Gimn. „Sokół” Poznań - Winiary.** Walne zebranie odbędzie się w święto Trzech Króli o godz. 16 na salce.

— **„Sokół” Śródmieście.** Zarząd Gniazda zrywa wszystkich druhów umundurowanych i nieumundurowanych do wzięcia udziału w pogrzebie śp. druha Wacława Okoniewskiego, który odbędzie się w środę 6 stycznia o godz. 14,30 z zakładu św. Józefa i śp. Marjana Zuromskiego, który odbędzie się w środę, dnia 6 stycznia o godz. 15,15 z domu żałoby, ul. Strzelecka 21

— **„Sokół” IV. św. Łazarz** urządza gwiazdkę dla młodzieży, wspólnie z gniazdem żeńskim, w dniu 6 bm. o godzinie 15. W dniu 9 bm. o godz. 20 wieczorek rodzinny w sali p. Przybylskiego, Rynek św. Łazarski 18.

WYSTAWY

— **W salach Tow. Przyj. Sztuk Pięknych** przy pl. Wolności 18 mieści się obecnie wystawa grupy artystów krakowskich „Zwornik”, wystawa bieżąca i ołtarz stary, gotycki z Kościoła w Zieleńcu, który zrekonstruował Stanisław Smogulecki. Wystawa kończy się w najbliższych dniach. Salon otwarty w dniu powszednie od godz. 11—17, w niedziele i święta od godz. 12—15. Wstępne wynosi 1 zł, dla młodzieży kształcącej się 50 gr.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Uroczystość św. Rodziny.** W dniu 31 grudnia zawiązał się komitet z przedstawicieli katolickich organizacji miasta Poznania, który z inicjatywy Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej i w porozumieniu z dekanatem poznańskim ks. ks. proboszczów przystąpił w myśl polecenia J. Em. Ks. Kardynała Prymasa do przygotowania akademii ku czci św.

Rodziny, która się odbędzie w niedzielę, 17 bm. o godz. 12 w sali kina „Słońce”. Celem uroczystości jest: oddać publicznie hołd Najśw. Rodzinie i wskazać rodzinom katolickim i całemu społeczeństwu, zagrożonym duchem nowoczesnego pogaństwa, na św. Rodzinę Nazaretańską, która jest z woli Bożej dla nich źródłem odrodzenia i uświęcenia.

— **Przedstawienie Tow. Wyd. „P. A. B.” w Teatrze Polskim.** Drugie z kolei przedstawienie Teatru Polskiego, zakupione przez Tow. Wyd. „Polska Armia Błękitna”, odbędzie się w sobotę 9 bm. Odegrana będzie sztuka „Sarajewo 1914”. Początek przedstawienia o godz. 16, koniec o 18.30. Ceny miejsc są znacznie niższe. Bilety są do nabycia w firmie St. Pelczyński, ul. 27 Grudnia 1.

— **Komitet niesienia pomocy biednym i bezrobotnym** przy parafii św. Marcina pracuje wytrwale. Na podstawie statystyki z listopada ub. roku zebrano 4610,02 zł, do kasy parafjalnej wpłynęło 1105,37 zł. Poza tem złożono ofiary w postaci żywności, opału, odzieży, bielizny i t. p. Wreszcie 13 rodzin dożywia biedne dzieci u siebie w domu. (z)

— **W kościele parafjalnym O. O. Zmarłychwstańców na Wildzie** w święto Trzech Króli podczas sumy o godz. 11 odpiewa Chór oddział I. z towarzyszeniem orkiestry 7. p. saperów mszę pastoralną F. Nowowiejskiego. Podczas mszy św. cichej o godz. 12 pastorałkę - oratorium Lambillotta pod dyktando p. Ig. Mężydy; przy organach p. prof. F. Nowowiejski.

— **Polski Czerwony Krzyż** komunikuje niniejszem, że zbieranie składek członkowskich na rok 1932 rozpoczyna się z dniem 7 bm. Kursorzy, zaopatrzeni w odpowiednie legitymacje z fotografią uwierzytelnioną własnoręcznym podpisem, są upoważnieni do podejmowania wszelkich datków pieniężnych, składek członkowskich oraz ofiar na cele Czerwonego Krzyża. Uprasza się o kontrolowanie legitymacji. Również nadmieniamy, że zapisy na członków Czerwonego Krzyża przyjmuje biuro P. C. K. na miasto Poznań, plac Wolności 17, II piętro.

— **Koło Absolwentek V szkoły wydz. urzędz.** „Opłatek wigilijny” dnia 9 b m. o godz. 17 w auli. Informacje u skarbniczki kol. Zdzierskiej, ul. Matejki 36, m. 20.

— **Ratusz Poznański.** Ratusz Poznański, dzieło włoskiego architekta Jana Baltydy di Quadro, to najpiękniejszy renesansowy ratusz w Europie północnej, to obok Waweli najpiękniejszy zabytek renesansu w Polsce. Lecz początki jego sięgają wieków średnich, pamięta on czasy Wacława Czeskiego, po którym zachowały się pamiętki. Zwiedzić go można z wycieczką Polskiego Tow. Krajoznawczego w środę 6 bm. o godz. 11 Zbiórka w hallu Nowego Ratusza. Prowadzi sekretarz Oddziału Poznańskiego p. Jaśkowiak.

— **Związek Handlarzy Okręжных i Rynkowych** obchodzi w dniu 10 bm. 10 rocznicę założenia Związku. O godz. 9 odbędzie się msza św. w kościele farnym, poczem uroczyste zebranie na sali p. Beyerowej, pl. Bernardyński 2. Wieczorem od godz. 19 zabawa.

— **Wielkopolskie Tow. Kółek Rolniczych** przy współudziale Wielkopolskiej Izby Rolniczej urządza w styczniu i lutym we wszystkich powiatach Wielkopolski specjalne jednodniowe kursy rolnicze, które mają na celu omówienie najbardziej aktualnych potrzeb gospodarstwa w obecnym kryzysie. Na program wspomnianych kursów składać się będą 4 wykłady n. t. „Niezbędne zmiany w gospodarstwach w dobie obecnej”, „Aktualne zagadnienia z ochrony roślin”, „Widoki produkcji zwierzęcej na przyszłość”, film p. t. „Cuda świata roślinnego”; poza tem pogadanka nawozowa i inne filmy. W najbliższych dniach kursy te odbywać się będą o godz. 9.30 w następujących miejscowościach: dnia 7 bm. w Koźminie (sala Hotelu Grodzkiego), dnia 8 bm. w Jarocinie (sala kina Victoria), dnia 9 bm. w Krotoszynie (sala Strzelnicy). Wstęp dla członków i ich rodzin za okazaniem legitymacji bezpłatny, nieczłonkowie płać 1 zł.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z Instytutu Meteorologicznego U. P.** Przebieg pogody w miesiącu grudniu 1931 roku podług obserwacji na stacjach Uniwersytetu Poznańskiego przedstawiał się jak następuje: Pogoda miała przeważnie charakter łagodny. Temperatura powietrza w Poznaniu wahała się od 11 stopni mrozu do 8 stopni ciepła, średnio zaś wyniosła 0,6 stopnia Celsjusza i wypadła o 1,1 stopnia za wysoko. — Deszcz i śnieg padały często, lecz dość skąpo i przyniosły w 17 dobach ogółem 26 milimetrów wody, co stanowi 72 proc. normalnej ilości opadu w grudniu. — Słońce świeciło ogółem przez 40 godzin, czyli 121 proc. zwykłego czasu usłonecznienia w tym miesiącu.

W obserwatorium meteorologicznym w Gołecinie temperatura powietrza była niższa niż w śródmieściu średnio o 0,3 stopnia. Dób trwale mroźnych było 9 (norma 9). Dób z mrozem zanotowano 20 (norma 19). Cienka powłoka śnieżna do 3 centymetrów gruba leżała na polach okolicznych przez dni 10, gdy zazwyczaj utrzymuje się przez dni 12.

Dla oczyszczenia krwi pije rano przez kilka dni z rządu szklankę naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”. Zadać w aptekach i drogerjach. nw 7864

— **Z okazji Gwiazdek!** Uczennice gimnazjum p. wezw. Najśw. Serca Jezusa odegrały w okresie przedświątecznym piękne Jasełka polskie, pełne głębokich myśli patriotycznych, w celu zebrania pieniędzy na gwiazdkę dla biednych. Wykonawczyźnie wywiązały się ze swoich ról doskonale, a na specjalne wyróżnienie zasługują uczennice, grająca trudną rolę Heroda z niemałym talentem. Inicjatywa i reżyserja pięknego tego przedstawienia spoczywała w rękach p. prof. M. Czekańskiej, która poświęcała wolny czas, by sprawić przyjemność młodzieży i przysporzyć funduszu na gwiazdkę dla biednej dziatwy. Cel został osiągnięty. Jasełka, zakończone malowniczym żywym obrazem, spotkały się z żywym aplauzem tak młodzieży, jak i starszych, a kasa wykazała około 200 zł czystego dochodu. Poza tem każda klasa złożyła na gwiazdkę dla biednych pieniądze, odzież i słodycze. Odbarowano niemi dzieci ze szkoły specjalnej na Garbarach oraz kilkanaście rodzin z parafii św. Marcina.

— **Koło Absolwentek II Szkoły Wydziałowej** obchodziło w niedzielę 3 bm. rocznicę istnienia. Na tę intencję odbyła się msza św. w kościele Ks. Ks. Salezjanów, a po południu roczne walne zebranie. Po wysłuchaniu sprawozdań udzieleno absolutorjum ustępującemu zarządowi, poczem przystąpiono do wyboru nowego, w skład którego weszły pp. Janina Karpińska — prezeska, Wiktoria Grochowicka — wiceprezeska, Celina Kaczmarekówna — sekretarka i Irena Czajkówna — skarbniczka.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Zgon desperata.** W sobotę wieczorem na chodniku na Placu Wolności zatrul się esencją octową w zamiarze samobójczym 18-letni pomocnik kelnerski Jan Maj z Chwaliszewa, którego policjant odprowadził do lecznicy miejskiej. Skutki zatrucia mimo natychmiastowej pomocy lekarskiej były bardzo ciężkie, gdyż Maj zmarł. (k)

— **Zderzenie się samochodów.** Na Wierzbicicach róg Szwajcarskiej zderzył się traktor magistrałki wiozący śmiecie z samochodem ciężarowym firmy Perkiwicz z Mosiny. Oba pojazdy zostały uszkodzone. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **Przytrzymanie dezertera.** Ujęto Adama Lewandowskiego bez stałego mieszkania, który zbiegł z zakładu wychowawczego w Cerekwicy. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— **Epilog krwawego napadu.** W domu gospodarza Labudy w Szklanej pod Kartuzami odbywała się w listopadzie ub. roku zabawa, podczas której bracia Leon i Józef Trybowie i ich koledzy Michał i Leon Malkowie wszczęli burdę, która zamieniła się w bójkę. Jeden z nich zadał niejakiemu Buszmanowi cios w głowę, który spowodował śmierć młodzieńca. Sprawa oparła się o sąd. Przewód dowodowy wykazał winę Trybów i Malków, którzy zasądzeni zostali na 3 wzgl. 2 lata więzienia z zaliczeniem aresztu śledczego. (x)

— **Afera przemysłowa.** Pewnej nocy w listopadzie 1929 r. z Niemiec przemycił niejaki Januszewski z Radomna pod Lubawą 54 tys. osrebrzonych torebek do opakowania cukierków. Do pomocy dobrał sobie handlarza Patrykę i niejakiego Ostrowskiego, zatrudnionego w firmie Weese w Toruniu. W Nowemmieście nadano torebki na bagaż dla niejakiego Kulawskiego, kierownika działu zakupu firmy Weese. Sprawa jednak wydała się i oparła o sąd, który Januszewskich, Kulawskiego i firmę Weese skazał na wysokie kary pieniężne, a resztę oskarżonych na karę więzienia. Wskutek wniesionej apelacji sprawa znalazła się ponownie przed sądem Osk. Kulawski twierdził, że torebki nabył na swój własny rachunek, a nie dla firmy Weese, która, gdy dowiedziała się o nielegalnym pochodzeniu torebek, K. zwolniła z zajmowanej posady. Januszewski twierdził, że został przez K. namówiony do przemycenia torebek. Wyrokiem sądu zasądzeni zostali małżonkowie Januszewscy na 58 000 wzgl. 7 000 zł. Kulawski również na 7 tys. zł. Firma Weese została uwolniona od winy i kary. Ostrowski zdołał zbiec do Niemiec, gdzie dotąd przebywa; on to odbierał towar w Ilawie i przemyczał przez granicę. (x)

JARMARKI

— **Mikstat.** Dnia 12 bm. odbędzie się jarmark. Spęd koni, bydła i nierogacizny bez ograniczenia.

Z WIELKOPOLSKI

— **Bnin.** (S. M. P.) Tut. S. M. P. urządziło w dniu 26 grudnia na salce p. Ślósarczyka przedstawienie amatorskie sztuki p. t. „Przeźorna mama”. Po przedstawieniu odbyła się zabawa S. M. P. rozwija się bardzo pomyślnie dzięki staraniom ks. prob. Janasika. Obecnie liczy 193 członków.

Pniewy

Agencję Kurjera Poznańskiego przejął z dniem 1 stycznia b. r. p.

Andrzej Sobociński

Pniewy, ul. Dworcowa 30.

Zamówienie oraz przedpłatę na styczeń i dalsze miesiące, prosimy skutecznie oddać tylko u p. Sobocińskiego. Powyższa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

Dostawa jeszcze tego samego dnia.

— (Gwiazdka biednych.) Staraniem Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia urządzono 23 ub. m. na sali p. Słószczyka gwiazdkę Obecnych było 50 biednych. Przewodniczącą Stowarzyszenia p. naczelnikowa Paćczyńska w serdecznych słowach przemówiła do zgromadzonych, poczem wydano podarki gwiazdkowe. Do uświetnienia tej radosnej dla biednych chwili przyczyniły się w znacznej mierze pp. Słószczykowa, Manłowska, Darowska, Grabowska i Opitówna

— (Gwiazdka w Ochronce.) Siostry Elżbietanki tuł. Domu św. Józefa przygotowały dla dzieci Ochronki gwiazdkę. Przed południem zebrały się dzieci w Ochronce, gdzie gwiazdokról obdarzył ich różnymi niespodziankami (bm)

— * Rogoźno. (Ruch ludności.) Miasto tutejsze według ostatniego spisu liczy ludność 6159, w tem narodowości polskiej 5352, innej 807. Domów mieszkalnych jest 585.

— (Z życia towarzystwa.) Ostatnio urządziło Tow. Gimn. „Sokół” w lokalu p. Jarosza „opłatek”. Tradycyjna uroczystość wypadła imponująco. Liczne zebrania członkowie i sympatycy towarzystwa spędzili wieczór mile i wesoło.

Na dzień 10 stycznia przygotowuje miejscowe Koło Śpiewacze występ chóru, połączone z przedstawieniem amatorskim i zabawą taneczną. Program przewiduje zbiór pieśni ludowych oraz sztukę ze śpiewami i tańcami p. t. „Werbeldomowy”. Czysty zysk z imprezy przeznaczony na biednych miasta. (aka)

— * Gąsawa. (Ze Straży Pożarnej.) Dnia 31 ub. m. odbyło się w lokalu p. Kowalika miesięczne zebranie Straży Pożarnej, które zagałi druha naczelnik Stefan Marosz. Wybrano komisję rewizyjną, w skład której weszli pp. Ludwik Chojnacki, Leon Kafafiasz i Stan. Strzelewicz. Dh. sekretarz Krupiński podał zebraniem do wiadomości, że za gorliwą pracę Kraj. Ubezpieczeniowy w Poznaniu zamierza zakupić Strażę czapki. Dh. naczelnik Marosz wygłosił krótki referat „O strażactwie”. Ponieważ na popisach Straży Pożarnej w Zninie tuł. Straż Pożarna otrzymała pierwszą nagrodę, postanowił zarząd podziękować członkom za działalność przez urządzenie wspólnego wieczoru noworocznego.

— (Nowa placówka.) W ubiegłym tygodniu utworzył w domu p. Chojnackiego p. Zygmunt Bojarzyński z Golubia drogerję.

— (Kradzież.) W ubiegłym tygodniu skradziono na szkodę ubogiej staruszki wdowy Gramzowej z Gąsawy dolara amerykańskiego. Sprawcą kradzieży okazała się 18-letnia dziewczyna, bez zatrudnienia. (cg)

— * Bydgoszcz. (Z parafii Farnej.) W czwartek 31 ub. m. odbyło się powitanie nowego proboszcza parafii Farnej ks. kanonika Józefa Schulza. Nowy proboszcz przybył z Poznania i został na dworcu kolejowym powitany uroczystie przez ks. administratora Łapkę i przedstawicieli dozoru kościelnego oraz przedstawicieli magistratu i prasy. Następnie odbyło się przyjęcie w domu ks. Łapki, podczas którego wygłoszono liczne przemówienia.

— * Nowemiasto, Pomorze. (Dwie afery oszukańcze.) W pierwsze święto Bożego Narodzenia aresztowany został dzierżawca tuł. plebani Okonek wraz z synem i niejakim Chojnackim, zamieszkałym obecnie w Toruniu a wydalonym swego czasu z pasa pogranicznego. — Aresztowanie nastąpiło pod zarzutem oszustwa, polegającego na tem, że wymienieni po porozumieniu się z sobą, podjęli na sfalszowane czeki 16200 zł z Banku Stefczyka w Toruniu, w którym syn Okonka był zatrudniony. Większą część gotówki, którą O. był ukrył, zdołano odnaleźć.

Handlarzowi bydła Janickiemu w Biskupcu wytoczono sprawę sądową o naducięcia przy zakupie bydła i świń. J. posługiwał się przy ważeniu zakupionego bydła ciężarkami, wypełnionymi rtęcią zamiast zwykłego piłu. Na oszukańcze manipulacje zwróciły uwagę wysokie ceny za towar, jakie płacił J., a których konkurencja płacić nie była w stanie. (x)

— * Koźmin (Gwiazdka.) Staraniem Stow. Pań Mił. św. Winc. a Paulo odbyła się gwiazdka dla starców w sali Domu Katolickiego. Z chwilą przybycia ks. prob. Flacha i ks. wikariusza Płaczkastarcy w liczbie 126 zasiadli przy przygotowanych stołach. Ks. prob. Flach w podniosłych słowach przemówił do starców, a członkinie Stow. dzieliły się z nimi

opłatkami, życząc, by Bóg im pozwolił szczęśliwie w dobrem zdrowiu doczekać przyszłej gwiazdki. Dzięki ofiarności obywatelstwa z miasta i okolicy gwiazdka była obfita, a Stow. Pań Mił. obdarzyło starców opalem, ciepłą odzieżą i żywnością. Wspólnym odśpiewaniem kolend przy akomp. p. organisty Ulmanna zakończono uroczystość.

— (Z Tow. Właścicieli Domów.) Pod przewodnictwem p. prezesa Leona Wyduby odbyło się nadzwyczajne zebranie Tow. Właścicieli Domów. Doskonały i obszerny referat na temat „Nowe obciążenie nieruchomości” wygłosiła postanka z Klubu Narodowego p. Peplowska z Warszawy, zyskując żywe oklaski zebranych. Po omówieniu spraw podatkowych powzięto uchwałę, by w drugiej połowie stycznia odbyło się zebranie sprawozdawcze członków Rady Miejskiej, dotyczące gospodarki miejskiej. (s. a.)

— * Ostrów. (Nowy dyrektor poczty.) Naczelnikiem tutejszego urzędu pocztowo-telegraficznego zamianowanym został p. Kempieński, dotychczasowy dyrektor poczty w Krotoszynie.

— (Ze sceny.) Ruchliwe miejscowe Koło Miłośników Sceny odegrało w drugie święto Bożego Narodzenia o raz trzeci Offenbacha „Piękną Helenę”, a w niedzielę komedję Lenza „Zdradliwe perfumy”. Przez oba wieczory sala była zapelniona.

— (Koncert.) Zaszczynie znany miejscowy chór męski „Echo” urządził w niedzielę 17 bm. koncert w sali Teatru Miejskiego. W programie kolendy polskie.

— (Nowi radcy miejscy.) Na wtorkowym posiedzeniu naszej Rady Miejskiej wybrano na członków Magistratu pp. Henryka Serwę i Józefa Matyskiewicza.

— (Nowy adwokat.) Były wiceprokurator Sądu Okręgowego w Ostrowie p. dr. Wiktor Halota otworzył tu kancelarię adwokacką.

— (Pamiętna rocznica.) Dnia 31 grudnia przypadała 13 rocznica oswobodzenia naszego miasta. Dla uczczenia tej wielkiej chwili odbył się dnia tego wieczorem uroczysty capstrzyk wojska i Towarzystwa Powstańców i Wojaków. Najazutrz w dzień noworoczny odbyła się suma z udziałem wojska i organizacji wojskowo-wychowawczych. Po nabożeństwie ruszono na nowy cmentarz na groby poległych bohaterów. Przy pomniku poległych wzniosło przemówienie patryjotyczne wygłosił ks. Sterczewski. Po tem odmówiono modlitwę za poległych, złożono wieniec na ich grobie i chór kościelny odśpiewał Requiem. Na zakończenie orkiestra wojskowa odegrała hymn narodowy. (n)

— * Ostrzeszów. (Tragedja emigranta.) W lasku p. Emmy Góral w Kuźnikach znaleziono nieznanego wisielca, liczącego około 30 lat. Ma on wzrost 1,68 mtr., twarz owalną, włosy czarne; ubrany był w płaszcz flauszowy ciemno - granatowy, marynarkę i kamizelkę brązową, spodnie manczestrowe i trzewiki ciemno-brązowe. W kieszeni denata znaleziono bilet kolejowy, wykupiony na stacji Luksemburg do stacji kolejowej Wasserwillig, a datowany 22 grudnia ub. r., 3 monety miedziane księstwa luksemburskiego, 1 moneta belgijska, 10 groszy polskich, oraz niklowy zegarek męski. Z powyższego wynika, że denat wrócił z Belgii do Polski, a nie mając środków do życia — popełnił samobójstwo.

— (Pogrzeb weterana.) W Kotłowie odbył się w tych dniach pogrzeb weterana z roku 1863 śp. Szymona Brodziaka. W pogrzebie, który prowadził ks. proboszcz Błażejewski z Kotłowa, wziął udział p. kpt. Zbijewski — jako przedstawiciel władzy, działwa szkolna z p. naucz. Jędrko-wiakiem na czele, delegacje Kolekt Rolniczych, Stow. Młodzieży Polskiej z Kotłowa i Mikstatu, Tow. Śpiewu, Tow. gimn. „Sokół”, Tow. Powstańców i Wojaków, oraz orkiestra 60 pułku piechoty z Ostrowa. (ck)

— * Kepno. (Stan bezrobocia.) W Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy w Kepnie, jest zarejestrowanych ogółem 1869 osób. Zasiłek pobrało w ub. tygodniu 338 bezrobotnych.

— (Gwiazdka dla dzieci.) W szkole powszechnej w Krątkowach urządzono gwiazdkę dla dziatwy szkolnej z Krątków, Rudniczyka i Myjomie, w której uczestniczyli także rodzice młodzieży. Na program składały się m. i przemówienia pp. kierowników szkół, deklamacje i śpiewanie kolend.

— (Jarmark.) W Bolesławcu w czasie ostatniego jarmarku, skradziono straganiarzom większą ilość butów i skór. Policji udało się amatorów cudzej własności przychwycić i osadzić w areszcie.

— (Przedstawienie amatorskie.) W ciągu świąt zorganizowano szereg przedstawień amatorskich w okolicy tutejszej. Między innymi Stow. Młodych Polek w Krątkowach odegrało w szkole dwa utwory sceniczne p. t.: „Bursztyny Kas” oraz „Kukusia podlotkiem”. Amatorski wywiązały się bardzo dobrze ze swych ról, za co darzono ich hucznie oklaskami. Ochotnicza Straż Pożarna w Bralinie odegrała „Genowefę”, a w Rzetni wystawiono „Kościuszkę w Petersburgu” i „Żyda swata”. (ck)

Z POMORZA

— * Kartuzy. (Skutki wichury.) Szalejąca podczas świąt Bożego Narodzenia wichura uszkodziła w wielu miejscach przewody telefoniczne, uniemożliwiając rozmowy z poszczególnymi stacjami. Ponieważ przewody elektryczne zostały

również przerwane, miasto przez kilka godzin pozbawione zostało prądu elektrycznego.

— (Samobójstwo.) W lesie pod Kubysewem b. właściciel taksówki Machota popełnił samobójstwo przez powieszenie się; przyczyny rozpaczliwego kroku nie ustalono. (x)

— * Gdynia. (Choroba komisarza rządu.) Komisarz rządu p. Zabierowski zapadł w Warszawie na gripę i dlatego opóźnił swój powrót do Gdyni. Spodziewany jest tutaj po 7 bm.

— (Taksówka skasowała granicę z Gdańskiem.) W nocy na 4 bm. taksówka gdynska nr. 17, własność Piotra Karczmarza z Szosy Gdańskiej, najechała na gdański szlaban graniczny w Sopocie i przelamała go przez pół. Szofer tłumaczył się zacieraniem hamulców. Oprócz kosztów szlabanu i reparacji chłodnicy i pogiętych błotników, musiał jeszcze wziąć na siebie grzywnę za jazdę samochodem bez funkcjonujących hamulców. (S. B.)

KONTO KOMITETU

nieślenia pomocy biednym i bezrobotnym na miasto Poznań P. K. O. nr. 213 005.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Koło Śpiewacze „Lutnia” w Poznaniu. Zbiórka obowiązkowa członków odbędzie się we wtorek 5 bm o godz. 15.15 na sali druha Tritta celem powtórzenia utworów chórowych, gdyż o godzinie 16 śpiewa Koło na ślubie w kościele św. Trójcy w Dębcu.

— Tow. b. Wychodźców pod „Białym Orłem” urządziła dla dzieci „Gwiazdkę” w święto „Trzech Króli” u p. Figla. Wierzbicę 27. Początek o godz. 16. Roczne walne zebranie odbędzie się w piątek dn. 8 bm. o godz. 19, w tymże lokalu.

— Tow. Przem. „Sobieski”. Z powodu przypadającego święta Trzech Króli odbędzie się zebranie plenarne nie 6 b. m., lecz w środę 13 bm.

— Klub Mandolinistów „Sempre vivo” urządził 6 bm. o godz. 16 tradycyjne tampane opłatkami w lokalu „Cukiernia Słowiańska” ul. Marsz. Focha 70.

— Tow. Kobiet „Wzajemna Pomoc”. Zebranie odbędzie się w środę 6 bm. o godzinie 19 w sali Domu Król. Jadwigi

— Pierwsze Poznańskie Zjednoczone Am. Tow. Hodowli Kanarków. Roczne walne zebranie odbędzie się w środę, dn. 6 bm. o godz. 10,30 w kawiarni Pawilon, ul. Podgórna 13.

— Tow. św. Władysława Poznań Wilda. W środę 6 bm. o godz. 19 plenarne zebranie w lokalu druha Grotowskiego, Dolna Wilda 71.

— Chór mieszany przy kościele Ojców Jezuitów. Tradycyjne łamanie opłatkami odbędzie się 6 bm. o godz. 16,30 na salce „Marjanum”, ul. Szewska.

— Tow. Entomologiczne w Poznaniu. Miesięczne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 7 bm. o godz. 19 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8a.

— Związek Niższych Funkcj. Państw. i Sam. Koło Poznań. Walne zebranie odbędzie się 7 bm. o godz. 19 w lokalu zebrania ul. Wroniecka 13.

— Poznański Okręg Polskiego Związku Stow. Mandolinistów. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek 7 bm. o godz. 20 w lokalu p. Smoczyka, ulica Marszałka Focha 70.

— Grono Przyjaciół Sceny Polskiej w Poznaniu zawiadamia o zmianie lokalu posiedzeń z Wronieckiej 6 na Masztalarską 7 w restauracji p. Soleckiego. Pierwsze zebranie w wymienionym lokalu odbędzie się w czwartek 7 bm. o godz. 20.

— Tow. Uczestn. Powst. Wlkp. Poznań Wilda. Roczne walne zebranie odbędzie się w czwartek 7 bm. o godz. 19 w lokalu p. Zawadki, Górna Wilda 75.

— Tow. Uczestn. Powst. Wlkp. 1918-19 Łazarz - Górczyn. Plenarne zebranie odbędzie się dnia 7 bm. o godz. 19,30 w lokalu kasyna obywat., ul. M. Focha 81.

— Stow. Ogródków Działkowych „Bielniki”. Miesięczne zebranie odbędzie się w czwartek 7 bm. o godz. 18,30 w lokalu p. Grotowskiego, Dolna Wilda 71.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Jarocka z prośbą o wysłuchanie 3 zł; — Janina Łukomska w siódmą boiesną rocznicę zgonu śp. Kazimierza Łukomskiego 3 zł; razem z poprzednio pokwitów 783,40 zł.

Na Tanie Kuchnie dla biednych m. Poznania: Rodzina Anson 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowaniami 35 zł.

Na ociepleniach żołnierzy: Rodzina Anson 5 zł.

Na kaplicę św. Antoniego w Nazarecie: K. Kazubowski 3 zł; — razem z poprzednio pokwitowaniami 126 zł.

Na Tow. „Caritas”: Z. W. 2 zł; — razem z poprzednio pokwitów 857 zł.

Na bezrobotnych: J. R. 10 zł; — razem z poprzednio pokwitów 333 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Z zony:

Dnia 2 stycznia 1932 r.

Kazimierz Nowicki, stolarz, 27 l. Mieczysław Marjan Kamiński 15 min. Marjan Żuromski, kupiec sam., 42 l. Wacław Okoniewski 64 l. Michalina Schulzowa z d. Wojtkowiakówna, 71 l. Kazimiera Bąkówna, bez zaw., 29 l. Barbara Jadwiga

Grzeškowiakówna 1 r. Marjan Sobański 1 mies. Zbyszko Mikulski 4 l. Zygmunt Brocki 9 mies. Stefania Thiem z d. Łowińska, 34 l. Henryk Wiczeorek 1 mies. Antoni Pollok 30 min. Marja Wiśniewska, służąca, 22 l. Marjanna Kierzek z d. Dominiak, 69 l. Walenty Kaźmierczak, szewc, 26 l. Rafał Smużyk 11 mies.

Dnia 4 stycznia 1932 r.

Franciszka Marciniak, służąca, 31 l. Janina Maciela z d. Leszczyńska, 27 l. Michał Szymczyk, strzelec, 23 l. Zbigniew Kelm 15 min. Kazimierz Ratajczak 35 l. Stanisława Jarosz z d. Siwicka, 29 l. Władysław Bąkowski, emeryt, 71 l. Włodzimierz Górny 2 mies. Józef Papiernik, robotnik, 59 l. Marja Brylińska, kancelistka, 56 l. Klara Popke, nauczycielka muzyki, 86 l. Józefa Szedzińska, bez zawodu, 69 l. Ludwik Wujecki, em st. konduktor pocztowy, 63 l. Teofil Kąkel, robotnik, 74 l. Stanisława Palaczowa z d. Grzeškowiakówna, 40 l. Stanisław Modli-bowski, ziemianin, 53 l. Józef Anioła, palacz kolejowy, 35 l.

POWSTANIE WIELKOPOLSKIE 1918

na scenie Teatru Polskiego. W ostatniej chwili przypomniamy, że w dniu 6 stycznia r. b. (święto 3 Króli) o godz. 12 w poł. odbędzie się w Teatrze Polskim widowisko w 3 aktach „Betlejem Poznańskie” pióra p. red. Kazimierza Piekarczyka. Wykonawcy, to zespół amatorski 5 dziewczyn harcerskich im. Ks. J. Poniatowskiego pod kierownictwem artystycznym powszechnie znanego reżysera Teatru Polskiego p. Janusza Nowackiego, co daje rekwizytm oglądania naprawdę wartościowego przedstawienia. Treść tego widowiska to wiernie oddane przeżycia harcerzy w przygotowaniach Powstania Wielkopolskiego oraz ich czynny udział w gromadzeniu broni i samego Powstania. Obok humorystycznych momentów przed widzami przesuną się wielkopomne wydarzenia w dniu 27 grudnia 1918 r. przed Pażarem oraz Prezydium Policji Niechaj każdy zatem zaopatrzy się wczas w bilety w przedsprzedaży w harcerskiej Spółdzielni „Ka-De-Ha” przy ulicy Podgórznej 10, a w dniu przedstawienia przy kasie Teatru Polskiego. — Ceny biletów pomimo ogromnych kosztów bardzo niskie, bo od 50 gr. do zł. 2,50. Dochód z przedstawienia przeznaczamy na rzecz bezrobotnych harcerzy. Wypełniona sala Teatru Polskiego będzie dla organizatorów bodźcem do dalszej wyteżonej pracy na niwie harcerskiej. Czuwaj! Komitet. zw 12573/4

Dziś od godziny 11 wieczór „WESOLA NOC KARNAWAŁOWA” w „Nowościach”

Dziś, we wtorek, dnia 5 stycznia, od godziny 11 wiecz., odbędzie się w najmłodszym teatrze-rewij „Nowości” (ul. Ratajczaka 21) na wielkiej sali teatralnej Wielki Bal Karnawałowy do białego rana. Najnowsza „Rumbe”, Polki, Białego Mazura, upojne tanga, walce i najnowsze przeboje tańczyć będzie cały Poznań i odwoda znanego baletmistrza J. Ciesielskiego. Wstęp 3 zł.

Hallo! Hallo! Dziś i dni następne kinorewija „Nowości” prezentuje nową atrakcyjną rewję p. t. „U nas Hupścik”. Na ekranie wspaniałe film p. t. „Dziewczyna z baletu” z rozkoszną Clara Bow. Początek 5, 7 i 9 wiecz. Bilety od 50 gr. do 2,50. zw 12674

Teatr Polski

DZIŚ — „Czysty kintop”. Środa, 6. 1. o godz. 15 „Roxy”. Środa, 6. 1. o godz. 20 „Aureliu, nie rób tego”.

Czwartek, 7. 1. „Ich synowa”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Biletu wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

DZIŚ — Wielka rewja sylwestrowa. Środa, 6. 1. o godz. 3,30 po poł. „Kot w butach” — bajka dla dzieci Środa, 6. 1. wieczorem Wielka Rewja Sylwestrowa. Początek o godzinie 8 wieczorem

Teatr „Uśmiech”

DZIŚ — „Czar walca”. Środa, 6. 1. o godz. 3 „Jaś i Małgosia”. Środa, 6. 1. o godz. 8 „Cnotliwa Zuzanna”. Czwartek, 7. 1. „Cnotliwa Zuzanna”. Piątek, 8. 1. „Cnotliwa Zuzanna”. Sobota, 10. 1. „Biały mazur” — Premiera — Nowości! Niedziela, 11. 1. o godzinie 3 po południu „Jaś i Małgosia”. Niedziela, 11. 1. o godzinie 8 wieczorem „Biały mazur”. Początek o godzinie 8 wieczorem

Teatr Objazdowy

pod kierownictwem Wł Brackiego „Kajzer” — Macieja Wierzbńskiego DZIŚ — Pobiedziska. Środa — Janówiec. Czwartek — Kcynia. Piątek — Łabiszyn. Sobota — Barcin. Niedziela — Pakość.

Teatr Wielki — Koncerty symfoniczne Niedziela, 10. 1. XIII koncert symfoniczny — Solista: Alfred Hoehn — dyr. F. Nowowiejski.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W NAUKOWYM POZNANIU

NOWY TOM POZNAŃSKIEGO WYDAWNICTWA OJCÓW KOŚCIOŁA

Po „Wyznaniach“ św. Augustyna uprzytomnił ks. dr. Jan Czuj szersze-emu ogółowi polskiemu w bardzo dobrem tłumaczeniu „Historję prześladowania wiary w Afryce“ biskupa Wiktora z Wity, która wyszła jako XIV tom Pism Ojców Kościoła, wydawnictwa pozostającego pod naczelną redakcją prof. dr. Jana Sajdaka, obecnie rektora Uniwersytetu Poznańskiego. Wiktoria opisuje cierpienia, jakich doznał Kościół katolicki w Afryce ze strony Wandalów arjońskich w V wieku za panowania królów Genzryka i Henryka. Autor „Historji prześladowania“, który częściowo był osobiście świadkiem, opisuje, jakich okrucieństw dopuszczali się Wandalowie, aby przekonać homojuścianców t. j. katolików, wyznających równość Bóstwa Ojca, Syna i Ducha św., o konieczności wzniesienia „joty“ między dwa omikrony („homojuścios“, nie „homousios“), z czego wynikałoby, że Chrystus Pan byłby jeno podobnym Bogu, a nie Bogiem. „Otwierając drewnianymi kółkami usta, pchano do gardzieli kał cuchnący... niekiedy rzucono w ten sposób, że na czole i goleniach wycinano nerwy... czcigodny Papinjon płytami z rozpalonego żelaza na całym ciele został przypieczony...“ Wobec podobnych katuszy, bannicja i konfiskata majątku, nader często stosowana, wydaje się być nader łagodną karą.

Obok części historycznej w księżce biskupa Wiktora znajdujemy bardzo ciekawą i ważną ze względu na powyższy spór część dogmatyczną: księga wiary katolickiej. Jest to memoriał biskupów katolickich złożony królowi Henrykowi i zawierający katolickie wyznanie wiary oraz obronę dogmatu Trójcy Przenajświętszej.

Ks. dr. Jan Czuj opatrzył tłumaczenie doskonale do lektury przygotowującym wstępem, podał spis rękopisów i wydał oraz wykaz literatury. „Historja prześladowania“ zajmuje się rozdziałami historii, mało znanymi naogół, zaciekawia zatem i znajduje z pewnością wielu czytelników, tak jak na to w pełni zasuguje. Dr. A. P.

*) Wiktoria z Wity: Historia Prześladowania Wiary w Afryce, z łacińskiego przetłumaczył, wstępami i komentarzem zaopatrzył ks. dr. Jan Czuj. Str. 130. Pisma Ojców Kościoła w polskim tłumaczeniu pod naczelną redakcją prof. U. P. dr. Jana Sajdaka. Tom XIV. Poznań, Jan Jachowski, Księgarnia Uniwersytecka.

Krytyk niemiecki o wydaniu poezji Janickiego. Bruno Albin Müller z Hamburga umieścił w niemieckim tygodniku filologicznym („Philologische Wochenschrift“ 1931, str. 242—245) recenzję wydania poezji wielkopolskiego poety. Klemensa Janickiego. Wydanie to, dokonane przez Wielkopolanina prof. dr. Ludwika Cwiklińskiego, nazywa recenzent ukończeniem prac wydawcy, rozpoczętych przez niego w 1893 r. nad poetką spuścizną swego ziomka. Stwierdza dalej krytyk, że tekst utworów Janickiego jest w tej nowej szacie znakomicie ugruntowany i wszędzie w szczęśliwym sposób objaśniającymi uwagami wyposażony, że także obszerny wstęp podaje zupełny i dobrze opracowany materiał, z którego nawet znawca tych rzeczy może się wiele nauczyć. Po zaznaczeniu nieco odmiennych zapatrywań co do niektórych mniej ważnych szczegółów wydania podnosi recenzent wielkie znaczenie, jakie w kulturalnym, wówczas jeszcze istniejącym w łacinie oparciu życia Polski posiadał około 1480—1520 r. Kraków jako najdalej humanistyczna placówka Europy zachodniej; otóż Kraków wywarł według recenzenta wielki wpływ na młodego Janickiego, a chociaż później wrażenia i wpływy włoskie wystąpiły o wiele silniej i zaważyły ogromnie na jego twórczości, to jednak nawet po tych latach, na obczyźnie spędzonych, pozostał poeta wiernym synem swego narodu, który teraz jego sławie i talentowi poetycznemu przez wydanie jego wszystkich utworów składa należny hołd. „Taki wydanie jest“ — jak kończy recenzent — „lepsze niż pomnik z kamienia i spiżu“. („Eine solche Ausgabe ist besser als ein Denkmal in Stein und Erz“), J. P.

Książki nadesłane

Fr. Mączyński: „Po drodze“. Ze szkiców i rysunków architektonicznych. Kraków 1931. Drukarnia Narodowa. Skł. gł. S. A. Krzyżanowski.

Zofia Rogosówna: „Pierścień króla Salomona“. Według Klemensa Brentano. Ilustrowała Anna Gramatyka-Ostrowska. Lwów 1932. Wyd. Zakładu Narodowego im. Ossolińskich.

WŚRÓD PLASTYKÓW

Z ŻALOBNEJ KARTY

Warszawa, 3 stycznia.

Sp. Tadeusz Noskowski, o którego zgonie donosiłem telegraficznie, należał do tej plejady talentów, która czerpała wiedzę w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych bezpośrednio po jej zreorganizowaniu przez Juliana Fałata pod koniec wieku ubiegłego. Wiadomo, że Fałat sprowadził na profesora pejzażu Jana Stanisławskiego. Wybitna indywidualność malarska i w ogóle kulturalna tego świetnego artysty-pedagoga sprawiła, że krakowska Szkoła (później podniesiona do „rangii“ Akademji) zrodziła się od pejzażyistów, którzy stworzyli nowoczesny polski krajobraz. W ich pierwszym rzędzie stanął też Tadeusz Noskowski, syn Zygmunta, znakomitego kompozytora.

Urodzony w r. 1876, już w szkołach średnich — wówczas rosyjskich — które kończył w Warszawie, zdradzał talent malarski tak silny, że nie było żadnych wątpliwości jaką drogę ma obrać. Nie miał też jeszcze lat dwudziestu, jak po nauce w szkole rysunkowej im. W. Gersona znalazł się w Krakowie, pod opieką Fałata i w pracowni Stanisławskiego. Rozwijał się nader szybko, dzięki świetnym zdolnościom i niezwykłej pracowitości. Kilkuletnie studia dały mu gruntowną wiedzę malarską, którą postanowił użytkować nietylko w kierunku pejzażu, ale i w zdobnictwie artystycznym, którego był jednym z pionierów w Królestwie, gdzie się po ukończeniu Akademji przeniósł, osiadając w Warszawie. Cały szereg kościołów zawdzięcza mu artystyczną polichromię, w ich liczbie słynny kościół w Służewie. Na tem polu też pracował jako pedagog, wykładając w miejskiej Szkole Zdobniczej w Warszawie. Nowe metody nauczania, które był obmyślił i doświadczeniem wypróbował, przyczyniły się niemało do postawienia tej uczelni na tak wysokim poziomie, jaki osiągnęła. Jej wielki triumf w Paryżu na Exposition des Arts Decoratifs w r. 1925 (szkoła warszawska otrzymała wtedy za system nauczania najwyższe odznaczenie jury) był w niemałym mierze dziełem sp. Noskowskiego.

Nad doskonałością i rozszerzeniem swej twórczości pracował nieustannie, a praca zajmowała mu poprostu całe życie. Pochłonięty nią, bez reszty, niechętnie tylko odrywał się od stalag aby brać udział w zreszłościach artystycznych, a już towarzysko nie udzielał się prawie zupełnie. Jako pejzażyista zdobył wkrótce rozgłos swymi malowanymi poematami przyrody polskiej, w których przejawiała się subtelne poczucie barwy i wysoki zmysł kompozycji. Nie myślał wszakże zasklepić się w tym jednym rodzaju, tak jak to uczyniło wielu. Z pod jego pędzą zaczęły wychodzić prace innych zakresów. W szczególności portrety i „martwe natury“. Był nieustrudzony w poszukiwaniu coraz nowych dróg i środków technicznych, bo stawiał sobie najwyższe wymagania. Ten poważny, nad wyraz szlachetny stosunek do sztuki posuwał sp. Noskowski do niesłychanie surowej autokrytyki. Z mnóstwa tworzonych prac wystawiał publicznie ledwie część niewielką. Reszta spoczywała w pracowni, dostępna tylko przyjaciółom i znajomym. Może teraz, po zgonie, wyrznię na światło dzienne w zbiorowej wystawie, a wówczas będzie można zmierzyć całą drogę, jaką przebył ku wyżynom sztuki i mnogość dzieł, jakie pozostawia.

Skromność była też jednym z głównych składników jego życiowej atmosfery — skromność płynąca z niezmiernego ukochania sztuki i z poczucia, jak jest nieskończoną. Tworzył dla siebie, z wewnętrzną koniecznością; obraz skończony odstawiał i napinał świeże płótno, mało troszcząc się o dalsze losy dzieła, a już najmniej o „handlową“ stronę sztuki malarskiej. Był szlachetnym anachronizmem w tej epoce zabiegów osobistych, „wyrabiania sobie stosunków“ i pukania tu czy tam o „poparcie“. Był z tych artystów, do których się chodzi, nie z tych, którzy chodzą. Nie w zbyt niem o sobie mniemaniu tkwiło źródło tej artystycznej dumy, bo skromność jego była przysłowiową. Powściągliwość ta wynikała z poczucia, jak sztuka jest dostojną i jak wysokiem jest poslanictwo artysty. Poczucie to wpajał sp. Noskowski nieustannie uczniom

swaim, którzy otaczali go przywiązaniem i pełnym ciepła szacunkiem. — Przykład, jaki dawał przez swoje życie i przez swój stosunek do sztuki, znalazł w tem idącym pokoleniu artystów dobry grunt i zrozumienie. Młodzieńcy ci wiedzieli — jak każdy kto ze sp. Noskowskim się zbliżył — że ten cichy człowiek urzeczywistnia zarówno w życiu artystycznym jak prywatnym osobliwą szlachetność, która

jest darem i znamieniem natur wyjątkowych.

Od dłuższego czasu niedomagający na zdrowiu, zapadł ostatnimi tygodniami ciężko, ale przewycięził — zdawało się — chorobę i przychodził do siebie. Zgon przyszedł prawie niespodziewanie, w pełni rekonwalescencji. Zabrał przedwcześnie, w pełni sił, człowieka i artystę, po którym zostanie pamięć niezatarta. T. W.

ŻYCIE KULTURALNE

GDZIE BYŁ W WARSZAWIE SKLEP WOKULSKIEGO?

Piszą nam z Warszawy:

„Powrotnej fali Prusa“, która tak manifestuje się w naszej historii literatury towarzyszy niemiejszy renesans znakomitego pisarza wśród czytelników. P. Stefan Godlewski, autor przepięknej „Warszawy“, który otrzymał od pewnej słuchaczki Wyższej Szkoły Handlowej list, który świadczy o tem wymownie. Młoda ta wielbicielka Prusa natknęła się w „Warszawie“ na wzmiankę, że okratowane okno parterowe w oficynie domu na Krakowskim Przedmieściu nr. 7 było oknem Ignacego Rzeckiego, owego „sub-jekta“ w sklepie Wokulskiego, o którym to oknie sam Rzecki wspomina w swoim „pamiętniku“, stanowiącym część „Lalki“. Wystosowuje więc do p. Godlewskiego pytanie, gdzie, jego zdaniem, mógł na Krakowskim Przedmieściu znajdować się ów magazyn „kupca-romantyka“? Ona bowiem sama „przywykła od dzieciństwa“ wyobrażać sobie obydwa sklepy Wokulskiego, stary i nowy, w pobliżu Resursy Obywatelskiej.

P. Godlewski nie pozostaje dłużnym odpowiedzi i w szczegółowym wywodzie stwierdza że obydwa sklepy Wokulskiego mieściły się nie między hotelem Europejskim, a kolumną Zygmunta lecz pomiędzy hotelem Europejskim a pomnikiem Kopernika, tj. w okolicy kościoła św. Krzyża. Nowy musiał znajdować się pod numerem siódmym, gdyż tam był i pozostał do dziś dnia jedyny lokal sklepowy w tej okolicy, posiadający pięć okien, tyle zaś miał „nowy“ sklep Wokulskiego. Za czasów panny Izabelli Łeckiej („Lalki“) oraz za czasów, gdy Prus pisał swoje arcydzieło, znajdowała się tam na prawdę cukiernia Toura. Mimo licznych od tego czasu przeróbek, pięć okien wystawy pozostało do dziś dnia, od podwórza zaś pozostała również krata w oknie pokroju „Rzeckiego“, który jest dzisiaj oknem kuchennym restauracji.

Co do sklepu „starego“, to wiadomo z powieści, że znajdował się on o jeden dom dalej od nowego, zatem pod numerem dziewięcym.

Nie potrzeba podkreślać, jaki wdzięk ma ta dyskusja i jak wiele mówi o pełnym zapału „Prusofilistwie“ młodego pokolenia. Ta młoda paniątka która musi dowiedzieć się, gdzie „był“ sklep Wokulskiego i ten wyborny pisarz, który z miłością zapuszcza się w analizę tekstu „Lalki“, aby dociec „prawdy“ dają chyba przekonujący przykład, jak żywym jest dzisiaj Prus i jak fascynuje czytelnika. R. Z.

POLONICA FRANCUSKIE

„La Vie“ o Polsce. W Paryżu wychodzi żywo redagowany dwutygodnik „La Vie“, w którego kierownictwie biorą żywy udział znani przyjaciele Polski pp. Marius-Ary Leblondowie. Obszernie zajmuje się „La Vie“ sprawami ekonomicznymi artystycznymi i literackimi, a do Polski odnosi się często i jak najzyczliwiej. Jeszcze przy swem założeniu przed laty dwudziestu, „La Vie“ postawiła w swym programie jako konieczność europejską oswobodzenie Polski, jak to przypominają obecnie pp. Arius-Mary Leblondowie w artykule wstępnym z dnia 15 grudnia W tym samym numerze znajduje się artykuł o nawiązaniu stosunków handlowych między Polską a kolonjami francuskimi pod względem dostawy kawy, kakao, gąbek i innych towarów, wreszcie sprawozdanie z książki p. Ernesta Lemonona „La nouvelle Europe Centrale et son bilan économique 1919—1930“, gdzie autor zajmuje się również stosunkami ekonomicznymi Polski i jej rolą w Europie środkowej.

NAUKA

Zapis na rzecz Ossolinum. Ze Lwowa pisał nam: Zakład Narodowy im. Ossolińskich otrzymał hojny zapis w testamentie ś. p. M. G. Rogali-Lewickiego, właściciela dóbr Koniuszki Siemianowskie koło Sambora, b. posła do parlamentu b. marszałka pow. rudeckiego. Zmarły zapisał Ossolinum cały swój majątek. (np)

Z Polskiego Tow. Filologicznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie z odczytem doc. dr. F. Smolki p. t. „Z dziejów doniosłej hipotezy“.

Z Pol. Tow. Matematycznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie z odczytem prof. Zygmunta p. t. „O pewnych zagadnieniach i twierdzeniach z teorii szeregów trygonometrycznych i potęgowych“.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Arcydzieła w podróży. Z Paryża donoszą nam: W Londynie odbędzie się w lutym, w Royal Academy, wystawa sztuki francuskiej. Z Luwru wybrano na nią 400 najświetniejszych dzieł artystów francuskich i wysłano je do Londynu. Wartość ich jest oczywiście nieobliczalna, w praktyce, zaasekurowano je zaś na półtrzecia miliona funtów szterlingów, czyli zgorą 100 milionów złotych. (pm)

KRAKÓW ZYSKAŁ NOWY KOŚCIOŁ

Piszą nam z Krakowa:

Nie często przydarza się „polskiemu Rzymowi“ dołączyć nową świątynię do tych wielu najwspanialszych, jakie posiada. Związczą w obecnych ciężkich czasach niełatwo będzie liczyć na nowy przyrost. Ukończony właśnie kościół O. O. Karmelitów został też rozpoczęty jeszcze przed wojną, gdy zakon kupił przy ul. Rakowieckiej wielki kompleks gruntów i postawił tam zabudowania klasztorne, oraz założył fundamenty pod kościół.

Przyszła wojna i budowa, powierzona arch. Franciszkowi Mączyńskiemu, twórcy naszego Pałacu Sztuki, Izby Handlowej, a przedwzrostkiem kościoła OO. Jezuitów na Wesołej, odwiekła się na lat prawie dwadzieścia. Teraz dopiero można było świątynię wykończyć. Plan pierwotny pozostał w zasadzie niezmienny, arch. Mączyński stworzył znów całość harmonijną, prostą, a bardzo wysokiego artystycznego poziomu. Kościół ma korpus trójnawowy i prezbiterjum jednonawowe, zakończone połową sześcioboku, podobnie jak prezbiterjum Mariackie. Wysoko pod sklepieniem znajdują się ostrołukowe okna, które nawet oświetlają. Ważną i ciekawą inowacją jest wprowadzenie na wielką skalę alabastru. Jako materiału. Używano go już dawniej, lecz nigdy w takiej obfitości. Z alabastru są wszystkie ołtarze, balustrady i krompletnice filary w nawie głównej również są alabastrem obłożone. Wypadł stąd niejeden wdzięczny efekt kolorystyczny. Alabaster bowiem jest użyty w różnych odcieniach: od białego do ciemnoszarego. A że wszystkie pochodzą z Żórawna pod Przemysłem, więc i z punktu widzenia ekonomicznego dobrze się stało, że go zastosował architekt.

Dodajmy, że za użyciem alabastru poszło też efektowne i artystyczne oświetlenie świątyni. Jest ono elektryczne, lecz żarówki są poukrywane za płytami alabastrowymi. A że materiał ten jest jak wiadomo, prześwietlający, przeto światło pada łagodnie bez żadnej jaskrawości i podnosi uroczysty nastrój, budzony przez szlachetnie pomyślane wnętrza. Krakowski przybyła piękna świątynia. K. T.

MUZYKA

Konkurs pianistyczny „greatest in the world“. Piszą nam z Pragi: Grał tutaj pianista amerykański Maurice Zam z którego występem łączą się wiadomości o iście amerykańskim konkursie muzycznym. P. Zam zdobył mianowicie pierwszą nagrodę na pianistycznym mecu, który urządzono w ten sposób, że zebrano trzydziestu pianistów z trzynastu Stanów Ameryki Północnej i każdy z nich musiał zagrać „Appassionatę“. Odstawiono te trzydzieści „Appassionat“ w czterech dniach. Nietrudno sobie wyobrazić jak wyglądało po takim sędzie czciodne jury... Co do p. Zama, to zabrał się on następnie do studjów w Europie i teraz okazał się zdolnym wirtuozem, a co zdobył rekord, to zdobył. Ameryka ma zawsze wszystko „największe w świecie“. (pm)

Pisma nadesłane

„Przegląd Księgarski“. Nr. 26. Treść: Komunikat. — Ś. p. Karol Rzebecki. — Dr. W. Gottlieb: „Działalność wydawnicza“ — Inż. M. Gollas i S. Tyburski: „Zarys papiernictwa do użytku pracowników księżki“. — Z życia organizacyjnego — Dział urzędowy. — Adr. Red.: Warszawa. Hortensji 4.

„Przegląd Graficzny, Wydawniczy i Papierniczy“. Nr. 52. Treść: P.: „Na marginesie kryzysu światowego“. — L.: „Przyczyny przedwczesnego zużycia czcionek“. — W. Ciechowski: „Komasacja i dodruki pism“. — „Prasa w prasie“. — „Papiernictwo w Polsce w wieku 16-ym“. — „Normy średniej zyskowności na rok 1932“. — Rozmaitości. — Nowe wydawnictwa — Adres Redakcji: Poznań, Maślarska 8.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Przykład do naśladowania

W Poznaniu wychodzi „Przegląd Graficzny, Wydawniczy i Papierniczy”. W jednym z ostatnich numerów (51/31) tego tygodnika, będącego m. in. organem rady zrzeszeń kupiectwa gałęzi papierniczo-piśmienniczej, znajdujemy wykaz robotniczych godzin i zarobków robotniczych, straconych wskutek zbytniego importu do Polski takich artykułów z dziedziny papierniczej, które, mimo iż również w kraju są produkowane w dostatecznej ilości i jakości, stanowią przedmiot niepotrzebnego, szkodliwego przywozu z zagranicy. Bardzo starannie opracowany wykaz świadczy chwalebnie o trosce, z jaką redakcja wspomnianego tygodnika odnosi się do zagadnienia „preferencji” wyrobów krajowych na rynku wewnętrznym oraz zawiera szereg ciekawych danych, które warto, z pożytkiem dla sprawy, streścić i podać do wiadomości szerszego ogółu.

1. Taśmy do maszyn do pisania. W wszelkiego rodzaju biurach i instytucjach polskich pracuje około 400 000 maszyn do pisania. Przepuszczalna cyfra zużycia taśm sięga 3 200 000, z których przemysł krajowy dostarcza zaledwie jedną czwartą, resztę zaś (2 400 000 taśm) sprowadza się z zagranicy, mimo iż przemysł polski mógłby produkcję z łatwością rozszerzyć i pokryć całkowite zapotrzebowanie.

Strata: a) wartość importu: 6 milionów zł, b) 48 000 dni roboczych i c) 810 000 zł robocizny.

2. Kalka przebitkowa do maszyn do pisania. Sytuacja analogiczna. Zużycie kalki wynosi 4 milj. pudełek, z których przemysł krajowy dostarcza zaledwie trzy osme (1 500 000 pudełek) resztę zaś importuje się z fabryk zagranicznych. Przytem przemysł ten w kraju tak jest rozbudowany, że nie tylko mógłby z łatwością pokryć całkowite zapotrzebowanie rynku wewnętrznego, ale mógłby i eksportować.

Strata: a) wartość importu: 10 milionów zł, b) 106 250 dni roboczych i c) 810 000 robocizny.

3. Matryce (woskówki) do powielaczy rotacyjnych i płaskich. Konsumcja matryc w Polsce wynosi około 6 000 pudełek miesięcznie, czyli 75 000 pudełek rocznie. Pięć szóstych sprowadza się z zagranicy, jedną szóstą pokrywa przemysł krajowy.

Strata: a) wartość importu: 650 000 zł, b) 17 550 dni roboczych i c) 98 280 zł robocizny.

4. Farby do powielania na powielaczach. Tutaj stosunek importu do produkcji krajowej jest korzystniejszy, bo dwie te pozycje równają się sobie.

Strata: a) wartość importu: 600 000 zł, b) 40 500 godzin roboczych i c) 32 000 zł robocizny.

5. Atramenty i tusze rysunkowe. Atramenty i tusze używa rynek polski przeważnie krajowej produkcji, jednak — wskutek przyzwyczajenia pewnego odłamu klienteli — sprowadza się tych artykułów z zagranicy za 1 200 000 zł.

Strata: a) 18 000 dni roboczych i 108 000 zł robocizny.

6. Laki pocztowe, biurowe, luksusowe i pozostałe artykuły. Wszystkich tych artykułów sprowadzamy z zagranicy rocznie za niewiele więcej 2 930 000 zł, wskutek czego przepada 519 000 godzin roboczych i 308 240 zł robocizny.

W sumie, zbytni import artykułów branży piśmienniczo-papierniczej wynosi rocznie około 21 milionów złotych rocznie, uniemożliwia przepracowanie przeszło 2 milionów godzin roboczych oraz wypłacenie przeszło półtora miliona złotych robocizny. Jak na tak stosunkowo skromny rodzaj produktów — cyfry powyższe są ogromne i świadczą, że przy dobrej woli i uświadomieniu społeczeństwa możnaby bez większych trudności zaradzić bezrobociu, gdyby hasło „preferencji” dla wyrobów krajowych istotnie było realizowane.

Przemysłowcy i kupcy innych branż powinni przykład dany przez „Przegląd Graficzny” naśladować i przejąć się nauką stąd płynącą.

Konjunktury

Pieniądz i papiery wartościowe

Okres poświęcony przeszedł na światowych giełdach akcyjnych pod znakiem wyczekiwania. Nieuregulowana sprawa spłat reparacyjnych duże wahania kursu funta, wnoszenie nowych barier celnych przez poszczególne państwa, dalszy spadek cen plodów rolnych i niewyjaśniona sytuacja polityczna, działały hamująco na rozwój operacji.

Giełda nowojorska wykazywała początkowo usposobienie słabe, jednak w środku tygodnia wskutek lekkiego ożywienia w handlu i poprawy stanu zatrudnienia w przemyśle stalowym, kursy podniosły się przeciętnie o 2 dolary. Ultimo przyniosło znowu nieznaczne osłabienie. Pożyczki polskie uległy niższe. W dniu 30. 12. 1931 r. notowano (w nawiasie kursy z 22. 12.): 7 proc. Poż. Stab 47.25 (49.50), 8 proc. Poż. Dillona 49.25 (51.78), 6 proc. Poż. dolarowa 48 (51.78), 7 proc. Poż. m. Warszawy 31.25 (35.18), 7 proc. pożyczka Śląska 34.75 (34.75).

Na giełdzie londyńskiej obroty były małe, tendencja niejednorodna. Znaczące osłabienie ujawniły brytyjskie papiery państwowe; mocniejsze usposobienie miały papiery międzynarodowe, a to z powodu zwyżki na giełdzie nowojorskiej. Ultimo roku przeszło na londyńskim rynku kredytowym łagodnie.

W Paryżu utrzymywała się nadal tendencja mocna. W ostatnich dniach wzrósł się znacznie popyt na papiery bankowe i przemysłowe, ponieważ ze względu na zbliżające się ultimo, spekulanci, zaangażowani w tranzakcjach terminowych musieli nabywać efektywne sztuki, ażeby dopełnić swych zobowiązań. Bardzo mocno kształtował się kurs akcji Banku Francuskiego.

Na giełdzie warszawskiej panowało w tygodniu ubiegłym lekkie ożywienie. Interesowano się szczególnie akcjami przemysłu metalowego i chemicznego. Również pożyczki państwowe i listy zastawne były poszukiwane. Akcje Banku Polskiego utrzymały się na niezmiennym poziomie. Przepuszczalnie Bank Polski wypłaci za rok 1931 dywidendę w wysokości 10 lub 12 procent, gdy dywidenda za rok 1930 wynosiła 15 procent.

Obroty na giełdzie dewizowej wskutek znacznego skurczenia się importu uległy dalszej redukcji. Całe zapotrzebowanie pokrywał prawie wyłącznie Bank Polski przy małym udziale banków prywatnych. Dewizy amerykańskie wykazywały lekką zwyżkę. Natomiast dolary spadły z 8.90%, początkowo na 8.90, potem na 8.89 i dopiero na ostatnim zebraniu podniosły się znowu na 8.90.

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	28. 12.	29. 12.	30. 12.	31. 12.	1. 1.	2. 1.
Pszonica						
Warszawa	23.50	28.50	—	—	—	—
Poznań	24.75	24.75	24.75	24.75	—	24.75
Lwów	—	26.75	26.75	—	—	—
Lublin	25.50	—	—	25.50	—	—
Zyto						
Warszawa	27.50	27.50	—	—	—	—
Poznań	27.25	27.25	27.25	27.25	—	27.25
Lwów	—	26.25	27.00	26.25	—	—
Lublin	26.00	—	—	26.00	—	—
Jęczmień						
Warszawa	23.00	22.75	—	22.50	—	—
Poznań	23.25	23.25	23.25	23.25	—	23.25
Lwów	18.00	—	—	—	—	—
Lublin	20.00	—	—	20.00	—	—
Owies						
Warszawa	25.50	25.00	—	—	—	—
Poznań	23.50	23.50	23.50	23.50	—	23.50
Lwów	—	24.50	—	25.00	—	—
Lublin	25.50	—	—	24.50	—	—

O ubiegłym poświęconym tygodniu na rynkach ziemiopłodów niewiele można powiedzieć. Tylko skromne transakcje były dokonywane zarówno w kraju jak i zagranicą. Wszędzie e panowała cisza w związku z świętami, ceny nie wykazywały naogół poważniejszych zmian, na giełdzie poznańskiej np. notowania przez cały okres sprawozdawczy ani razu nie drgnęły. Natomiast na giełdzie warszawskiej zaznaczyła się lekka tendencja niżkowa dla jęczmienia i owsa.

Bydło i mięso

Notowania żywca kształtują się naogół niżkowo; jedynie na targowicy poznańskiej zanotowano w ub. tygodniu zwyżkę o 8—10 zł na 100 kg. przy utrzymanych notowaniach za bydło rogata. Cielecia i owce bez zmiany.

Nabiał

Sytuacja rynkowa kształtuje się naogół spokojnie przy lekkiej tendencji niżkowej. Pewną nieprzejrzystość położenia

wprowadziły zarządzenia ochronne w niektórych państwach importujących masło. Stwierdzenie powyższe dotyczy głównie rynków: niemieckiego i austriackiego, gdzie zmniejszono przydział dewiz, francuskiego gdzie zaprowadzono kontyngenty przywozowe oraz szwajcarskiego, gdzie podwyższono cło przywozowe o 50 proc. na 180 franków szw. za 100 kg.

Na rynku krajowym obserwujemy tendencję wyczekującą przy małych obrotach i cenach nieco obniżonych. W Warszawie obniżono ceny hurtowe w tygodniu sprawozdawczym przeciętnie o 40—60 gr. na 1 kg., na rynkach prowincjonalnych niżka miała mniejsze rozmiary.

KRONIKA GOSPODARCZA

Kalendarzyk podatkowy

Ministerstwo skarbu przypomina płatnikom podatków bezpośrednich, że w miesiącu styczniu br. płatne są następujące podatki:

1) do 15 stycznia br. — zaliczka miesięczna na poczet państwowego podatku przemysłowego od obrotu, osiągniętego w grudniu 1931 r. przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii i przemysłowe I do V kategorii, prowadzące prawidłowe księgi handlowe oraz przez przedsiębiorstwa sprawozdawcze;

2) do 15 stycznia br. — zaliczka miesięczna na poczet państwowego podatku przemysłowego od obrotu za IV kwartał 1931 r. w wysokości 1/5 kwoty podatku, wymierzonego za rok 1930, przez przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, nieprowadzące prawidłowych ksiąg handlowych oraz przez zajęcia przemysłowe i samodzielne walne zajęcia zawodowe;

3) do 7 stycznia br. — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę potrącony w miesiącu grudniu 1931 r.

Nadto płatne są w styczniu br. zaległości odroczone na raty w terminach płatności w styczniu br. tudzież podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze również z terminem płatności w tym miesiącu.

Z KRAJU

(k) **Zmiany w organizacji urzędów i kas skarbowych.** Z dniem 1 stycznia 1932 r. wchodzi w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej rozporządzenie ministra skarbu z dnia 24 sierpnia 1930 r. o organizacji władz i urzędów skarbowych. Rozporządzenie powyższe ze względów oszczędnościowych i praktycznych znosi istniejące dotychczas jako samodzielne urzędy kasy skarbowe, tworzy natomiast „Kasy Urzędów Skarbowych” przy każdym urzędzie skarbowym. W związku z powyższym dotychczasowi naczelnicy kas skarbowych przemianowani zostali na „ksiegowych”, księgowi zaś otrzymali tytuły służbowe „skarbników”.

(k) **Trust pożyczniczy.** W swoim czasie niektóre firmy pożycznicze kottońowe zainicjowały sprawę utworzenia na terenie Łodzi kartelu pożyczniczego, który obejmował miał zarówno firmy znajdujące się na terenie Łodzi, jak i Warszawy. Sprawa utworzenia tego kartelu ponownie została tak daleko, że prawie wszystkie firmy zainteresowane zgłosiły swój akces do kartelu. Ułożony został statut, który przesłany został czynnikom miarodajnym do zatwierdzenia. Jak się dowiadujemy obecnie w związku z zamierzonym utworzeniem trustu pożyczniczego sprawa kartelu całkowicie upadła i w tej chwili jest zupełnie nieaktualna. Zdaniem pożyczniców łódzkich utworzenie trustu jest na najlepszej drodze.

(k) **Obroty na giełdach zbożowo-towarowych.** Obroty na giełdach zbożowo-towarowych rozwijały się w dalszym ciągu pomyślnie. Na pięciu giełdach w listopadzie 1931 r. dokonano 2 429 transakcji, obejmujących 62 793 tonn zbóż, w czym 15 710 tonn pszenicy, 20 414 tonn żyta, 11 066 t. jęczmienia i 12 914 t. owsa. W okresie od 1 lipca do 30 listopada 1931 r. sprzedano na 5 giełdach 238 007 tonn zbóż, gdy w tymże okresie 1930 r. 52 324 tonn. W wymienionym okresie transakcje na giełdzie warszawskiej objęły 28 567 tonn, poznańskiej — 179 754 t., lwowskiej — 5 201 t., lubelskiej 9 775 t. i krakowskiej 14 710 tonn.

(k) **Upadłości w Polsce.** W październiku 1931 r. ogłoszono w Polsce 71 upadłości wobec 59 w październiku 1930, z czego na województwa centralne przypada 40 upadłości (27), wschodnie 1 (1), zachodnie 15 (17), południowe 15 (14). W pierwszych 10 miesiącach 1931 r. ilość upadłości wynosiła 611 (w odpowiednim okresie 1930 r. — 684), z czego w województwach centralnych 343 (407), wschodnich 11 (2), zachodnich 166 (161), południowych 101 (114). Z powyższej sumy 611 upadłości, przypada na spółki akcyjne — 34, (w okresie 10 miesięcy 1930 r. — 24), spółki z o. o. 88 (62), spółdzielnie 30 (23), spółki firmowe i komandytowe 87 (106), przedsiębiorstwa jednoosobowe 372 (469).

(k) **Z Głównego Urzędu Miar.** Od dnia 1 stycznia 1932 r. miał wejść w życie zakaz sprzedaży termometrów, które obok skali legalnej (Celsjusza) posiadają skalę Reaumura. Jednakże okazało się, że nie-

którzy sprzedawcy posiadają jeszcze pewne zapasy termometrów z podwójną skalą, których nie będą w stanie wyprzedać przed upływem wymienionego terminu. Z uwagi na to p. minister przemysłu i handlu rozporządzeniem z dn. 21 grudnia r. b. zezwolił, aby pozostałe na składzie u sprzedawców termometry, które obok skali Celsjusza posiadają inną skalę, zostały do dnia 15-go stycznia r. b. zgłoszone do miejscowych urzędów miar do opłombowania, które będzie wykonane bezpłatnie; termometry zaopatrzone plombą urzędu miar będą mogły pozostać w sprzedaży jeszcze przez rok t. j. do dnia 31 grudnia 1932 r. Termometry z nielegalną skalą, wbudowane do innych przyrządów mogą pozostać w sprzedaży do tegoż terminu bez obowiązku opłombowania ich przez urząd miar.

Jaja

Sytuacja na rynkach zagranicznych jest spokojna. Łagodny przebieg zimy i dostateczna podaż jaj konserwowanych przeciwdziałają tendencji zwyżkowej, uzasadnionej sezonem.

Na rynku krajowym przeważa tendencja saba, dla jaj eksportowych niżkowa. Nadal daje się odczuwać brak jaj wyborowych. Na jaja świeże tendencja mocniejsza.

Z ZAGRANICY

(z) **Z obrad Międzynarodowej Konferencji Finansistów.** Obradująca od kilku tygodni w Berlinie międzynarodowa konferencja finansistów w sprawie niewycofywania kredytów prywatnych nie doprowadziła jeszcze do konkretnych rezultatów. Trudność polega na tem, iż strona niemiecka osiągnąć chce nie dalsze moratorium, lecz konsolidację tych kredytów.

(z) **Reglamentacja obrotu dewizowego w Niemczech.** W najbliższym „Reichsgesetzblatt” ogłoszone ma być nowe rozporządzenie w sprawie reglamentacji dewizowej, zawierające m. in. obostrzone zarządzenia przeciwko ucieczce kapitału zagranicę. Rozporządzenie przewiduje m. in., że w wypadkach dyspozycji wydawanych przez cudzoziemców, posiadających swe konta w niemieckich instytucjach kredytowych, miarodajny jest ten urząd reglamentacji dewizami, w okręgu którego znajduje się niemiecka instytucja kredytowa. Poza tem rozporządzenie przewiduje zwalczanie ucieczki kapitałów przy pomocy wystawiania czeków markowych na zagranicę. Przesyłanie, lub przekazywanie tego rodzaju czeków zagranicę, lub do okręgu Saary zwolnione będzie tylko wraz z dołączeniem odpowiedniego zezwolenia urzędu reglamentacyjnego. Przepisy te rozciągają się również na czeki poniżej 200 marek. Od dnia 10 stycznia 1932 r. banki, otrzymujące czeki markowe z zagranicy, lub z okręgu Saary do wypłaty, zapisywać mogą je na konta cudzoziemców lub mieszkańców okręgu Saary tylko o tyle, o ile zezwolenie na przesyłkę czeku wynika z jego sposobu wystawienia. Do dn. 10 stycznia banki niemieckie zobowiązane są zawiadamiać odpowiedni urząd reglamentacyjny o tego rodzaju czekach na większe kwoty.

(z) **Koncern Borsiga przerywa pracę.** Zarząd koncernu Borsiga postanowił wypowiedzieć umowę o pracę wszystkim robotnikom hut, będących własnością koncernu na G. Śląsku niemieckim. Zarządzenie to uzasadnia zarząd koncernu niepomyślnym stanem finansowym przedsiębiorstwa spowodowanym zmniejszeniem się zamówień i słabymi widokami zbytu na przyszłość. Kopalnie i koksownie należące do hut górnośląskich nie zostały narazie objęte wypowiedzeniem.

Z RYNKÓW NABIAŁU

Ostatni tydzień sprawozdawczy za rok 1931 minął jak zwykle spokojnie. Transakcje ograniczały się do minimum. Położenie na zagranicznych rynkach masła jest nader niejasne wobec kontyngentowania dowozów, podwyżek cła oraz redukcji kontyngentów dewizowych.

Sytuację na rynku niemieckim oświetla charakterystycznie notowanie berlińskie z dnia 31 grudnia 1931 r., które obniżono o 2 marki na mk. 105 per 50 kg. franko stacja odbiorcza za I gat., mk. 98 za II gat., mk. 88 za III gatunek, przy spokojnej tendencji. Przydział dewiz na zakup towarów zagranicznych, a więc również masła, został na styczeń ponownie okrojony, co naturalnie wpłynie na zmniejszenie obrotów z rynkiem niemieckim.

Położenie na rynku angielskim przedstawia się bez większych zmian, lecz również bez znacniejszego zainteresowania dla naszego eksportu, który chwilowo nie jest pierowany do Anglii.

Na rynku krajowym zapanował zupełny spokój przy poważnie obniżonych cenach.

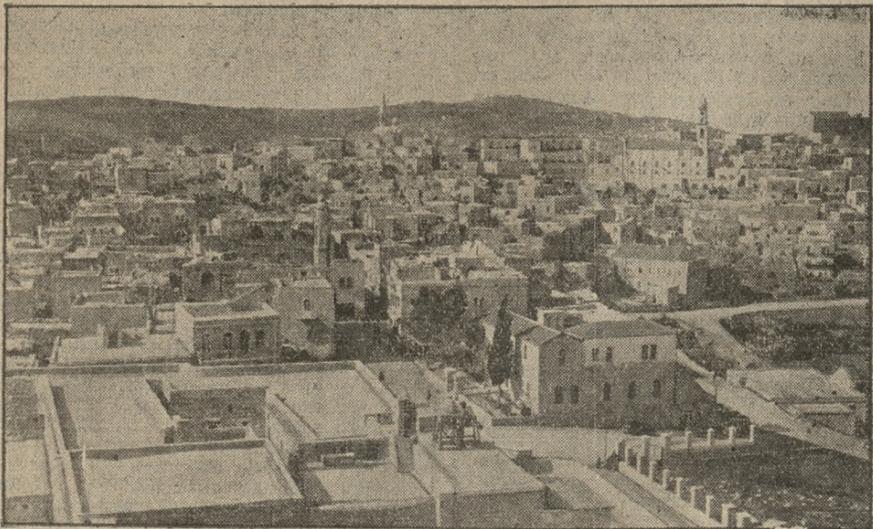
KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIMI!

Tam, gdzie powstała religia chrześcijańska

Betlejem — tak dla każdego z nas związane ze wspomnieniami lat dziecińczych, gwiazdka, szopka i krajobrazem śniegowym — i Betlejem prawdziwe tak od tego dalekie. Świętą asfaltowaną szosą po zboczach górskim unosi nas auto z Jerozolimy, odległej

trwał, uszkodzony cudem zniszczenia z rąk muzułmańskich

Kościół ma kształt krzyża łacińskiego. Liczy pięć naw podłużnych oddzielonych od siebie czterema rzędami kolumn-monolitów z czerwonego wapienia, wys. na 6 m.; w każdym rzę-

Widok miasta Betlejem.

zaledwie o 8 klm. od Betlejem. Szos takich w Palestynie pełno, bo materiału dostarcza Morze Martwe. Ruch odbywa się głównie autami, w których niejednokrotnie widzieć można Arabów o dość pierwotny mwyglądzie, płaci się bowiem tylko miejsce w aucie, a ceny, w stosunku do ogółu cen palestyńskich, nie są bynajmniej wygórowane. Nad nami niebo pałace, dokoła szare skaliste wzgórza, teren podnosi się i opada. Lecz oto poczynają się żyzne pola i przed nami wyr. Betlejem. Miasto położone jest — podobnie jak Jerozolima — na wzgórzu, zresztą nieciekawym — wąskie uliczki — domy o dachach terasowych. W porównaniu z Jerozolimą Betlejem jest w pamiętki chrześcijańskie ubogie, podobnie jak z kilka tysięcy lat liczącą historją Jerozolimy nie można porównać dziejów Betlejem, które było i jest małym miasteczkiem. Powiada prorok:

„A ty Betlejem, Judy ziemico zgolaś nie najmniejsze pośród osad

Judy; albowiem z Ciebie wynijdzie władca, który rządzić będzie mój lud izraelski”.

I jest to może najlepsze określenie roli tego miasta: znaczenie jego to znaczenie miejsca Narodzenia Pańskiego a nieliczne pamiętki, jakie w okolicy się znajdują, wszystkie odnoszą się do tego faktu. Są to — po drodze z Jerozolimy do Betlejem — cysterna zwana „studnią magów”, gdzie Trzem Królom powracającym od Heroda, miała ponownie ukazać się gwiazda, i przy której to cysternie — wedle tradycji — odpoczywała N. Panna w drodze do Betlejem, oraz inna studnia, z której pić miała N. Rodzina, nadto w pobliżu miasta „pole pasterzy” z „grota pasterzy” i „grota mleczną”, w której wedle podania N. Rodzina szukała schronienia.

Wszystko w Betlejem koncentruje się dokoła jednego: podziemnej krypty Narodzenia Pańskiego, leżącej we wschodniej części miasta a nakrytej wspaniałym kościołem. Podobno już cesarz Hadrjan zburzył kościół tu stojący i na jego miejscu zbudował świątynię Adonisa. To nie jest pewne. W każdym razie Konstantyn Wielki wznosił tu wspaniałą kościół, który z nieznacznymi zmianami do dziś prze-

dzie jest kolumn jedenaste. Nawy boczne są węższe (4,20 i 3,75 m) i niższe, środkowa znacznie wyższa i szersza (10,40 m) ma umieszczone w górnej części ścian okna, dostarczające wnętrzu światła. Nawa środkowa oraz oba końce nawy poprzecznej zamknięte są absydami. Posadzka ułożona z płyt kamiennych. Na ścianach resztki mozaik na złotym tle, którym w XII w. cesarz bizantyński Manuel Komnenos kazał przyozdobić wnętrze świątyni. Z zewnątrz pod kościołem znajduje się brukowany plac ze śladami atrium bazyliki. Kościół sam, a raczej jego fasada, sprawia dziwne wrażenie, ponieważ dla ochrony przed Muzułmanami w miarę możliwości zamaskowano charakter kościoła a z trojga drzwi, wiodących do wnętrza, dwoje zamurowano a trzecie zmniejszono do wymiarów drzwi zwykłych.

Część najważniejsza kościoła to krypta podziemna. Krypta ta 12 m. długa a 4 m szeroka ma ściany i podłogę wyłożone marmurem i jest oświetlana kilkudziesięciu bogatymi lampami. Jej częścią najistotniejszą jest kaplica Narodzenia Pańskiego: głęboka, półkolistą niszą, z obu stron której schody wiodą do kościoła, a w niszy, pod ołtarzem, świętość największa Betlejem, skała, na której narodził się Chrystus. Skałę otaczają promienie srebrnej gwiazdy i napis: „hic de Virgine Maria Jezus Christus natus est”. Stąd, nieco na prawo, po trzech stopniach schodzi się do kaplicy ziółka świętego, w którym wedle tradycji miał być Chrystus położony.

Opieką nad kościołem dzieli się — jak zwykle w Ziemi Świętej — oo. Franciszkanie, prawosławni i Ormianie.

Inne jest Betlejem rzeczywiste, niż nasze o niem wyobrażenie — i jest tak tu jak i w Jerozolimie, pewną chwilą przykrego rozczarowaniu. Lecz to miła, a rzeczywistość poczyna mówić do nas niezapomnianym głosem.

Tu oto sobie uświadomiamy dopiero, że nie w ciszy małego kraju upłynęło życie Chrystusa, lecz że w tym niewielkim kraju zetknęły się, po nim przeszły wszystkie niemal ważniejsze kultury. Ten wąski pas ziemi, jaki tworzy Palestyna wraz z Syryją, to ko-

rytarz, którym przechodziły ludy z terenów nad Eufratem i Tygrem i z Azji Mniejszej w drodze ku Egiptowi i którym tenże Egipt sędzi na ich podbój. Były tu wszystkie cywilizacje Europy, Azji Przedniej i Afryki Północnej począwszy od prastarej kultury sumeryjskiej, której wpływ np. na ceramikę Palestyny wykazał Vincent a o związku z nią świadczy i Pismo św. mówiąc o Abrahamie, który wyszedł z Ur chaldejskiego, z Ur leżącego nad dolnym Eufratem, jednego z głównych ośrodków tej kultury. Silne tu były i wpływy cywilizacyjne Egiptu początkami swymi sięgające, być może, Starożytności, a w każdym razie Średniego Państwa (XII. dynastia). Później za czasów XVIII. dynastji oraz od Leti I. i Ramzesa II. Palestyna jest prowincją egipską. — Byli tu i Hyksosj i władcy babilońscy i — w walce z faraonami — potężni królowie Hetytów i „ludy morza”, a w pierwszym tysiącleciu p. Chr. Assyryjczycy (Sennacheryb r. 698) i Persowie. U podstaw naszej europejskiej cywilizacji leżąca kultura kretańsko-mykeńska ma również kontakt z Palestyną, jak świadczy ceramika, a Filistyni są zdaniem niektórych uczonych, przedstawicielami tej kultury. Z podbojem Aleksandra Wielkiego rozpoczyna się silna hellenizacja Palestyny, wydzieranej sobie wzajemnie przez Ptolemeuszów i Selencydów, aż wreszcie przychodzi Rzym.

Wszystko, co poruszało ludy ciągnące ku Morzu Śródziemnemu, wszystko to miało swe echo w Palestynie. I oto rzecz znamienita, którą podkreśla

Centenau, Pod względem kulturalnym i prawodawczym zwłaszcza Palestyna jest niewątpliwie zależna od kultury sumeryjskiej, podobnie jak cała Azja Przednia, podczas jednak gdy we wszystkich religiach Azji Przedniej, można wykazać pierwiastki sumeryjskie, religia żydowska ze swoim monoteizmem jest ich zupełnie pozbawiona.

I tu oto na tej ziemi, która znając te wszystkie wielkie kultury, sama nie stworzyła nigdy poza religjami, tu powstaje religia chrześcijańska oparta o zupełnie tym kulturom obcą, biegunowo przeciwną zasadę. W tym korytarzu przechodnym ludów, który nigdy nie mógł naprawdę być niezależny, rodzi się religia, która miała wstrząsnąć podstawami tronów.

Mówi ta rzeczywistość Betlejem, chrześcijaninowi o ogromie miłości Bożej, Boga, który z miłości dla człowieka chciał się urodzić w niedoli tak wielkiej. Ten chropawy kawał skały, na którym spoczywało bezbronne wątle Dzieciątko, jest w wymowie swej bardziej nawet przejmujący niżli drzewo krzyża.

A nade wszystko do każdego bez wyjątku mówi, iż tu oto poczęła się nowa era, tu bowiem urodził się twórca religji, która miała zmienić oblicze świata, przeciwstawiając się religjom dawnym, wnosząc — szaloną dla ówczesnego świata — zasadę miłości, miłości Boga i bliźniego, jako prawo najwyższe, jedyne, podstawowe.

Miejsce Betlejem z marzeń zajmuje Betlejem realne, punkt zwrotny w dziejach świata.

Dr. M. RUXERÓWNA.

Betlejem, kaplica Narodzenia Pańskiego.

Igrzyska olimpijskie w Los Angeles

W lipcu 1932 r. Los Angeles (Kalifornia U. S. A.) będzie areną międzynarodowych zapasów olimpijskich. Olimpiada rozgrywać się będzie w specjalnie wybudowanym olbrzymim stadionie, który pomieści 125.000 widzów, przysłanych z całej Ameryki i ze wszystkich stron świata.

W Olimpiadzie brać będą udział atleci i sportowcy przybyli ze wszystkich krajów w dużej liczbie. Dla pomieszczenia wszystkich ekip zawodników buduje się miasto całe na zachodnim krańcu Los Angeles. Miasto sportowe składa się z cottages'ów dwukubowych, w każdym zaś zostanie ulokowanych czterech zawodników. Wielka hala długości 400 metrów służyć będzie jako sala jadalna; kuchnia znajdująca się będzie pod kierownictwem kucharzy różnych narodowości, tak, aby każda ekipa narodowa mogła korzystać z tych dań, do których jest przyzwyczajona u siebie w domu. Zawodnicy - kobiety będą ulokowane osobno w przebudowanym na ten cel hall'u uniwersytetu kalifornijskiego, znajdującego się w pobliżu stadionu. Przedstawiciele związków sportowych 65 krajów wezmą udział w Olimpiadzie. Los Angeles przygotowuje się gorączkowo na przyjęcie spodziewanych gości z zagranicy.

W sprawie udziału zapasników europejskich, którzy będą mieli w Los Angeles ciężki orzech do zgryzienia w postaci najlepszych ekip sportowych Nowego Świata, Japonji i Australji, zabiera głos Władysław Barany, atleta węgierski, mistrz Europy. Barany stawia pytanie, jakich sportowców i zapasników winna wysłać Europa do Ameryki, ab ywyjść zwycięsko z ostrej walki.

Oceniając szanse atletów europejskich, sądzi Barany, iż jeśli chodzi o biegi na dystansie 100—200 metrów największe widoki powodzenia mogłyby

mieć szybkobiegacze norwescy i niemieccy. Na dystansie dłuższe, do 1500 metrów liczyć można na Finlandczyków i Francuza, Ladoumegue, do 5000 metrów wchodzi w grę Nurmi, Kostrzewski (?) (Polska), Lindgren (Dania), Syring (Niemcy).

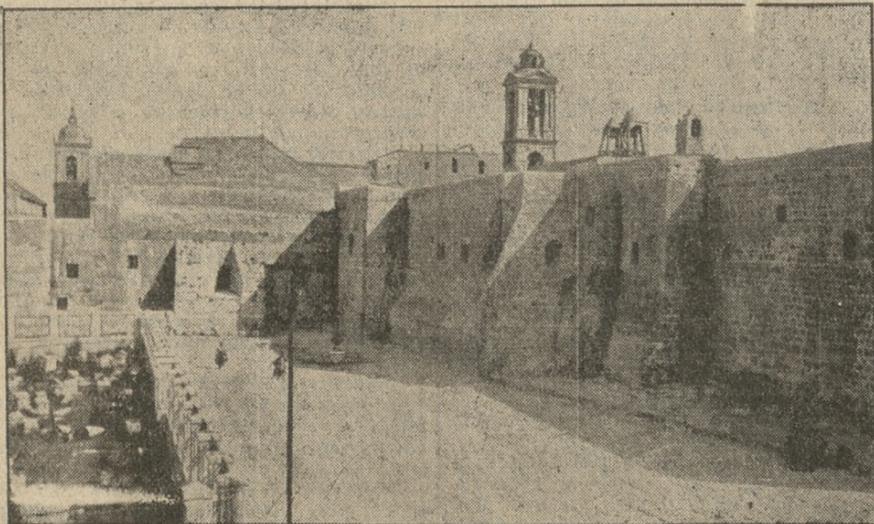
W biegu maratońskim i marszu 50-kilometrowym mają poważne szanse zawodnicy z krajów egzotycznych, co już się ujawniło swego czasu w Amsterdamie. Jeśli chodzi o skoki na wysokość, nasi zawodnicy europejscy mogą śmiało zostać w domu, gdyż nie dorównają swoim przeciwnikom Amerykanom i Japończykom; to samo w skokach na długość. W rzucaniu dyskiem będą mogli się zmierzyć w warunkach dość pomysłnych Węgrzy i Francuzi (Dongan i Remez). W rzucaniu oszczepem prym trzymają oddawna przedstawiciele krajów skandynawskich, Finnowie. Szwedzi, Norwegowie.

Naogół można przypuszczać, iż mimo znacznych kosztów podróży i pobytu w Ameryce, zapasnicy europejscy będą jednak dość licznie reprezentowani na Olimpiadzie. Finlandja wysła zapewne 22 atletów, kraje skandynawskie ekipę liczącą około 10 osób. Niemcy prawdopodobnie tyleż zawodników, Francja — około tego.

W sumie wyruszy do Los Angeles z Europy nie więcej zapewne niż 60 do 80 zapasników, co i tak będzie znacznym wysiłkiem ze względu na ciężką sytuację finansową, w jakiej znajdują się obecnie związki sportowe. Or.

Odkrycie jeszcze jednej galery Kaliguli

W tych dniach odkryto w szlamie jeziora Nemo jeszcze jedną małą galery Kaliguli. Galera ta zachowała się stosunkowo dobrze. Służyła ona widocznie jako łódź łącznikowa do komunikacji między dwoma wielkimi galeriami. Na galerze tej znaleziono jeszcze resztki okuć bronzowych oraz wiosła.

Betlejem kościół Narodzenia Pańskiego.

Skorpion powodem strasznej tragedji rodzinnej

„Daily Mail” opisuje wstrząsającą tragedję która w tych dniach rozegrała się w miejscowości Bianco, w Argentynie. Ołbrzym skorpion stał się przyczyną tragicznej śmierci pięciorga osób.

Niejaki Raymon Shell wielki przedsiębiorca handlowy z Filadelfji, przesiedlił się w lipcu 1927 do Bianco. Niedługo kreuz filadelfijski, właściciel wielu kamienic i gruntów, nadto właściciel 30-piętrowego domu towarowego — skutkiem nieszczęśliwej spekulacji nagłe zbankrutował i utracił wszystko. Udało mu się uratować zaledwie kilka tysięcy dolarów z któremi postanowił zacząć nowe życie. Kupił sobie tedy niedużą fermę w wspomnianem Bianco. Ale i tu szczęście mu nie sprzyjało. Plantacje bowiem nie odrzucały mu spodziewanych zysków. Mimo to ożenił się. Z czasem doczekał się czworga dzieci, z których najstarsze, chłopczyk miał trzy lata najmłodsze zaś, bliźniętka dwie dziewczynki, urodziły się w pierwszej połowie zeszłego roku.

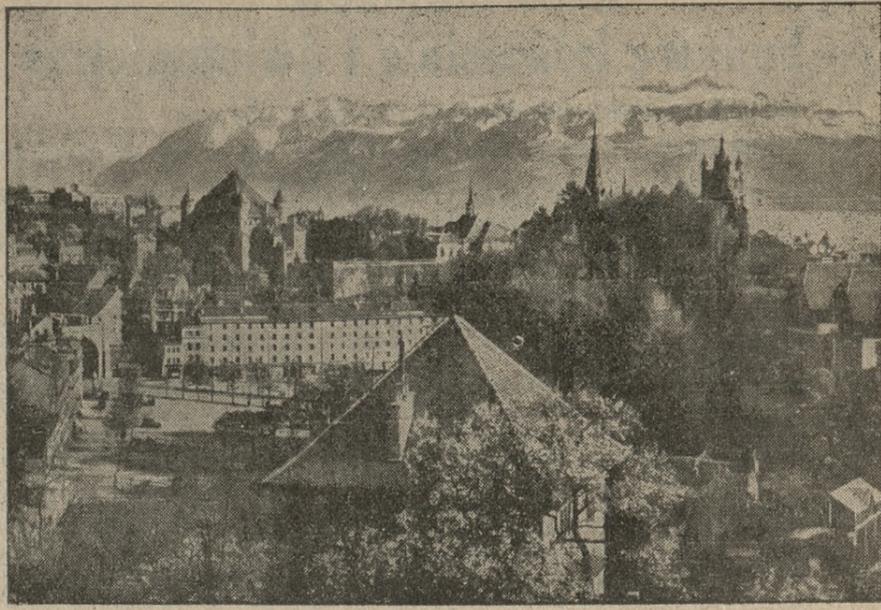
Ale ciężka praca na fermie borykanie się z niedostatkiem i owa pustka na bezludziu — wszystko to nie przyczyniało się do uszczęśliwienia Shella. Dlatego więc postanowił udać się do Filadelfji by rozejrzeć się za jakimś nowym intratniejszym stanowiskiem. Jak postanowił, tak i uczynił. Pożegnał się z rodziną w tej myśli, że powróci najdalej za pół roku i wyjechał.

I rzeczywiście nadzieje jego się ziściły. Udało mu się zdobyć w Filadelfji intratne stanowisko dyrektora fabryki Uszczęśliwiony więc wrócił po niespełna czterech miesiącach do Bianco, by zlikwidować fermę na pustkowiu, i przewieźć rodzinę do Filadelfji. Nie przeczuwał jednak, jak straszna czeka go niespodzianka.

Oto drzwi domku blokowego zastał otwarte naosiężnie lecz mimoto nikt nie wybiegł na jego powitanie. W całej zagrodzie panowała niesamowita cisza. Nagłym

więc niepokojem tknięty, wtargnął do pierwszej izdebki, i tu uderzył go mroźny krew widok. Na dużym łóżku spoczywały zwłoki czworga dzieci. Obok łóżka widniały ślady dwóch dopalonych świec. Nieszczęśliwy ojciec dostrzegł niebawem, że dzieci jego zginęły od strzałów rewolwerowych. Zrozpaczony zaczął krzyżeć i przywoływać żonę, ale wołania jego pozostały bez odpowiedzi. Pobiegł więc do drugiej izby, i tu na podłodze w kałuży krwi spoczywała żona jego — martwa. Na prawem ramieniu czerniała się straszliwa duża rana dłoń ścisnęła kurczowo ołówek Kawał papieru zawierający niedokończony list, wyjaśnił nieszczęśliwemu całą tragedję.

Stało się to w trzy dni przed powrotem Shella. Żona jego, zajęta pracą w ogrodzie, odczuła nagłe dotkliwy ból w ramieniu. Automatycznie więc sięgnęła lewą ręką i poczuła w palcach coś galaretkowego. Usiłowała to oderwać od ciała, ale napróżno. Nadmiar poczuła jak zadło wbiło się głęboko w jej ramię. Teraz dopiero dostrzegła że stała się ofiarą jednego z najniebezpieczniejszych jadowitych skorpionów gatunku ołbrzymów. „Pochwyliłam więc co ichu, nóż kuchenny i jak szalona wbiłam go sobie w ramię — opiewa list pożegnalny — Odciełam skorpionia, ale jednocześnie odciełam sobie kawał ciała z ramienia...” Na tem urywa się tragiczna relacja. Tego, co potem się rozegrało, można się jedynie domyślać. Nieszczęsna, broniąc się od skorpionia, przecięła sobie arterję. Śnądź uświadamiała sobie, że niechybna śmierć nastąpi wkrótce — tem szybciej wobec braku jakiegokolwiek pomocy lekarskiej. Myśl przytem o małych dzieciach, które po jej śmierci skazaneby były na okropną śmierć głodową, pchnęła ją widocznie do rozpaczliwego czynu: zastrzeliła je by zaoszczędzić im męki powolnego konania z głodu na bezludziu (kw)

Widok Lozanny, gdzie w dniu 18 bm. zbierają się przedstawiciele państw na konferencję reparacyjną i w sprawie długów prywatnych.

plywających sumiennie dokoła ugrupowań ikrzy innych ryb, z sumiennocią pieczołowitej mamki, nie zjadającej ani soboty angielskiej ani odpoczynku niedzielnego. S. F.

Zbliżenie szwedzko-perskie

Do Szwecji powrócił inż. Torsten Nyström, który bawił przez dłuższy czas w Persji w związku z umową, zawartą zeszłej wiosny między rządem Persji a dziesięcioma firmami przemysłowymi szwedzkimi w sprawie wzajemnej wymiany towarów. Inż. Nyström przywiózł do Szwecji cały szereg zamówień rządu perskiego, dotyczących dostawy maszyn i narzędzi całkowitego zaopatrzenia budującej się wielkiej stacji elektrycznej, oraz cementowni w północnej Persji. Ogółem zamówiła Persja za pośrednictwem inż. Nyströma towarów wartości 6 milionów koron.

Wzajemian za uskutecznienie dostawy towarów szwedzkich, firmy szwedzkie otrzymują prawo sprzedaży produktów perskich, jak dywany, futra, owoce suszone, migdały itd. na rynkach międzynarodowych.

Przyjazd inż. Nyströma do Stockholmu zbiegł się z wyjazdem kilkunastu inżynierów szwedzkich do Persji w związku z budową linii kolejowej Teheran — Morze Kaspijskie, której wykonanie rząd perski powierzył firmom szwedzkim.

Recepta na poncz z przed 4000 laty

znaleziona została w grotach królewskich w Egipcie w postaci papyrusu datującego się z okresu panowania faraona Menesa. Recepta ta brzmi: „Utrzyj kilkanaście jajek z płynnym miodem i sokiem świeżych winogron. Zagotuj potem czerwone wino i wlej doń gdy zacznie się gotować przygotowaną mieszaninę. Mieszaj na ogniu dopóki nie ukaże się piana na powierzchni. Do gotowego napoju dodaj trochę mięszu z granatów”. Staroegipski poncz jest zatem poprzednikiem nowoczesnego ponczu, który towarzyszy wszystkim biesiadom i uroczystościom sylwestrowym w naszej starej Europie.

Do kogo należy fotografia rentgenowska?

Przepisy prawa ustalają w określonych wypadkach prawo własności do zwykłej fotografii. Ale jak ustalić prawo własności, gdy chodzi o zdjęcie rentgenowskie, które odbija na kliszy tylko zarys szkieletu fotografowanego? Kwestję tę miał rozstrzygnąć obecnie sąd amerykański. Sąd ów orzekł w spornym wypadku, iż zdjęcie takie należy do kliniki, w której pacjent był prześwietlany. Chodziło o to, iż pacjent wzbierał się uiścić zapłaty za zdjęcie, o ile nie otrzyma na własność odbitki. W pierwszej instancji sąd przyznał mu rację. W drugiej instancji sprawa oparła się o sąd w Michigan, który orzekł, iż pacjent winien zapłacić nie z tytułu fotografii, lecz z racji obserwacji i wniosków, jakie wyciągają lekarze na podstawie zdjęcia rentgenowskiego.

Żonkosie ośmnastoletni i stuletni

W prasie niemieckiej podają obecnie nieco ciekawszych danych ze spisu ludności w Niemczech, dokonanego w r. 1925. Mianowicie w tymże roku zawarto 2243 małżeństw, z których 609 „panów młodych” nie ukończyli jeszcze 19-tego roku życia. Statystyka ta wykazuje dalej 7 „rozwodników” poniżej 20 roku życia, oraz 59 rozwódek również w tym wieku; pomiędzy temi było 14 rozwódek w wieku niespełna 17 lat. Dla uzupełnienia obrazu należy dodać, że w wspomnianym roku naliczono 75 wdowców poniżej 20 roku życia, a 27 nawet niespełna 19-letnich, dalej 41 wdów w wieku poniżej siedmiu lat.

Z 26 mężczyzn przeszło stuletnich 7 było jeszcze żonatych, 14 wdowców a 5 kawalerów do wzięcia. Kobiety przeszło stu-

letnich było więcej, bo 46, z tych 6 mężatek, 33 wdów jedna rozwódka i 6 panien na wydaniu. (wk)

100 błyskawic na sekundę

Według obliczeń londyńskiej stacji meteorologicznej w okresie letnim spada na ziemię co sekundę 100 błyskawic. Gdyby się udało tę olbrzymią sumę energii złapać i skondensować, wszystkie potrzeby ludzkości w dziedzinie siły pędnej byłyby zaspokojone. Z obliczeń tejże stacji wynika, iż nad obszarem całej kuli ziemskiej wybuch w atmosferze jednocześnie 1800 burz, połączonych z wyladowaniami energii elektrycznej.

135 nagród Nobla

Od założenia słynnej fundacji Nobla rozdzielono już przeszło 18 1/2 miliona koron na nagrody literackie, naukowe i cyfistyczne. Wśród laureatów 135 nagród Nobla najwięcej było Francuzów, dalsze pierwsze miejsca zajmują Anglicy, Niemcy, Amerykanie ze Stanów Zjednoczonych i Szwedzi. Pieniężna wartość nagród Nobla zmienia się, jak wiadomo, z każdym rokiem. W r. 1923 każda przyznana nagroda wynosiła 114 000 koron, natomiast w r. 1931 — 173 000 koron.

Czy wiecie, że:

— Liście tytoniowe tem mniej zawierają nikotyny, im dłużej się suszą, na słońcu.

— Najdłuższy poemat epicki jest utworem pastora z Chicago, który pisał go przez 50 lat i doprowadził objętość uworu do 25 000 wierszy, wówczas gdy „Bo ka Komedja” liczy „tylko” 15 000 wierszy.

— Na posiedzeniu amerykańskiego Towarzystwa Popierania Wiedzy w N. Orleansie demonstrowano aparat, rejestrujący „krzyk narodzinowy atomów”, jak go nazywał słynny fizyk Millikan, tj. szmery rytmiczne wydawane przez atomy, poddane działaniu promieni kosmicznych.

— Żaby zmieniają dowolnie swe ubarwienie przystosowując się do koloru tła, z zielonych stają się żółte albo czarne, tj. podlegają prawu t. zw. mimikry.

Trzeba być punktualnym.

Młoda dama wchodzi do kawiarni, ogląda się naokoło i pyta kelnera:

— Czy był tu pan, który się dowiadywał o panią w brązowym kostjumie?

— Tak, proszę pani, czekał tu godzinę i wyszedł z jedną panią w zielonym kostjumie.

(Passing — Show)

Pająk.

Wyszedł z pod prasy nr. 1 „Pajaka”, zawierający kilka aktualnych artykułów na temat kwestji żydowskiej, listę sprzedawców itd. „Pająk” w cenie 20 gr do nabyć jest w „Ruchu” i u kolporterów.

KRONIKA TOWARZYSKA

Doroczny Bal Medyków S. U. P. odbędzie się już w niedzielę, dnia 10 stycznia b. r., na białej sali Bazaru. Zaproszenia na Bal nabywać można codziennie od godziny 12 30 do 14-tej w sekretarjacie Koła Medyków, ul. Wały Leszczyńskiego 6, telefon 3649. zw 12 683

„BOŻE NARODZENIE”, misterjum ludowe w 3-ach aktach, pióra prof. Michała Świerzyńskiego, będzie odegrane ponownie w dniu 6 stycznia 1932 r., o godz. 5 tej po południu, na sali Ogrodu Zoologicznego w Poznaniu.

Pierwsze przedstawienie tej sztuki religijnej spotkało się z wyjątkowo życzliwym przyjęciem u publiczności oraz z uznaniem obecnego na przedstawieniu autora misterjum dla wykonawców-członków Tow. Śpiewaczego „Akord”. Liczba uczestników, t. j. wykonawców ról głównych i statystów, oraz chóru dochodzi do 100 osób. Ceny biletów przystępne, mianowicie od 50 gr do 2 zł. Sala ogrzana. Po przedstawieniu odbędzie się zabawa do rana, połączona z licznymi niespodziankami. zw 12 684

Nieszczęśliwe wypadki w Tatrach w r. 1931

Mimo dużej ilości turystów w Tatrach, ilość tragicznych wypadków była w roku 1931 nieporównanie mniejsza, niż w roku 1930. Ze sprawozdania Tatrzańskiego ochnicznego pogotowia ratunkowego w Zakopanem wynika, że wypadków śmiertelnych było tylko 2, 3 stycznia, skutkiem poślizgnięcia się na zaśnieżonej ścieżce, prowadzącej z doliny Pięciu Stawów do Morskiego Oka, zleciał wraz z lawiną Jan Kramer do doliny Roztoki i zginął na miejscu. Uległ on wielu śmiertelnym ranom głowy, oderwaniu szczęki, rozdarciu opony brzusznej, oraz połamaniu rąk i nóg. Druzim śmiertelnym wypadkiem była tragiczna śmierć 24 czerwca członka orkiestry wojskowej 10 pp śp. Zygmunta Wędkowskiego, który zabił się w śniegu Korkora na północnych zboczach Gewontu. Zwłoki jego znaleziono przypadkowo dopiero 4 lipca, gdy poszukiwano zaginionej turystki.

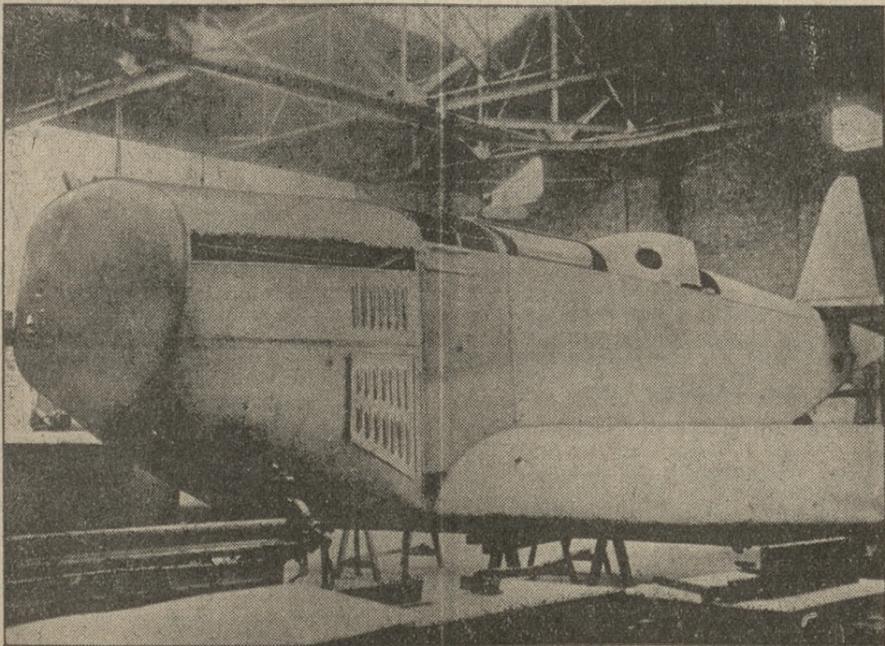
Lżejsze wypadki, które skończyły się poranieniem turystów, zdarzyły się tylko czterokrotnie. 28 czerwca 15-letni Faiwel Banach, syn kupca z Nowego Targu, spadł ze Świnicy do doliny Walentkowej i uległ tak silnym potłuczeniom, że w stanie nieprzytomnym dowieziono go do szpitala w Zakopanem. Wkrótce jednak wyleczył się z ran 15 sierpnia zleciał z wspinaczki na północnej ścianie Koziego Wierchu znany taternik dr Kowenicki, dzięki zerwaniu się liny. Ponieważ spadł, na śnieg, skończyło się na złamaniu ramienia i ogólnem potłuczeniu. Trzeci wypadek zdarzył się p. Halinie Jastrzębowskiej po stronie słowackiej, która podczas samotnej wycieczki, schodząc z Małej Wsokiej na Rohatkę, zleciała z wysokości około 80 metrów na stronę dolny

Swistowej i tym razem, dzięki wyjątkowo szczęśliwemu zbiegowi okoliczności, skończyło się na potłuczeniu. Akcja ratownicza trwała dwie noce i jeden dzień a brali w niej udział wybitni taternicy czescy, węgierscy, niemieccy i polscy. Wreszcie 23 sierpnia z bocznej drogi wiodącej z Kuźnic na Halę Gasienicową, zsunął się w stronę doliny Olczyńskiej p. Szydło z Warszawy, który uległ potłuczeniu głowy i zwichnięciu ręki.

W ciągu roku przyrządy ratownicze, jakimi dysponuje Pogotowie, zostały odnowione i uzupełnione.

Macierzyńska działalność ryby podzwrotnikowej

Jak donoszą z Waszyngtonu, Ameryka rozwiązała ważne zagadnienie ichtjologiczne, o znaczeniu narodowem. Urząd rybołówstwa w Waszyngtonie, przyparty do muru by znaleźć wreszcie sposób który umożliwiłby utrzymanie przy życiu ikry rybiej aż do jej zupełnej dojrzałości, po długoletnich poszukiwaniach, jak dotąd bezskutecznych, wpadł na pomysł postugiwania się rybą wybitnie głupią, znaną ze swego potwornego ła, pochodzącą z Ameryki Południowej, zwaną kotem morskim, a posiadającą szczególny swoisty sposób pływania. Choć sprawa może się wydawać niezwykle dziwna i nie do wiary, spostrzeżono, po długich doświadczeniach, że kot morski jest doskonałą mamką. Pływając bezustannie i metodycznie dokoła stref, gdzie mieszczą się wielkie ilości ikry rybiej, kot morski wytwarza wielkie poruszenie wody, co przeszkadza zlepianiu się razem ikry, gdyż to dla niej oznaczałoby śmierć. Dlatego też na rybnej stacji eksperymentalnej w Waszyngtonie podziwiać można w różnej wielkości beczkach liczne okazy kotów morskich.

Nowy samolot francuski, zbudowany specjalnie do lotów w stratosferę. Szybkość jego wynosi 324 km. na godzinę.

„160 milionów na budowę kościołów i świętopietrze

Ludność nie może być wyzyskiwana

Z kół duchowieństwa piszą nam co następuje:

Taki nagłówek nosi artykuł umieszczony w „sanacyjnym” piśmie „Zew Pracy” z 27 grudnia r. z., którego wydawcą jest poseł Antoni Cizak z Poznania. Artykuł zdradza wielki brak inteligencji, a za to sporą dozę prostactwa, nienawiści i wyraźnej złości.

Wiadomo, że w Poznaniu trzeba na peryferiach miasta budować nowe kościoły. Ponieważ samym mieszkańcom tych dzielnic budowanie sprawiałoby trudności, nie do pokonania, dla tego złączyły się parafie całego Poznania w związek parafij, który ma przyjąć biednej ludności na krańcach miasta z pomocą. Związek ten w zgodzie z władzami kościelnymi i świeckimi nałożył podatek. Nałożył go od dochodów za rok ubiegły, bo taka jest reguła.

„Zew pracy” napada za ten podatek na kler. Tymczasem wiadomo, że pod względem finansowym ma wiele do mówienia dozór i reprezentacja kościelna. A te dwie instancje składają się z ludzi cywilnych.

Gniewa się autor i na to, że kler (zamiast kler i dozory i reprezentacje) trzyma się konkordatu. Czegoż ma się trzymać? Czy bezprawia?

Pyta się autor, czy jest w Polsce stan i zawód lepiej uposażony od duchowieństwa, duchowieństwo bowiem czerpie dochody z pensji, z usług kościelnych, z ofiar, z roli, z żebraniń i z podatków! Tymczasem ludzie, jako tako wykształceni, wiedzą (o ile chcą znać prawdę!), że pensje pobierają nieliczni księża, np. profesorowie, jak wszyscy profesorowie świeccy. Dochody z usług kościelnych ustanawia dozór i reprezentacja. Radzę p. Cizakowi lub autorowi artykułu, by się z nimi porozumiał. Składki wcale nie służą klerowi, tylko innym celom. Z roli ma ksiądz obecnie tyle, ile każdy rolnik, stoi więc licho. Uwagę o żebraniu przypisuje tylko prostactwu. Podatki służą na takie cele, na jakie je dozór i reprezentacja przeznaczyła. Zapomniał autor o kapitałach kościelnych, a może i naumyślnie je pominął, bo jednak coś wie, a mianowicie wie, że kapitały przeszły dewaluację.

Autor paszkwiłu dopuszcza się podsuwania myśli, że podatki narzuca się — pod pozorem budowania kościołów! To sprawa trochę za gruba, za niegodziwa, a zarazem za mało inteligentna, boć wiedzą wszyscy, że dozór i reprezentacja i władza kościelna i władza świecka kontrolują podatki.

O ofiarności kleru mówi się i pisze się wiele. Ją o niej mówić nie po-

trzebują, ani nie chcą. Mógłbym dać dowodów sporo.

Skąd autor może przypuszczać, że znaczna część podatków odjedzie do Watykanu? To znowu dowód złości woli. Wykazałem już jakim kontrolom podlega zebrany podatek. Dla Papieża? Panie autorze, Papież żyje napewno skromniej, niż pan. Papież wydaje na misje i na różne potrzeby całych narodów, czyli na dobre cele.

Autor paszkwiłu obliczył podatki na całą Polskę aż na 160 milionów; ale tak nie jest. Ze Związek parafij w Poznaniu nałożył podatek, czy z tego wynika, że 8 tysięcy parafij w całej Polsce nakładają podatek? Nie trzeba ogłupiać ludzi! Poza tem autor liczy mylnie na 2600 dusz 800 płatników. Oto po wiejskich parafjach wypada na 1000 dusz 150 do 200 płatników. Wreszcie np. w naszej parafii nie mieliśmy podatków już 15 lat, bo pobiera się podatek tylko wtedy, kiedy się coś buduje. Gdyby autor posiadał choć trochę rozumu, to zapytałby się jakiego członka dozoru, zanimby puścił podobny paszkwił w obieg.

Limuzynami jeździ nieliczna część kleru. Ze swej strony widziałem na własne oczy że i przywódca robotników także limuzyną przybył do wsi. Młble ładne mają księża. Mają też i straszne. Ładne meble mają też czasami robotnicy. Cieszą się z tego, że mieszkają porządnie. Ludzie idą z czasem, a księża nie mają iść z czasem? Panie autorze, pod względem moralnym trzeba się trzymać zasad odwiecznych Bożych, ale pod względem kulturalnym można iść naprzód.

Autor chciał też dopieć ks. ks. biskupom. Ogłasza więc, że Pan Jezus nie zwal się ekscelencją. Panie autorze, Pan Jezus zwal się — Bogiem.

Na ostatnią zaczepkę, że księża winni zrezygnować albo z podatków, albo z innych dochodów z opłat i ziem, jeszcze raz powtarzam, że podatki nie służą księżom, lecz celom przez dozór i reprezentację oznaczonym. Dodaję, że ziemi ani p. Cizak, ani autor paszkwiłu nie dał, że dali przodkowie rozsądniejsi i wdzięczniejsi, a usług robotnikom przywódcy ich także za darmo nie czynią.

Przy wszystkim „Zew Pracy” lekceważy sobie robotników. Robotnicy niechaj z okazji budowania kościołów zyskują pracę, a potem razem z innymi warstwami korzyści duchowe. Lekceważy ich ten, co im tego nie życzy, lekceważy ich ten, co wmawia w nich rozmaite niedorzeczności.

Ludność katolicka zapamięta tę napaść organu „sanacyjnego” na duchowieństwo, biskupów i Ojca św.

Wydział rzemieślniczy przy Tow. 1250 zł. Zw. Tow. Przem. i Rzem. 2.500 zł. Na gwiazdkę dla biednych dzieci po zmarłych członkach 1500 zł. Na bibliotekę Tow. 800 zł. Na delegację 400 zł. oraz inne drobniejsze działy (druki, ubezpieczenia, chorążowie itd.), razem suma rozchodów 15.100 zł.

Wobec roku ub. obniżono budżet o 800 zł, wynosił on bowiem 15.900 zł.

W obszernej dyskusji przemawiali do tej kwestji pp. Czaplicki, Danielewski, Nowak, T. Napierała, Kokot, Ty-czewski, Dąbrowski, Zablocki jun. i inni. Odpowiadali i wyjaśniali członkowie zarządu.

Budżet przyjęto w całości według propozycji zarządu, z wyjątkiem drobnych zmian, np. przy opłacie za przepisywanie ksiąg członkowskich, którą to kwotę w sumie 200 zł skreślono. Skreślono dwieście złotych przeznaczono zarządowi do dyspozycji dla ewtl. zużycia ich przy umarzaniu składek członkom, którzy popadli w biedę, a co najmniej 20 lat do Tow. należą.

Na tem solwował prezes obrady, przypominając członkom o odbyć się mającym walnym rocznym zebraniu Tow. w niedzielę 17 bm. o godz. 10,30 przed południem na dużej sali Domu Rzemieślniczego. Sprawozdanie roczne (drukowane) mogą członkowie odbierać już w dniach przed zebraniem, o czem ukaże się w prasie osobny komunikat.

Przebieg wczorajszych tak ważnych obrad był niezwykle spokojny, poważny i rzeczowy. (gr)

Zebranie rzemiosła w Czempiniu

W niedzielę 3. bm. odbyło się w Czempiniu na sali p. Szukalskiego wielkie zebranie rzemieślnicze zwołane przez miejscowe Tow. Przemysłowe.

Obrady zagał kilka minut po godz. 5 popoł. prezes p. Skąpski witając gości i członków oraz syndyka Związku Tow. Przem. i Rzem. z Poznania p. Tadeusza Piotrowskiego. Po wyrażeniu życzeń wszystkim „Dosiego Roku” i po odczytaniu protokołu z poprzedniego zebrania, udziela p. przewodniczący głosu p. syndykowi Piotrowskiemu do referatu n. t. „Rola i znaczenie rzemiosła w Polsce”.

W nader treściwym, przeszło godzinny referacie, zobrazował prelegent położenie rzemiosła w czasach przedwojennych i obecnych, omawiając po kolei wszystkie ustawy regulujące rozwój naszego rzemiosła. W końcu omówił prelegent uchwalone ostatnio przez Sejm nowele do ustawy o pracy młodocianych i do ustawy o podatku przemysłowym, wykazując jednocześnie obłudę rzekomych „obronców” rzemiosła.

Referat przyjęto z gorącym uznaniem, a w rzeczowej dyskusji zabierali głos pp. Farulewski, prezes Skąpski, Mazurkiewicz, Banaszak, Szyrowski, Chmielnik, Smoczyk, Wesolowski i inni. Referent odpowiedział na różne pytania wynikające z toku dyskusji.

Po przyjęciu kilku nowych członków oraz nowych kandydatów, solwował p. prezes Skąpski obrady hasłem: „Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć!”

(td).

Odwolanie od wymiaru podatku obrotowego

W myśl art. 90 ustawy o podatku przemysłowym, o ile płatnik lub jego pełnomocnik wyraził w odwołaniu życzenie złożenia ustnych wyjaśnień, należy go zawiadomić o terminie wyznaczonym do rozpatrzenia odwołania przynajmniej na 8 dni przed posiedzeniem komisji.

Możność popierania odwołania osobiście jest kardynalnym prawem płatnika. Prawo to uwarunkowane jest żądaniem płatnika, aby go powiadomiono o rozprawie. W praktyce powstała interesująca kwestja, czy żądanie powiadomienia o rozprawie winno być zamieszczone w odwołaniu samem czy też może być zgłoszone nawet w oddzielnym piśmie po wniesieniu odwołania, lecz przed upływem terminu, zakreślonego przez ustawę dla złożenia odwołania. Płatnik w konkretnym wypadku złożył odwołanie od wymiaru podatku obrotowego w 2 dni po doreczeniu mu nakazu platniczego. W odwołaniu nie zamieścił prośby o wezwanie go na rozprawę w komisji odwoławczej. W kilk adni później płatnik po otrzymaniu odpisu sprzeciwu przewodniczącego komisji szacunkowej (sprzeciw żądał podwyższenia wymiaru, ustalonego przez I instancję), złożył odpowiedź na sprzeciw, prosząc jednocześnie o powiadomienie o terminie rozprawy w II instancji. Izba skarbową życzenia płatnika nie uwzględniła i zawiadomienia o terminie rozprawy mu nie przestała, wychodząc z założenia, że żądanie wezwania na rozprawę winno być zamieszczone w samem odwołaniu, żądanie zaś późniejsze uwzględnieniu nie ulega. W ten sposób orzeczenie komisji odwoławczej zapadło na rozprawie bez wysłuchania płatnika. Pokrzywdzony płatnik wystąpił ze skargą do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, żądając uchylenia orzeczenia komisji odwoławczej z uwagi na naruszenie form postępowania administracyjnego.

Najwyższy Trybunał Administracyjny przychylił się do skargi płatnika i orzeczenie komisji odwoławczej uchylił. W motywach wyroku Trybunał podkreśla, że płatnik może przed upływem terminu a po wniesieniu odwołania, zgłaszać dodatkowe zarzuty i wnioski, które władza traktować winna jako uzupełnienie odwołania. Życzenie płatnika złożenia ustnych wyjaśnień traktować należy, zdaniem Trybunału, o ile je złożono w terminie odwoławczym otwartym, za uzupełnienie odwołania analogiczne i wobec tego winna władza je uwzględnić.

Obchód rocznicy Powstania Wielkopolskiego w Winiarach

Komitet Towarzystw dzielnicy winiarskiej obchodził uroczystość rocznicę Powstania Wielkopolskiego. O godz. 11,30 ks. prob. Kaczorowski odprawił mszę św. za spokój dusz obywateli dzielnicy winiarskiej, poległych w wojnie światowej i za wolność ojczyzny. O godz. 17,45 po poł. wszystkie miejscowe towarzystwa uformowały pochód, który z orkiestrą na czele udał się przed pomnik poległych. Tu członek Stow. Młodzieży Polskiej p. Budzisz wygłosił okolicznościową deklamację. Piękne przemówienie o Powstaniu

Wielkopolskiem wygłosił ks. wikary Stróżyński, poczem u stóp pomnika złożono wieniec ku czci 90 poległych z Winiar. Miejscowe koło śpiewu „Gedźba” wykonało pod kierownictwem dyrygenta p. Ru-cińskiego piękne utwory okolicznościowe.

Pomnik poległych w Winiarach powstał z inicjatywy miejscowych Towarzystw i obywateli, którzy do czasu wcielenia Winiar do Poznania otaczali pomnik ten swoją opieką. Później opiekę tę objął magistrat m. Poznania. Niestety ze smutkiem trzeba nadmienić, że od tego czasu wygląd estetyczny pomnika jak i terenu przyległego pozostawia wiele do życzenia. Teren przyległy służy do składania gruzów z starych budowli, śmieci itp. Magistrat m. Poznania coprawda przyrzekł teren ten przy pomniku doprowadzić do ładu, lecz przewidzieć nie można kiedy to nastąpi.

Powstaniec.

Tow. Powst. i Wojaków Lazarz-Górczyn

Pod protektorem swego członka honorowego prezidenta stol. miasta Poznania Cyryla Ratajskiego urzędującego Towarzystwo Powstańców i Wojaków im. Ant. Andrzejewskiego Lazarz - Górczyn na rzecz zubożałych powstańców, wdów i sierot w niedzielę, dnia 10 stycznia rb. o godz. 12.15 w południe w teatrze świetlnym „Słońce” uroczysty poranek muzyczny, pod bezinteresownym kierownictwem prof. dr. Łucjana Kamieńskiego z laskowym współudziałem chóru „Echo” pod dyrykcją kompozytora Feliksa Nowowiejskiego i najwybitniejszych sił artystycznych stol. miasta Poznania. Program składa się z utworów wyłącznie polskich kompozytorów jak: Ignacy Paderewski, Feliks Nowowiejski, prof. dr. Łucjan Kamieński, Józef Kromolicki i Zenon Kosidowski, a jego wykonawcami są: primadonna Opery p. Marja Janowska, p. Linda Kamieńska, p. Gertruda Konatkowska, artysta dramatyczny p. Władysław Bracki, artysta Opery p. Stanisław Roy. Chór „Echo” zespół chóru żeńskiego odśpiewa „Kujawskie wesele”. Ceny miejsc: 50 gr., zł. 1. 1.50 i 2. Bilety do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szejbrowskiego ul. Gwarna 20 oraz w dniu koncertu od godziny 11 przedpołudniem przy kasie teatru „Słońce”.

„Za wolność”

Za Zarząd

Józef Tyliczyński

prezes towarzystwa

Za Komitet

Piotr Michałowicz

członek Kom. W. F. i P. W. na m. Poznań.

Z ruchu T. C. L.

Wykłady powszechne T. C. L. w Poznaniu.

Od 8 stycznia do 16 kwietnia 1932 r. odbywać się będą wieczorem o godzinie 20-tej we wtorki i piątki każdego tygodnia popularne Wykłady TCL w sali 17 (Collegium Minus) Uniwersytetu Poznańskiego, Waly Wawóz 26.

Wykłady te z przeżroczami są wstępem do przyszłego Uniwersytetu Powszechnego TCL na miasto Poznań.

Cykl wykładów na styczeń: 8. I. „Czy Liga Narodów może zapobiec wojnom w przyszłości” wygłosił dr. Leon Bochenek. 12. I. „Małżeństwo katolickie wobec projektu ustawy Komisji Kodyfikacyjnej” — ks. dr. Stefan Abt. 15. I. „Co mówi wiek 20 o Napoleonie I” — dr. J. Willaume. 19. I. „Jak można ustrzec się przed zaziębieniem” — dr. Franc. Witaszek. 22. I. W 68-mą rocznicę powstania styczniowego — dr. J. Willaume. 26. I. „Z weńrówek po kraju Serbo-Lużyczan” (najmniejszego narodu słowiańskiego na Zachodzie) cz. I — ks. dys. Ant. Ludwiczak. 29. I. to samo cz. II — ks. dyr. Ant. Ludwiczak.

Wstęp na salę dla starszych 20 gr. dla młodzieży szkolnej 10 gr. Bezrobotni za okazaniem legitymacji mają wstęp wolny. Zarząd Główny TCL zaprasza jak najszersze warstwy społeczeństwa do wzięcia udziału w wykładach które przyniosą dużą korzyść duchową i stana się miłą rozrywką ze względu na przepiękne obrazy świetne które mi wykłady będą ilustrowane. Spis wykładów w lutym podamy później.

Zebrania TCL w styczniu w Poznaniu i na Pomorzu.

W Poznaniu odbędą się od 13 do 21 stycznia ogólne zebrania TCL oraz komitetów powiatowych w następujących miejscowościach: 13. I. w Lesznie. 14. I. w Krobi. 15. I. w Poznaniu w gmachu T. C. L. św. Marcin 37. II ptr. dla zachodniej części powiatu poznańskiego. 16. I. również w Poznaniu dla wschodniej części pow. 18. I. w Kępnie. 19. I. w Ostrzeszowie i w Ostrowie. 20. I. w Odolanowie.

Na Pomorzu będą miały miejsce zebrania TCL: 23. I. w Chełmnie. 25. I. w Gdyni. 26. I. w Wejherowie. 27. I. w Pucku. 28. I. w Gdańsku. 29. I. w Starogardzie i 30. I. w Tczewie.

We wszystkich tych Zebraniach weźmie udział delegat Zarządu Głównego TCL z Poznania p. dr. Leon Bochenek.

OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE
WZMACNIA POTĘGĘ RZECZY-
POSPOLITEJ POLSKIEJ

Zebranie budżetowe Tow. Młodych Przemysł. w Poznaniu

Uchwalono budżet na r. 1932 w sumie 15.000 zł w dochodach i rozchodach

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu, jedno z najruchliwszych i najliczniejszych pod względem liczby członków na całe wojew. poznańskie, odbyło w wczorajszym poniedziałek swe plenarne, uchwaleniu budżetu na rok 1932 poświęcone zebranie. Obradom przewodniczył prez. p. J. Zablocki.

Po odczytaniu protokołu i zatwierdzeniu bież spraw Towarzystwa, przystąpiono do omówienia budżetu. Projekt zarządu referowali kolejno skarbnik p. Wł. Wilak oraz wiceprez. p. A. Piotrowski.

Według projektu przedstawia się budżet, jak następuje:

W dochodach: Składki od 1440 członków — 14.400 zł. Wstępne od 50 nowych członków 150 zł, sprzedaż pamiątek, oznak i katalogów bibliotecznych po 50 = 150 zł. Procent od depozytów — 400 zł; razem dochodu 15.100 zł.

W rozchodach: Dzierżawa sali, biblioteki, światło itd. 2000 zł. Procent dla kursorów od skasowanych składek członkowskich 1440 zł. Gratyfikacja zarządu (sekretarza, skarbnika, bibliotekarzy i zastępców) 1550. Na cele społeczne („Rozwój”. Bursa rzemieślnicza, obrona przemysłu. L. O. P. P., Dom Rzemieślniczy, „Caritas”) razem 4100 zł. Specjalne subwencje 200 zł.

Jak walkę przeprowadzić, jak wyjść z niej zwycięsko, jak ratować zagrożone nieraz egzystencje domu, rodziny, uczyć tylko czasopisma kobiece, których redakcje, znając życie domowe kobiety i jej potrzeby, pracują niezmiernie nad tem, by zapoznać czytelniczki swych pism z racjonalnymi środkami obrony przed zgubnymi wpływami kryzysu na życie domowe.

Raczej odmówić sobie jeden seans w kinie lub parę pończoch jedwabnych, niż lekkomyślnie pozbawiać się doradcy, przyjaciela, w postaci pisma kobiecego.

Oto pisma, z których jedno trzeba koniecznie zaprenumerować:

„Bluszcz“

SPOŁECZNO-LITERACKI TYGODNIK KOBIECY.

Najstarszy, najżywotniejszy, najpiękniej ilustrowany, uwzględniający wszystkie potrzeby i aspiracje kobiety nowoczesnej.

PRZYNOŚI W KAŻDYM NUMERZE:

1. Artykuły najwybitniejszych polskich publicystek z dziedziny zagadnień etycznych, społecznych, prawnych, wychowawczych i oświatowych.
2. Zajmującą i wykwintną lekturę w postaci powieści, nowel, poezji, obrazków, feljetonów pierwszorzędnych piór polskich.
3. Studja literackie, historyczne, obyczajowe, korespondencje z kraju, z zagranicy, sprawozdania z ruchu kobiecego, literatury, teatru, sztuk plastycznych kina.

W dziale praktycznym „Bluszcz” obejmuje wszystkie realne potrzeby i troski kobiety dzisiejszej i pani domu, dając jej fachowe wskazówki z zakresu: naukowej organizacji gospodarstwa w mieście i na wsi, układania budżetu domowego, ostatnich zdobyczy techniki w urządzeniu kuchni, spiżarni i porządków domowych, ogrodnictwa, hodowli, mody, robót kobiecych, estetycznego urządzenia wnętrza ze specjalnem uwzględnieniem małych mieszkań nowoczesnych, sportu i wychowania fizycznego, racjonalnej kosmetyki, taktu towarzyskiego i sztuki życia.

DAJE WSZYSTKIM SWYM PRENUMERATORKOM:

- 1) Co miesiąc cenne premje książkowe (za dopłatą 2 zł miesięcznie).
 - 2) bezpłatne porady kosmetyczne.
- Prenumerata „Bluszczu” wynosi tylko 5 zł miesięcznie, kwartalnie 15 zł półrocznie 30 zł. Dla wojskowych, urzędników i urzędników państwowych i komunalnych, oraz dla nauczycielstwa prenumerata ulgowa wynosi 3 zł 75 gr miesięcznie, o ile opłacana jest w Administracji lub na konto P. K. O. Nr 3700.
- Prenumeratorki, wnoszące opłatę półroczną otrzymają jako bezpłatną premję, jeden z następujących przedmiotów do wyboru:
- 1) Najmodniejszą czapkę-beret z sukna i wełny — zaczęta ze wszystkimi dodatkami potrzebnymi do wykończenia za dopłatą 2 zł można otrzymać tę samą czapkę zupełnie wykończoną).
 - 2) Elegancki kołnierzyk z rypsu, krepdeszynu lub żorzęty.
 - 3) Pudełko mydeł toaletowych znanej firmy Fr. PULS.
- Niezależnie od tych premij, każda 10-ta Prenumeratorka, z pomiędzy wpłacających półroczną prenumeratę, otrzyma flakon wody różanej lub płynu upiększającego Deva.

Administracja: Warszawa, Plac Zamkowy 9, Konto P. K. O. 3.700

Kobieta w świecie i w domu

Dwutygodnik poświęcony życiu domowemu i modom

ma na celu wskazanie kobiecie nowoczesnej, jak stworzyć dom, rozumnie zagospodarowany, kulturalny, estetyczny owiany ciepłem rodzinnego życia. Uczy jak najlepiej rozłożyć czas, uporządkować budżet, zużytkować każdy drobiazg w domu. Doradza wszelkiego rodzaju ulepszenia w myśl ostatnich zdobyczy techniki, higieny i estetyki.

„Kobieta w świecie i w domu” utrzymuje stały kontakt ze stolicami świata i podaje cały szereg modeli sukien, okryć, kapeluszy i modnych drobiazgów a informując czytelniczki o wszystkich nowościach z tej dziedziny, zastępuje w zupełności kosztowne żurnale zagraniczne. Dodawane do każdego numeru tablice kroju ułatwiają prenumeratorkom własnoręczne wykonanie strojów dla siebie i dla swych dzieci.

Roboty kobiece zajmują w dwutygodniku jedno z pierwszych miejsc, a wkładki kolorowe, wzory naturalnej wielkości oraz dokładne sposoby wykonania szeregu robót ręcznych wtałmniają czytelniczki w wymagania nowoczesnej sztuki zdobniczej.

„KOBIECIA W ŚWIECIE I W DOMU” kosztuje tylko 24 ZŁ ROCZNIE (6 zł kwartalnie) i prenumeratorkom, opłacającym roczną prenumeratę zgóry, wprost w administracji lub na konto P. K. O. Nr. 12200 daje następujące BEZPŁATNE PREMJE do wyboru:

1. Najmodniejszą czapkę-beret z sukna i wełny — zaczęta ze wszystkimi dodatkami, potrzebnymi do wykończenia (za dopłatą 2 zł, można otrzymać tę samą czapkę zupełnie wykończoną).
- 2) Elegancki kołnierzyk z rypsu, krepdeszynu lub żorzęty.
- 3) Pudełko mydeł toaletowych.
- 4) Flakon wody kolońskiej.

Niezależnie od tych premij, każda 10-ta prenumeratorka, z pomiędzy wpłacających roczną prenumeratę otrzyma „Książkę Rachunkową Kobiety polskiej”, która nauczy ją racjonalnego prowadzenia rachunków, oszczędności i życia w zgodzie z najskromniejszym budżetem.

Setna, dwuchsetna, trzechsetna, czterechsetna otrzymają modne torebki ręczne, a pięćsetna — komplet kuchennych naczyń aluminiowych.

Tysiączna prenumeratorka otrzyma elegancki kołnierz futrzany.

Administracja: Warszawa, Plac Zamkowy 9, Konto P. K. O. 12.200

„TO CO NAJMODNIEJSZE“.

Pismo dwutygodniowe poświęcone TYLKO UBRANIU eleganckiej Pani uczy jak ubierać się tanio a wykwintnie, praktycznie i elegancko. Modele, rady praktyczne.

Prenumerata rocznie 4 zł 80 gr, numer pojedynczy do nabycia u sprzedawców gazet i w kioskach „Ruchu” po 30 groszy.

Administracja: Warszawa, Pl. Zamkowy 9. Konto P. K. O. Nr. 14.400.

Dla Matek
jedynie dobre pismo
to dwutygodnik

„DZIECKO i MATKA“

który daje każdej matce

- 1) Wyczerpujące wskazówki z dziedziny higieny ciąży.
- 2) Praktycznie ujęte najnowsze zasady pielęgnacji niemowląt: wyprawkę, pokój, meble, karmienie naturalne, sztuczne i mieszane, kąpiel, sen, spacer, powietrze i słońce w życiu dziecka.
- 3) Wskazówki odżywiania dziecka do lat 7-miu.
- 4) Zabawki, zabawy, lekturę, wychowanie fizyczne, sporty dziecięce.
- 5) Bieliznę, ubranka, sukienki, okrycia (modele, formy bibułkowe, arkusze wzorów).
- 6) Popularyzację najnowszych prądów z dziedziny psychologii i pedagogiki.
- 7) Szkice psychologiczne (nowele) z najróżnorodniejszych przeżyć dziecka i matki.
- 8) Sposoby kształtowania charakteru dziecka, jego stosunek do rodziców i najbliższego otoczenia, wychowanie etyczne, obywatelskie, budzenie miłości do kraju i ludzi.
- 9) Wskazówki z dziedziny organizacji pracy domowej z nacelnem uwzględnieniem potrzeb dziecka.
- 10) Stałą poradnię z dziedziny higieny w formie odpowiedzi od redakcji.
- 11) Popularyzację podstawowych zasad medycyny, zapobieganie schorzeniom, pielęgnacja chorego dziecka, pierwsza pomoc w nieszczęśliwych wypadkach.
- 12) Liczne ilustracje z najrozmaitszych momentów życia dziecka, z pośród zdjęć, nadsyłanych przez rodziców.

Prenumerata roczna 16 zł, kwartalnie 4 zł, miesięcznie 1 zł 40 gr.

Administracja: Warszawa, Plac Zamkowy 9. Konto w P. K. O. Warszawa Nr. 12 900.

Pod znakiem gwiazdki

Narodowa Organizacja Kobiet na prawym brzegu Warty.

Gwiazdka ta odbyła się w wypełnionej sali Domu Katolickiego na Śródcie. Uroczystość zagościła pięknym przemówieniem zasłużona przewodnicząca tej placówki i działaczka narodowa p. Zerbowa. Następnie przemówił ks. prob. Kaja i na zakończenie złożył życzenia oraz rozpoczął tamowanie opłatka, które zapoczątkowało właściwą uroczystość gwiazdkową.

Potem odbyła się kolacja urządzona staraniem pań z zarządu. Do urozmaiceń przyczynili się bardzo udatne deklamacje dzieci członkiń i popisy skrzypcowe. Przy śpiewie koled i miłej pogawędce spędziły zebrane panie czas do późnego wieczoru. Pod koniec przemówiła w gorących słowach p. poseł Helena Grossmanówna. Należy jeszcze wspomnieć, że jedną z bardzo miłych urozmaiceń była amerykańska loteria. Oprócz miejscowych pań przybyły również przedstawicielki innych kół poznańskich Nar. Org. Kobiet. Inicjatorom gwiazdki należy wyrazić pełne uznanie i wdzięczność. (k)

W dżunglach Annamu

Kto chce poznać samotne bungalowy w dżunglach Annamu, wyprawę z teodolitem w głąb puszczy, królestwo węży, małp i tygrysów, kto zaznajomić się pragnie nieco bliżej z dzikim szczeniem Rhade, i przyjrzyć się zdaleka porze deszczów i febrę — słownie, kto pragnie poznać niezwykle urok i zarazem niesamowitą grozę krain podzwrotnikowych — ten napewno popieszy na jutrzejszy odczyt Tadeusza Perkitnego. Odczyt ten, bogato ilustrowany przezrociami, odbędzie się jutro w środę o godz. 16 w sali 17 Coll. Minus. Bilety w cenie zł 1 oraz 1,50 do nabycia w firmie Zygartowskiego przy Gwarnej, lub jutro przy wejściu na salę.

SPORT

Hokej na lodzie

„AZS” i „Warta”. Spotkanie o puchar p. starosty Begalego odbędzie się w święto Trzech Króli o godz. 12 na ślizgawce „AZS” przy ul. Noskowskiego. Obie drużyny wystąpią w najlepszych składach. W przebiegu popisów będą członkowie sekcji łyżwiarskiej AZS.

„Warta” II i „Lechja”. Pierwsze w tym roku spotkanie o mistrzostwo kl. B. zostanie rozegrane w środę 6 bm o godz. 10 na „Przypadku”.

Pięściarstwo

„Cedanja” (Gdańsk) i „Goplanja” (Inowrocław) 7:7. Zawody te odbyły się w parku miejskim i wykazały stały postęp pięściarzy „Goplanji”. Przebieg walk był następujący (od muszej do półciężkiej): Rogowski (Gop.) po wyrównanym pierwszym starciu przeważył w drugim i trzecim bijąc na pkt. Wyszecckiego (Ged). Lelewski (Gop.) we wszystkich starciach dorównuje Jaskońskiemu (Ged) i uzyskuje remis. Bianga (Ged) mając znaczną przewagę wygrywa na pkt. z Walkowskim. Bykowski (Ged) bije nowicjusza Kubiszewskiego (Gop) wysoko na pkt. W półśredniej przypadają punkty „Gedenji” w o. W średniej Zieliński I (Gop.) przeważył we wszystkich starciach i wygrywa zasluzenie na pkt. z Autowskim (Ged); Zielińskiemu brak jeszcze

dobrego krycia się, a ponadto winien wystrzegać się uderzeń z góry, co łatwo w przyszłości może spowodować dyskwalifikację. W półciężkiej zwycięża nieznacznie na pkt. Hanskego (Ged) Zieliński II (Gop), który był trochę niedysponowany.

Piłka nożna

Projekt rozgrywek zarządu ligi. W związku z walnym zgromadzeniem ligi prawie wszystkie OZPN zajmują się sprawą reorganizacji swoich mistrzostw, co się wiąże z rzeczą łączy się z problemem mistrzostwa ligi, które ma w myśl projektu zarządu tej ostatniej wyglądać w przyszłości jak poniżej.

14 klubów ma rozgrywać mistrzostwa w 2 grupach, równorzędnych co do poziomu gry, przyczem podział ma nastąpić drogą losowania z tym jednak, iż z ośrodków posiadających po 2 kluby, jeden wchodzi do grupy A, drugi — do grupy B. Z miejscowości, gdzie znajduje się 3 kluby, wchodzi do grupy A 2 kluby, do grupy B 1 klub, względnie odwrotnie. Resztę towarzystw pojedynczo losuje. Aby uniknąć tej ewentualności, iż w jednej grupie znajdzie się siedem najsilniejszych klubów, a w drugiej natomiast siedem najsłabszych, przy losowaniu rozstawia się silniejsze kluby parami i losuje się jedynie, do której z grup odnośny klub wchodzi. Po ukończeniu rozgrywek w grupach odbywają się dalsze zawody o mistrzostwo ligi i o spadek do klasy A, przyczem istnieją dwa rozwiązania: a) po dwa pierwsze kluby z tabeli grupowej walczą pomiędzy sobą o tytuł mistrza i wicemistrza ligi, jednak drużyny z tej samej grupy nie walczą już ponownie ze sobą, a liczą się im mecze uprzednie rozegrane w grupie. Klub, który uzyska największą ilość punktów w finale zostaje mistrzem ligi (w razie równości punktów decyduje stosunek bramek). W ten sam sposób po dwa ostatnie kluby z grup grają ze sobą o spadek do klasy A. — b) Mistrzowie grup A i B walczą ze sobą w spotkaniach o tytuł mistrza ligi, a w razie równości punktów decyduje trzecie spotkanie. Na identycznych warunkach grają ze sobą ostatnie kluby w grupach o spadek jednego z nich. — W 1932 r. pozostaje w lidze spadająca Lechja, a poza tem wchodzi oprócz 22 p. p. — Naprzód.

Oto w głównych zarysach projekt reorganizacji mistrzostw ligi. Czy wspomniane wnioski jak i dalsze w tej sprawie mają szansę urzeczywistnienia, nie da się dziś jeszcze przewidzieć, w każdym bądź razie wrócimy do nich ze względu na ważność zagadnienia.

Życie organizacyjne

Warszawskie Okręgowe Kol. Sędziów odbyło jako pierwsze swe doroczne walne zgromadzenie w dniu 3 stycznia. Przewodniczył p. inż. Przeworski, stwierdził obecność 28 członków. Po załatwieniu spraw formalnych, odczytano sprawozdanie zarządu, z którego wynika, iż działalność W. O. K. S. była w roku ub. bardzo sprężysta i owocna. Z pomiędzy całej masy szczegółów warto zanotować, iż skarbnik, p. Glinka, prowadził w ciągu roku aż 59 meczy. Sprawozdanie komisji rewizyjnej podkreślało dużą poprawę w porównaniu z nieładem finansowym lat ubiegłych z czasów kadencji p. Posnera, dlatego też udzielono ustępującemu zarządowi absolutorium przez akklamację i wyrażono uznanie skarbnikowi. Do zarządu na rok 1932 wybrano pp.: prezes — T. Walczak oraz członkowie Laskowski, Mosiński, Glinka, Adam Posner, Z. Gryffenberg, Lande, Mirkowski i Romanowski. Do komisji rewizyjnej weszli pp.: Mallow, Krukowski i Gryffenberg. Delegatem na walne zgromadzenie WOZPN został p. Mallow.

K. S. „Sparta”. Roczne walne zebranie odbędzie się w sobotę, o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego przy ul. Szamarzewskiej.

RADJO

Środa, dnia 6 stycznia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 10.15 uroczystość Trzech Króli. Nabożeństwo z katedry poznańskiej. Mszę św. celebrował X. biskup Dymek. Kazanie wygł. ks. prałat Kłos. Chór katedralny śpiewa pod dyr. ks. dr. Gieburrowskiego; godz. 11.58 sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie; godz. 12.10 urzęd. kom. meteorologiczny z Warszawy; godz. 12.15 poranek symfoniczny (tr. z Warszawy); godz. 15.55 program dla dzieci (tr. z Warszawy); godz. 16.20 audycja dla dzieci w wyk. Wujcia - Czesia; godz. 16.40 koncert na cytrach. Wyk.: Marja Cholewa i Ryszard Hofmann; godz. 17.15 tr. z Krakowa; godz. 17.30 „Poznań literacki”; godz. 17.45 koncert (tr. z Warszawy); godz. 19.25 płyty; godz. 19.45 (tr. z Warszawy); godz. 20.15 koncert muzyki popularnej. Wyk.: Orkiestra 14 p. a. p. pod dyr. Marjana Sujkowskiego, Irena Felicka - Śmielecka (sopran), Kajetan Kopczyński (baryton), Jadwiga Komorowska (akomp.); godz. 21.55 kwadrans literacki (tr. z Warszawy); godz. 22.10 koncert (tr. z Warszawy); godz. 22.40 komunikaty z Warszawy; godz. 22.45 odczyt z Krakowa; godz. 23.00 wiadomości sportowe z Warszawy; godz. 23.10 audycja karnawałowa „Zapomnijmy o troskach” — na płytach.

Warszawa (1412 m) godz. 10.15 tr. nabożeństwa z Krakowa; godz. 12.15 poranek symfoniczny z Filharm. Warsz. Wyk.: Ork. Filharm. pod dyr. T. Mazurkiewicza, chór mierzany „Luźni Warszawskie” pod dyr. Piotra Maszyńskiego i Walentyna Walewska; godz. 14.00 „Z wędrówek instruktora po gospodarstwach” — inż. W. Chmielecki; godz. 14.20 muzyka; godz. 14.40 „Niedbalstwo i brak poczucia piękna u chłopów” — gospodarz Ignacy Piós z Niedzwizy; godz. 15.00 muzyka; godz. 15.55 program dla dzieci p. t. „W wieczer Trzech Króli” — E. W. Zarembiny; godz. 16.20 płyty gramofonowe; godz. 16.40 „Jak książę „Panie Kochanku” angielską księżnę przyjmował” — prof. A. Czartkowski; godz. 16.55 lekcja jęz. ang.; godz. 17.15 „Paradoksy nieskończoności” — prof. W. Wilkosz (Kraków); godz. 17.30 „Wiadomości przyjemne i pożyteczne”; godz. 17.45 ponsert popołudniowy. Wykonawcy: Reprezentacyjna Ork. Pol. Państwowej pod dyr. A. Sielskiego, Tadeusz Łuczaj (bas) i prof. L. Urstein (akomp.); godz. 19.25 płyty; godz. 19.45 słuchowisko godz. 20.15 druga podróż na gapę — wesola audycja muzyczna; godz. 21.10 kwadrans literacki. Humoreska Bolesława Prusa p. t. „Przygoda Stasia”; godz. 21.25 recital śpiewaczy Anieli Szleminskiej; godz. 21.55 koncert kameralny w wyk. Kwartetu Dübiskiej; godz. 22.45 odczyt w języku obcym „The pacific ideas in Poland in Western Europe — by prof. St. Estreicher (Kraków); godz. 23.00 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 koncert z Hamburga; **Budapeszt (550 m)** 20.30 śpiew, 21.00 koncert fortepianowy; **Wiedeń (516 m)** 21.00 słuchowisko; **Medjolan (500 m)** 20.45 tr. operetki; **Praga (486 m)** 21.00 koncert popularny; **Langenberg (472 m)** 20.00 koncert symfoniczny; **Rzym (441 m)** 21.00 transmisja opery; **Sztokholm (435 m)** muzyka kameralna.

Czwartek, dnia 7 stycznia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.45 transmisja z Krakowa; godz. 11.58 sygnał czasu i hejnał

z wieży Marjackiej w Krakowie; godz. 12.10 kom. Inst. Meteorolog. z Warszawy; godz. 12.15 odczyt (tr. z Warszawy); godz. 12.35 XII koncert z Filharmonii Warszawskiej; godz. 15.05 komunikaty z Warszawy; godz. 15.15 komunikat LOPP z Warszawy; godz. 15.45 kom. Centr. Biura Hydr. dla żegluga i rybaków w Warszawie; godz. 15.50 program dla dzieci starszych (tr. z Warszawy); godz. 16.15 płyty gramofonowe; godz. 16.20 lekcja jęz. ang. (wykl. p. Piasecki); godz. 16.40 płyty gramofonowe; godz. 16.55 feljeton rolniczy p. t. „Polityka nawozowa w Rzeczy Niemieckiej” (wygl. p. Jaxa Bykowski); godz. 17.10 tr. odczytu z Wilna; godz. 17.35 tr. koncertu z Warszawy; godz. 19.15 rolnicza skrzynka radiowa (wygl. p. Józef Rządowski); godz. 19.30 wiadomości sportowe z Warszawy; godz. 19.35 płyty z Warszawy; godz. 19.45 Prasowy dziennik radiowy z Warszawy; godz. 20.00 akademія ku czci Kazimierza Tetmajera; godz. 20.40 rosyjska muzyka religijna w wyk. Chóru Metropolitalnego Prawosławnego w Warszawie; godz. 21.25 słuchowisko z Warszawy; godz. 22.10 transmisja z Warszawy; godz. 22.15 komunikaty z Warszawy; godz. 22.20 „Sztuka taneczna” (wykl. p. Zygmunt Ogończyk - Mąkowski).

Warszawa (1412 m) godz. 11.45 przegląd prasy krajowej PAT; godz. 12.15 odczyt II „Organizacja gospodarstw folwarczych wobec dzisiejszych warunków” — inspektor Bol. Składziński; godz. 12.35 poranek szkolny z Filharmonii Warsz. Wyk.: Ork. Filh. pod dyr. Br. Wolfstala, Z. Rabeciewiczowa (fortep.), Wacław Kochański (skrzypce) i prof. J. Lefeld (akomp.); słowo wstępne wypowie Tadeusz Mayzner; w programie muzyka węgierska; godz. 14.45 płyty; godz. 15.25 „Wśród książek” — przegląd najnowszych wydawnictw — prof. H. Mościcki; godz. 15.50 program dla dzieci starszych: a) Opowiadanie prof. J. Rostafińskiego p. t. „Pan Nikita”, b) „Listy do dzieci” — o mowi p. Wanda Tatarkiewicz; godz. 16.20 lekcja franc. (kurs średni) lektor L. Roqui-gny; godz. 16.40 płyty; godz. 17.10 „Psychologia na codzień” — p. J. Ostrowski (Wilno); godz. 17.35 koncert solistów. Wyk.: Eust. Horodyski (fort.), Tadeusz Michałowicz (wiolonczela), Jarosław Goebel-Tarnawa (bas) i prof. L. Urstein (akomp.); godz. 19.15 skrzynka rolnicza — inż. Wacław Tarkowski; godz. 19.35 płyty; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy; g. 20.00 muzyka lekka w wyk. ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota; godz. 20.25 p. Viator wygl. feljeton: „Patriotyzm w życiu gospodarzem”; godz. 20.40 Chór Metropolitalny Prawosławny; godz. 21.25 słuchowisko „Ewa” — p/g Szaniawskiego; godz. 22.20 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Huzon (1875 m) 20.00 koncert kwartetu; **Paryż (1724 m)** 21.45 muzyka lekka, następnie muzyka z płyt; **Lahti (1796 m)** i **Helsinki (368 m)** 20.00 walce w wyk. orkiestry; **Koenigswusterhausen (1635 m)** 20.30 tr. opery z Berlina; **Dawentry (1554 m)** i **Łondyn (261 m)** 21.00 koncert orkiestry, 22.35 koncert solistów; **Motala (1348 m)** i **Sztokholm (435 m)** 20.15 muzyka szwedzka; **Kalundborg (1153 m)** i **Kopenhaga (281 m)** 20.10 koncert symfoniczny; **O-slo (1083 m)** 20.30 transmisja ze stacji zagranicznych; **Budapeszt (550 m)** 19.30 „Zydówka” Halevygo, tr. z opery królewskiej; **Wiedeń (516 m)** 19.40 koncert, 21.25 koncert na dwóch fortepianach; **Medjolan (500 m)** 21.00 tr. z teatru; **Praga (486 m)** 20.00 słuchowisko; **Rzym (441 m)** 21.00 koncert symfoniczny; **Bukareszt (394 m)** 20.20 koncert symfoniczny.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Niniejszem mamy zaszczyt donieść Szan. Paniom, że z dniem 7. 1. r. b. rozpoczynamy nasz coroczny

„TANI TYDZIEŃ JEDWABIU“

W tym celu zakupiliśmy olbrzymie ilości rozmaitych jedwabi najmodniejszych odmian i kolorów i polecamy takowe po cenach rewelacyjnych.

Oto kilka przykładów:

Jedwabie jednokolorowe:

Toile de soie (przędza gazowana) 80 cm. mtr.	zł 4,75
Crêpe de Chin kol. wysort. (prima gat.)	zł 4,—
Crêpe Meteor	zł 8,50 5,—
Crêpe Parisette	zł 8,50
Crêpe Trocadero	zł 9,50
Crêpe Quadrille (soie artif.)	zł 5,90
Crêpe Georgette (czysty ciężki jedw.)	zł 9,50
Crêpe Chiffon szwajc. (doskonale w praniu)	zł 9,25

Crêpe Satin phosphorique	zł 13,50
Taffetas kol. wieczorowe	zł 9,50
Lama Satin	zł 4,50 3,50
Faille Satin	zł 2,90

Jedwabie deseniowe:

Toile de soie imprime	zł 8,50 7,50
Crêpe de Chine imp. (wysort. ładne wzory)	zł 8,—
Crêpe Meteor najmodniejsze wzory	zł 12,50 9,50
Crêpe Meteor ręczny druk	zł 16,—

Crêpe Georgette ręczny druk czysty jedw.	15,— 12,—
Crêpe Balerina piękne wzory	zł 11,— 9,80
Crêpe Marocain najmod. (wygląd wełny)	zł 8,50
Crêpe Vineta	zł 8,30
Crêpe Chiffon ręczny druk (dosk. w praniu)	zł 13,50 9,50
Voile Chiffon 100 cm. ładne wzory	zł 7,50
Voile Ninon 100 cm. ręczny druk	zł 9,50
Foulard ulubione drobne wzory	zł 6,50 5,90
Satin Lama bajeczne efektowne wzory	zł 4,90

UWAGA!

Wszelkie specjalne zniżki i rabaty na jedwabie w tem czasie upadają. Na materiały nie objęte redukcją cen udzielamy przy gotówce

10% rabatu.

Ceny obowiązują tylko netto za gotówkę!

UWAGA!

W czasie „Taniego Tygodnia Jedwab.” otrzymują klientki kupujące jednorazowo conajmniej za 25,— zł netto (obojętnie jakich tkanin) nasz numerowany prospekt reklamowy upoważniający do premii oraz rabatów przy późniejszych zakupach.

Poznań, Stary Rynek nr. 85.

Franciszek Flieger

mój najdroższy, najukochańszy mąż, nasz ukochany syn, brat, siostrzeniec, szwagier, wuj i kuzyn, zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, znoszonych z anielską cierpliwością, w poniedziałek, dnia 4 stycznia, o godz. 4 po południu, opatrzony Sakramentami św.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 7. bm., o godz. 3-ciej po południu z Zakładu św. Józefa na stary cmentarz św. Wojciecha, do grobowca rodzinnego.

W ciężkim i w nieutulonym smutku pogrążona
żona z rodziną.

dw 2460
Poznań, ul. Marcelego Mottego 6.
Najstarszy Zakład Pogrzebowy P. Piasecki Poznań Klasztorna 14. Tel. 2767

Wszystkim, którzy raczyli oddać ostatnią przysługę, w szczególności Przewielebnym Księżom: Proboszczowi Budaszewskiemu, Proboszczowi Krajewskiemu, Ks. Dalsowi; Dyrekcji Poznańskiej Kolej Elektrycznej; T-wu Wzajemnej Pomocy Pracowników Tramwajowych; Chórowi Tramwajowemu, oraz Przyjaciółom i Znajomym za dowody tak serdecznego współczucia, nadesłane wieńce, udział w ekspozycji i pogrzebie ukochanego naszego Męża, Ojca, Teścia i Dziadka, ś. p.

Józefa Biesiadowskiego

składają z głębi serca płynące

Bóg zapłać!

żona, córka, zięć i wnukowie.

dw 2457

W dniu 2 stycznia 1932 r., o godz. 20.30, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza ukochana matka, teściowa i babcia, ś. p.

z Dominiaków

Marja Kierzkowa

przeżywszy lat 69. Pogrzeb odbędzie się w środę, 6 b. m., o godz. 13.30, z domu żałoby przy ulicy Poznańskiej 27, na cmentarz jeżycki.

W smutku pogrążona
rodzina wraz z rodzeństwem.

Poznań, Berlin. zw 12 673

Dnia 2 b. m. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Marjanna Kierzkowa

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 6. i. 1932 r., o godz. 13.30, z domu żałoby ul. Poznańska 27 na cmentarz Jeżycki. zw 12 677

Tow. „Piełgrzym“ pod wezw. Matki Boskiej w Poznaniu.
Wypadek 195

Spóźnionel

Dnia 26 grudnia 1931 r., o godz. 4 rano, zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa ciocia, ś. p.

Juljanna Ozegowska

o czym zawiadamia

w ciężkim smutku pogrążona
bratanka

Agnieszka Ozegowska.

Grudziądz, w styczniu 1932 r. zw 12 672

Dywany żywieckie i bielskie
wyprowadzamy
całkowicie!

I
Po każdej możliwej cenie wyprowadzamy dywany żywieckie i bielskie z powodu likwidacji takowych. Korzystaj z okazji!

I
W dywanach ręcznie wiązanych prowadzić będziemy odłąd tylko **wysoko wartościowe** dwa gatunki pod marką

SMYRNA i ORIENT

których wyłączną sprzedaż przejęliśmy. Smyrna i Orient produkują dwie najlepsze wytwórnie. Wykonane z szlachetnych surowców, w przepięknych wzorach, są bardzo gęsto wiązane i w barwach absolutnie pewne. Charakter dywanów Smyrna i Orient jest zupełnie odmienny od dywanów żywieckich lub bielskich. Mimo ich wysokiej wartości jest cena bardzo przystępna.

Kazimierz Kużaj

CENTRALA DYWANÓW
Poznań, ul. Woźna 12
narożnik Wielk. Garbar.

Dobra okazja!

Z powodu stosunków rodzinnych natychmiast do wydzierżawienia wprost od gospodarza

skład kolonialny i delikatesów

z dwoma oknami wystawowymi w najlepszym położeniu w rynku w Ostrowie Pozn. Piśmiennie zgłoszenia uprasza się skierować **J. KONARSKA, Ostrów, Rynek nr. 9.**

Tania Sprzedaż Inwenturowa

POŃCZOCHY
TRYKOTAŻE
BIELIZNA
SWETRY
ARTYKUŁY MĘSKIE

B. OKOPIŃSKA POZNAŃ
ul. Pocztowa 1.

nw 7869

dw 2458

Cały Poznań zachwyca się od 1. l. r. b.
Przebojowym — Programem
w MOULIN ROUGE
Kantata 8/9 Tel. 33-69
SIOSTRY FARREE — WALDOW
TRIO MASCOTTE — INES VAN BREE
i wiele, wiele innych.
CENY REWELACYJNIE NISKIE!
Wstęp wolny. Początek o godz. 9-tej.

Pw 9 994-13

Restauracja „**POD STRZECHĄ**“, plac Wolności 7.
Od jutra w święto „Trzech Króli“ oraz w każdą niedzielę i święto urządzam od godz. 19-tej (7-mej)

Wieczorki rodzinne

połączone z tańcami.
Upzejmie zaprasza

Wanda Stenzłowa.

Pw 10 015-1,18

Specjalności: **Kielbaska firmowa z sałatką 60 gr.**
Piwo ciemne „Kozłak“ . . . 40 gr.

Oficjalny klub bufet.

Ciepłe potrawy po cenach umiarkowanych

Szanownym moim Gościom do łask, wiadomości iż jak w ubiegłych karnawalach tak i w tym karnawale urządzam **co czwartek**

Wieczorki rodzinne

Pierwszy taki wieczorek urządzę

w czwartek, 7 stycznia 32 r.

Restauracja Ogrodu Zoologicznego

Pw 10 014-1,17

Gospodarz.

Księgowy bilansista

w średnim wieku, długoletnia samodzielna praca bankowa, ojciec rodziny, **poszukuje** posady w instytucji spółdzielczej, względnie prywatnym przedsiębiorstwie. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zw 12 449

Zwapienie żył Zdenerwowanie, osłabienie. Zadać bezpłatnej broszury o nieszkodliwym leczeniu domowym od
Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk nr. 2
Pw 9998 51 25

Potrzebny zaraz lub później doświadczony zbożowiec

na kierownika na prowincji.

Kandydaci, posiadający odpowiednie kwalifikacje, zechcą złożyć piśm. zgłoszenia w firmie „**Par**“, Al. Marcinkowskiego 11 pod 1,14

Pw-10 011-1,14

Wróciłem

Dr. med. S. Okoniewski,
lekarz specjalista w chorobach skórnych i moczopięciowych.
Poznań, św. Marcin 39.
Telefon 53-99.

dw 2458

NA ŁYŻWY UDZIELAM 100% rabatu
Pestumenty do czołnek
Rodle i sanie
Narzędzia do wyrzynania
Podkowy i podkwoce
Hacele i ocele
Piecze żelazne
Rury i kolana
Łózka żelazne
poleca korzystać
JAN DEIERLING,
skład żelaza
Poznań, ul. Szkolna 3
Tel. 35-18 i 35-43

Pw 10 016

Który z pp. Nadleśniczych

przyjmie na roczną praktykę leśną dwudziestotrzyletniego młodego człowieka, syna ziemianina, za wynagrodzeniem. Zgłoszenia z podaniem warunków uprasza się przesać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 12 669

Kilimy
wyprowadzamy
całkowicie!

I
Kilimowe dywany, pomosty, narzuły, serwety i dywaniki pierwszej jakości polecamy dopóki zapas starczy, po każdej możliwej cenie. — Niech każdy korzysta z niebywale okazji!

I
Kilimów nadal prowadzić nie będziemy, aby tym większym służyć wyborem w dywanach, choźnikach, pokryciach i obiciach mebli. —

Kazimierz KUŻAJ

Centrala — Dywanów
Poznań, ul. Woźna 12
narożnik Wielkich Garbar.

Pw 9 953/4-52,45/6

SKŁAD

z urządzeniem

przy Alejach Marcinkowskiego **zaraz do sprzedania.** Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 12 678

zw 12 622

Na łyżwy
100% rabat
Saneczki - narty swetry i obuwie
Wielki wybór! Ceny niskie!
Dom Sportowy
Św. Marcina nr. 14
Biżej ul. Piekary
Śniegowce i kalosze po znacznie niższych cenach
Ilustr. cennik bezpłatnie

Dzielnego przedrukarza
na cynk i kamień poszukują
Zakłady Graficzne
J. Goździewskiego
Poznań, ul. Wielka 20.
nr 124-2

SMALEC
Krajowy czysto wieprzowy
zł 2,30 kg. loco Warszawa za
zalicz. kolej.

Topielnia smalcu
M. MASŁOWSKI
Warszawa, Nowy Świat 26.
nr 7814

BACZNOŚCI KOPALNIA ZŁOTA!
Skład towarów spożywczych w ładnym mieście, z obszernym mieszkaniem 3 pokoi i kuchnia, w najruchliwszej ulicy, w bardzo dobrym położeniu blisko rynku i dużej fabryki, od trzydziestu lat prosperujący, dobrze zaprowadzony, z dobrą klientelą, sprzedam z powodu śmierci matki. Cena podług umowy, z towarem lub bez. Interesantów upraszam: Ostrów Pozn., ul. Raszkowska 18. zw 12 680

Większa mleczarnia
na Pomorzu szuka przy składach spożywczych dobrze zaprowadzonego, wymownego zastępcę do sprzedaży pruna serów bez skórki oraz innych gatunków serów. Mleczarnia Parowa, Smętowo, Józef Bruhin. zw 12 679

LICYTACJA MASY UPADŁOŚCIOWEJ
W czwartek, 7 b. m., o godz 10 przed poł., sprzedawać będą najwięcej dającym za gotówkę przy Starym Ryнку 97:

story, serwety, madrasy białe i kolorowe, materiał dekoracyjny, materiał meblowy, odpasowane firanki gabinetowe, materiał markizowy, maty chińskie, chodniki, 2 duże dywany, percale, satyny, frezdzle, taśmy i t. p. oraz maszynę do pisania marki Continental. nw 7675

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.
Dawid, kom. sąd. Sniadeckich 26

Ratunek dla skóro-chorych!
Krem na skórę „HEILWUNDER” patent zdanek: Nr 1919 N. zwykła kosmetyka to pielęgnacji skóry skutkuje z powodu swojej właściwości: w rozpaczyliwych wypadkach wszystkich rodzajów, nawet liszaki ropnych, ranach u nóg, egzemie przyszczać, wyrzutach wszelkiego rodzaju czerwoności twarzy i nosa, odmrożeńach itd. Przy zamówieniach, uprasza się o cel użyteczności. Świetne uznanie. Jeżeli bez skutku zwrot pieniędzy. Ceny: 8,60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy z góry. Chem. Kosm. Laboratorium „KLOSSIN” Gdansk 2, Hondegasse 43.

Ostrzeżenie.
Podaje się do wiadomości, że z dniem 1. I. 1932 roku p. Stachowski, reprezentant firmy parcelac. „ABDANK”, Kołaczkowski i Narewski, filja Poznań, Al. Marcinkowskiego 13, nie jest upoważniony do odbioru wpłat za działki budowlane w Przeźmierowie.

ZAWIADAMIAM
równocześnie wszystkich nabywców i reflektantów działek podmiejskich w osadach Ławica — Krzyżownik — Przeźmierów, że biuro moje przeniosłem do lokalu przy ul. Gwarnej 9, I., tel 37-15. zw 12 675

L. PLUCIŃSKI z Swadzimia.

LICYTACJA PRZYMUSOWA
W piątek, dnia 8 stycznia b. r., o godz. 11-tej, przy ul. Wolnica 2, odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

3 maszyn do pisania, 2 maszyn do szycia, maszyny szewskiej, maszyny do cięcia papieru, maszyny do liczenia, 3 radioaparatury, 5 biurka, szafy do akt, szafy składowe, regały, 2 stołów, kanapy, 2 foteli, szafonierki szafy do rzeczy, łóżka, nocnego stolika, 2 bufetów, 2 kredensów, obrazów, chorągiewek, samochodu, 2 aparatów do parzenia kawy, 2 tokarek, 25 kg. chleba, 2 skrzyń gwoździ, 4 kg. haków do łupku, 100 klamer do gaszoric, 25 wałków papy, 25 płyt szamotowych, 2000 spinek burzowych, 15 teczek żelaznych 500 litr., beczki żelazne (Polarplast), beczki karbolineum drzewnego, 2 worków cementu białego, 10 żelaznych dźwigarów, 2 skrzyń skobli do siatek, 13 beczek smaru do wozów i różne okucia. Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą. nw 7870

Poznań, dnia 5 stycznia 1932 r.
MAGISTRAT XIII/5.

Z powodu śmierci właściciela wydzierżawie zaraz w powiatowym mieście we Wrześni Wlkp. (10 tys. mieszk.) dobrze zaprowadzony i prosperujący od 1910 r.

skład mebli i trumien
połączony
z mechaniczną stolarnią budowli, mebli i trumien
oraz przyległym doń mieszkaniem. Gimnazjum, wyższe urzędy, wojsko etc. wszystko na miejscu. Do objęcia potrzeba 6 tysięcy złotych.
Zgłoszenia przyjmuje i udziela informacji **Tartak Parowy we Wrześni, tel. 255.** zw 12 657/8

5. Nn. 4/31. UCHWAŁA. W uwzględnieniu wniosku Romana Klupiecia, właściciela tartaku i firmy Tartak Parowy Roman Klupiec w Kościanie, udzielone temuż uchwałą tutejszego Sądu Grodzkiego z dnia 29 września 1931 r. do dnia dzisiejszego odroczenie wyplat przedłuża się o dalsze trzy miesiące, to jest do dnia 29 marca 1932 r. Kościan, dnia 29 grudnia 1931 r. Sąd Grodzki. nw 7905

UCHWAŁA. Na wniosek kupca Stanisława Kołodziejczaka dział. pod firmą Concordia S. Kołodziejczak w Ostrowie, ul. Wrocławskiej, — zast. przez adw Kwiatkowskiego i Kubiaka w Ostrowie, o odroczenie wyplat, wyznacza się celem rozpoznania sprawy termin na 23. I. 1932 r., godz 9, pokój 24 podpisane Sąd. Wierzycieli zwraca się na rozprawę celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Ostrów, dnia 31 grudnia 1931 r. Sąd Grodzki. nw 7904

PRZETARG PUBLICZNY
W czwartek, 7 stycznia 1932 r., o godz. 10-tej, sprzedam przy ul. Dąbrowskiego 5, na odpowiedzialność interesowanych najwięcej dającym za gotówkę:
urządzenie składu kolonialno-delikatesowego.
Brunon Trzeciak
zaprzysięż. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie. ul. Wronecka 4, tel. 2126 i 3175. Pw 10 013-115

OGŁOSZENIE
W sprawie postępowania układowego odnośnie do majątku firmy Adam Mrozikiewicz, Hurtownia towarów krótkich w Poznaniu, ul. Nowa 11-a, wyznacza się termin do sprawdzenia wierzytelności na dzień 12 stycznia 1932 r., o godz. 10-tej, w lokalu firmy Adam Mrozikiewicz, Poznań, ul. Nowa 11-a. Lista wierzycieli wyłożona będzie w Sekretarjacie Sądu Grodzkiego w Poznaniu, pokój nr. 30.
Postępowanie nadzorów sądowych co do wciągnięcia lub odmowy wciągnięcia wierzytelności na listę zaskarżyć można w terminie 7 dni od daty wyłożenia listy, t. j. od dnia 15. I. 1932 r., do wymienionego Sądu (art. 40, 41, 42, 45 rozp. z 6. 3. 1928 r., Dz. Ust. nr. 27, poz. 244).
Poznań, dnia 4 stycznia 1932 r.
Antoni Orłowski, Poznań, ul. Siemiradzkiego 2.
Tadeusz Szmyt II., Poznań, ul. Mickiewicza 11.
nadzorczy sądowi.
rw 4 022

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE
Fortepian
i harmonjum sprzedam Okrodowa 13 dom ogrodowy mieszk. 23. zdw 97 691

Fotograficzny
zakład centrum miasta Łodzi z powodu wyjazdu sprzedam tania. Wiadomość: Łódź, Piotrkowska 62. Frydman. Przybory fotograficzne. nw 7883

Skład
cukrów przy najniższej ul. 20 lat w jednych rękach do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 99 640

Aparat
do powiększeń i 13 x 18. Grobla 19. m. 8. zdw 99 666

Wóz
3-calowy tania sprzedam. Ostrówek 12. m. 6. Śródk. zdw 99 608

Materiały
ubranjowe, płaszczowe 3 metry 25 złotych Wierzbicie 28, patrer zdw 99 811

Dobrze
zaprowadzony skład papieru i galanterji w mieście powiatowym, na życzenie z realnością, od zaraz do nabycia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 884

Sprzedam
kilka wagonów żytniej, prasowanej słomy. Zgłoszenia Agencja Kurjera Pozn. Gniezno, 3. nw 7 853

Wille
nowa 15 ubikacyj, komfort, umeblowana, w Zakopanem wartości około 90 000 złotych, sprzedam ewentualnie zamienię na dom w Warszawie, Poznaniu, we Lwowie lub w Krakowie. Wiadomość: Biuro Kubińskiego, Zakopane pod „Zamiana”. nw 7867

Sprzedam
urządzenie wyrobu cukierków z powodu śmierci. 2 500. Adres Kurjer Pozn zdw 99 681

Piecze
przenoszące, piecze żelazne tania sprzedam. Grunwaldzka 11. restauracja. zdw 99 689

150 pończochy czysta wełna
oryginalne Bemberga prima 2,90. Maeco, 0,75. prima 1,35. dziecięce od 0,35. skarpety meskie 0,25 0,35 0,45. jedwabne 0,65. 0,85. prima 1,25. wełniane 1,45. pantalon damskie jedwabne 1,50 jedwabny ryps 2,25. prima melonjez 3,90. kombinacje jedwabne 3,90 najtańiej. największy wybór tylko w warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 99 597

Parcele
Łączę ul. Jarochowskiego, 5 działek po 7 500 mtr. 4 10 zł — wpłata 1/3 reszta w 3 latach Oferty Kurjer Poznański zdw 99 570

Motocykle
Motoscoche nowe oraz używane sprzedaje Koszczyński, Ogrodowa 15. Pw 8 651 45.115

Lokomobila
rolnicza R. Garrett and Sons 18 KM jak nowa po gruntownym remoncie, z dokumentami korzystnie do sprzedania Jan Wysoki, Starogard — Pomorze, Pw 9999-69.15

Wyprzedzamy
pozostałość płaszczy zimowych po każdej cenie Ceny obniżymy o 50% P. Szczawińska i Ska Poznań Wodna 1 Przyjmujemy asygnyaty Kredytu Pw 9 077-39.69

Skład
próżny z przyjezem mieszkaniem odstapie. Adres Kurjer Poznański zdw 99 693

Szablę
oficerska, rewolwer ośmiostrzałowy, obrazy, narzutkę na leżankę. Adres Kurjer Pozn. zdw 99 334

Szafę
dużą sprzedam, Olszewski, Śródka Warszawska 39. zdw 99 117

5 motorów
elektrycznych 8, 10, 12 PS, 110 volt, platforme na 5 000 kg. szafę żelazną, 50 tarcz używanych, łamacz kuchen 2 magnety Otto Deutsch 25 konzoli 100 mtr. silników, żelazna pompa do wody, 1 łamacz kuchen do sprzedania. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dw 2450

Kredens
bufet stylowy, Rzeczypospolitej 2. III., prawo. zdw 99 289

Meble
żywane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański: Dom Komisowy Dominikańska 3 telefon 24-42 Pw 8 472-1.65

Polowiec (powóz)
jak nowy okazynie sprzedam Piasecki, maj. Mrowino, poczta Rokietnica. zdw 99 510

Szablę
2 obrazy religijne kopje Ferlego „Antyki”. Zgłoszenia Przemysłowa 29, mieszkanie 15. zdw 99 430

Zakład fryzjerski
z pokojem w Poznaniu. Informacje Szewska 19 Fryzjer. zdw 99 489

Skład
z urządzeniem, ubikacja tania do nabycia. Adres Kurjer Poznański zdw 98 471

Na karnawał
nadszedł wielki transport jedwabi we wszystkich kolorach Crepe de chine od 4,50 Crepe georgette od 5,75 Satin lux od 4,50 poleca W. Groszkiewicz, Wrocławska 3. — hurt., detal. telefon 22-55 — 67-99. Pw 9806-52.50

Ślubne
obraczki para 6 —, złote 17 zł. 30 zł. 48 zł i droższe poleca Chwiłkowski, św. Marcina 40. zdw 99 582

Skład
korzystnie na sprzedaż. Krawiec, Nowy Rynek 2. zdw 99 815

Szablę
oficerska, rewolwer ośmiostrzałowy, obrazy, narzutkę na leżankę. Adres Kurjer Pozn. zdw 99 334

Smokingowe
ubranie na średnią figurę tania sprzedam Wszystkich Świętych 8 II zdw 99 493

Skład
z urządzeniem, ubikacja tania do nabycia. Adres Kurjer Poznański zdw 98 471

Parcela
2 morgi za cenę 3 500 Puszczykowo. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 283

Dom
o 2 pokojach kuchni, z morgowym ogrodem owocowo warzywnym, warsztat, gaz, wodociąg, 2 minuty od dworca, wprost od gospodarza korzystnie na sprzedaż. Schulz, Swarzędz, Dąbrowskiego 1. zdw 99 567

Wypredaż futer damskich
czarne żrebec, bronz od 450 zł. sealowe 390 bibretowe 390 krety 390 piżmowce jasne ciemne 650 blamy pod futra meskie, damskie 60 wydry bronz czarne 200 lisy srebrne 390 inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł poleca hurtownia futer Poznań Aleja Marcinkowskiego 15 Bracia Milscy. nw 7725

Szablę
2 obrazy religijne kopje Ferlego „Antyki”. Zgłoszenia Przemysłowa 29, mieszkanie 15. zdw 99 430

Jadalnię
jak nową z zegarem, biurkiem, kanapą tania sprzedam Dąbrowski 1/2. m. 24 (Wilda) zdw 99 374

Skład
z urządzeniem, ubikacja tania do nabycia. Adres Kurjer Poznański zdw 98 471

Radjo
wszystkie stacje bez anteny. — Obejrzeć 18 do 22, Strusia 8, mieszkanie 11. zdw 99 282

Dom
murowany, 10 ubikacyj, ogród, Krotoszyn blisko rynku tania, — Oferty Kurjer Poznański zdw 99 154

Wypredaż futer damskich
czarne żrebec, bronz od 450 zł. sealowe 390 bibretowe 390 krety 390 piżmowce jasne ciemne 650 blamy pod futra meskie, damskie 60 wydry bronz czarne 200 lisy srebrne 390 inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł poleca hurtownia futer Poznań Aleja Marcinkowskiego 15 Bracia Milscy. nw 7725

Szablę
oficerska, rewolwer ośmiostrzałowy, obrazy, narzutkę na leżankę. Adres Kurjer Pozn. zdw 99 334

25 lat
w jednych rękach skład owocowo - żywnościowy, mieszkaniem zaraz sprzedam. Chwaliszewo 73. rw 4 016

Skład
zegarmistrzowski nadający się na każdą inną branżę w jaknajlepszym punkcie św. Marcina z niską dzierżawą zaraz korzystnie sprzedaje W. Kruszewski, św. Marcina 32. zdw 99 833

Płaszcz
męski, ciepły, dobry tania. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 273

Skład
w sklepie, mieszkanie w śródmieściu, nadaje się na wszystko, tania. Adres Kurjer Poznański zdw 99 604

Wypredaż futer damskich
czarne żrebec, bronz od 450 zł. sealowe 390 bibretowe 390 krety 390 piżmowce jasne ciemne 650 blamy pod futra meskie, damskie 60 wydry bronz czarne 200 lisy srebrne 390 inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł poleca hurtownia futer Poznań Aleja Marcinkowskiego 15 Bracia Milscy. nw 7725

Szablę
oficerska, rewolwer ośmiostrzałowy, obrazy, narzutkę na leżankę. Adres Kurjer Pozn. zdw 99 334

Wyprzedaje płaszcze damskie
ceny do 50% obniżone flauszowe od 15. angielskie 25. rypsowe 40. georgettowe od 60. pluszowe 75. dziewczęce od 12. Modele najtańiej Józef Szuster Stary Rynek 76, naprzeciw odwachu. zdw 99 852 3

Skład
zegarmistrzowski nadający się na każdą inną branżę w jaknajlepszym punkcie św. Marcina z niską dzierżawą zaraz korzystnie sprzedaje W. Kruszewski, św. Marcina 32. zdw 99 833

Piec
szamotowy żelazny, Gajowa 4, m. 10. zdw 99 462

Skład
w sklepie, mieszkanie w śródmieściu, nadaje się na wszystko, tania. Adres Kurjer Poznański zdw 99 604

Wypredaż futer damskich
czarne żrebec, bronz od 450 zł. sealowe 390 bibretowe 390 krety 390 piżmowce jasne ciemne 650 blamy pod futra meskie, damskie 60 wydry bronz czarne 200 lisy srebrne 390 inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł poleca hurtownia futer Poznań Aleja Marcinkowskiego 15 Bracia Milscy. nw 7725

Szablę
oficerska, rewolwer ośmiostrzałowy, obrazy, narzutkę na leżankę. Adres Kurjer Pozn. zdw 99 334

Angielkę
westfalska emalowana sprzedam. Strumykowa 31, m 2 zdw 99 729

Maszynę
do szycia sprzedam okazynie, Bączkowska, Długa 4. zdw 98 964

Smoking
i bronzowe ubranie tania sprzedam Waly Król, Jadwigi 1, mieszkanie 12. zdw 99 298,9

Skład
pelen wyszynk, obrót miesięczny 8 000, z powodu choroby właściciela tania sprzedam. Zgłoszenia Kopeć, Gen. Umińskiego 24 a. zdw 99 794

Skład
kolonialny dobrze zaprowadzony z towarem 2 pokojowym mieszkaniem zaraz do sprzedania. — Oferty Kurjer Poznański zdw 99 495

Szablę
oficerska, rewolwer ośmiostrzałowy, obrazy, narzutkę na leżankę. Adres Kurjer Pozn. zdw 99 334

Samochód reklamowy
Ford tania sprzedam. Wojciechowski Stawna 13, przy Wronieckiej. zdw 99 330

Gramofony

okazyjnie sprzedaje się Wielkie Garbary 34 mieszkanie 12. zdw 99 558

2,90 torebka

damska skórka modna 3,90; 4,90; elegancja 6,50; ostatnia nowość 8,75; 10,50; balowa 3,90, 4,90; dziecięce 90 gr; Paragon mocny 4,50, modny 5,90; elegancji jedw. 10,80; prima kolorowy 14,50; Perleki od 0,75; kryształki nowości od 0,75; Paski nowość od 0,65; kołowe 1,85. Warszawski Skład Fabryczny, Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej.

Wozna 16

Nowy Dom Komisowy sprzedaje kupuje meble używane, garderobe różne inne przedmioty. Pw 9838-53.31

Kasę National

okazyjnie sprzedaje Nowy Dom Komisowy, Wozna 16. Pw 10 002-53.35

Klubowe garnitury

Leżanki oraz różne inne meble sprzedaje okazjnie Nowy Dom Komisowy, Wozna 16. Pw 10 003-53.34

Skład

opólczyczy do sprzedania z mieszkaniami 2 pokojowymi, kuchnia 1600 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 873

Plaszcz

meski, dobry ciepły tani sprzedam. Skryta 1 mieszkanie 5. zdw 99 272

Smokingowe

ubranie jak nowe, plaszcz meski i damski tani sprzedam. — Stanek, Górna Wilda 65. zdw 99 280

Narty

tanio sprzedam, Kraszewskiego 9 b. mieszkanie 8. zdw 99 339

Bransoletkowy

segarek złoty 14 kar. okazjnie sprzedam Ulica Powstańcza 1, wchód 1 mieszkanie 3. zdw 99 353

Wózek

dziecięcy w dobrym stanie, Kwiatowa 11, mieszkanie 5. zdw 99 354

Ubranie

nowe 120 zł na tegą figurę sprzedam 27 Grudnia 16. mieszkanie 11, od 4—8. zdw 99 361

Skład

kolonialny, kompletny mieszkanie sprzedam lub zamienie na nieruchomość. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 369

Kompletne

urządzenie składowe z maglem, częściowo lub całkowicie sprzedam. Oferty proszę F. Urbański, Sokola 11, Poznań. zdw 99 478

Gospodarstwo

90 mórg, 20 km od Poznania, dom 7 pokojowy, prywatne, żywym, martwym inwentarzem sprzedam. Cena 24 000, wpłaty 10 000. Sowiński Poznań św. Marcin 22, telefon 18-97. zdw 99 967-8

50 mórg

przy Poznaniu, budynki maszyn, inwentarze kompletne, 15 000 sprzedam. Niesiołowski, Poznań, św. Marcin 46. zdw 99 672

Willa

w Toruniu pięknie położona na kawiarń, pensjonat, sanatorium korzystnie sprzedam. — Oferty „Par”, Toruń, pod „60 000”. Pw 10 007-64.4

Galkowita wyprzedaż

posezonowa rekawiczki skórkowe 3,50; Nappa podszewkowane 4,90; na welnie 5,95; paskiem 0,50; Getry 1,50; Szale welniane 0,65; welna jedwabiem 1,25; pulowery meskie 2,50; koszule ciepłe 2,50; skarpetki meskie 0,30; nicianki 0,35; welniane 1,40; Pończochy damskie, swetry, pantelony za bezcen. — Tylko w Składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego. Wielkie Garbary 36, obok Wielkiej. Pw 10 000-53.38

Dom

stodoła, z chlewem, szopą, 3 morgi ziemi za 7 000 zł przy stacji kolejowej i mieście. Nadające się dla emeryta Władysława Zubrowski, Pobjedziska, Trak Poznański 18. zdw 99 814

Egzystencje

w Poznaniu dająca dobre zyski, zbytek w przemyśle i rolnictwie, fachowość zbyteczna sprzedam wraz mieszkaniami telefonem samochodem i składnicą. Potrzeba ca 20 tys. zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański. zdw 99 823

Wytwornię cukierków

4 ubikacje z całym urządzeniem sprzedam tani. Zgłoszenia Krakowski Romana Szymańskiego 7, zdw 99 822

Dla Ks. Ks. Proboszczów

okazyjnie do sprzedania przepiękne futro na narkach używane. Cena 2 500—3 000. Obieżyć codziennie 11—1 i 4—7 Grunwaldzka 18 Mieczysław Szalatkowski, zdw 99 818

Ogrodnictwo

przy Poznaniu, skład centrum miasta 3 mieszkania wolne do objęcia 35 tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 545

Koszule 4,90

smokingowe, zefirowe, wierzchnie 4,50; bemberg, oryginalny 3,00; pończochy makro 60 gr; szkarpety 30 gr; niciane 35 gr; koszule damskie 1,50, nocne 3,00; berety czyste 1,20; pończochy dziecięce od 40 gr; trykoty ciepłe, lalki, zabawki za bezcen. tylko Wielkie Garbary 10, Jamont z Wodnej na prawo. zdw 99 828

Willa podwarszawska

zimowa dwa mieszkania, ogród sprzedam dopłata 13 000 do długu terminowego bankowego. Stroma 27, m 9, od szesnastej. zdw 99 530

Bemberga 2,90

pończochy tylko w Hurtowni; Pończochy, św. Marcin 22, wejście przez sień, parter. zdw 99 700

Pianino

sprzedam, Sw. Józefa 2, Braun. zdw 99 609

Bechsteina

fortepian sprzedam, Dąbrowskiego 33, III, lewo. zdw 99 619

Skład

przy najruchliwszej ulicy Poznania natychmiast bardzo tani do oddania na każdą branżę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 863

Skrzydło

czarne tani sprzedam, Grunwaldzka 11, restauracja. zdw 99 691

Dom

2 mieszkaniowy, ogród przy tramwaju sprzedam 32 000, wpłaty 15 000, Kossmana, Fredry 6. zdw 99 753

Piece

żelazno - szamotowe małe i duże używane sprzedam. — Skibiński, Male Garbary 3. zdw 99 755

Singera

maszynę silną, bardzo dobra, zupełnie tani sprzedam, Wolnica 45, mieszkanie 8. zdw 99 724

Pianino

nowe, wartości 3 300 za 2 200. — Adres wskaże Kurjer Poznański. zdw 99 726

Folwark

200 mórg, domy willa 8 pokojowa gospodarzy, 4 pokoje, żywe martwe inwentarze, miesiąc gimnazjalnym, objęcie 25 000 sprzedam. Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6. zdw 99 652

Gabinet

meski w bardzo dobrym stanie wyjątkowo tani. Spokoina 29, m. 10. zdw 99 654

Futro

meskie nowe 120, Matejki 56. — mieszkanie 4. zdw 99 763

**Jeżeli po wyprawy
Jeżeli po prezenty
Jeżeli po porcelanę
i po Alpakę**

to tylko wprost Wroniecka 24, podwórze w Hurtowni Porcelany. Tam kupuje się dobrze i tani. zdw 99 777

Maszyna

do fabrykacji obuwia szpilkowego pradem 150 zł, Wierzbicice 28, prd. zdw 99 809

Futro

damskie nowe sealowe 220. — Wierzbicice 28, parter. zdw 99 808

Obuwia

wyprzedaż, damskie, meskie od 13 zł. Wierzbicice 28, zdw 99 807

Futro

damskie nowe brąz, spiesznie 115 Wierzbicice 28, parter. zdw 99 806

Radio

4-lampowy, ekranowy komplet. Poznańska 27, m. 4. jw 2 278

Parcel

kilka uroczu położonych, przy szosie okrojonej, kolo hali Zepelina wprost od właściciela na sprzedaż. Przyjmuje 0,30—10,30 i 3—4. Hotel Britania, informacja u portiera. jw 2 270

Salon

stylowy, 14 części tani sprzedam, Grobla 19, m. 9. rw 4 015

Sprzedam

z powodu likwidacji mało używane: tokarka 1-metrowa (precyzyjna); heblarka „Shepping”; wiertarka, szmerglówka; silnik 4 1/2 K. M. na prąd ziemny, kilka imadel i stolów warsztatowych, kamień piaskowy do ostrzenia i inne. Zgłoszenia tel. nr. 29 36 lub Kurjer Poznański zdw 99 572

Jadalnię

debowa bogato rzeźbiona bardzo tani. Stolarnia, Bukowska 9. zdw 99 805

Domy

dochodowe składy sprzedaje, zamiany, Gozimirski, Inowrocław, Mikołaja 30. zdw 99 843

Skład

kolonialny maglem, towaram, tania dzierżawa śródmieście. Adres Kurjer Poznański zdw 99 837

Parcelę

piękną Ratanje sprzedam, Stary Rynek 73, mieszkanie 5. rw 4 010

Skład

towarów krótkich sprzedam. — Wskaże Kurjer Poznański zdw 99 832

Zakład fryzjerski

w dobrym położeniu w centrum miasta sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 831

Meble kuchenne

bajecznie tani sprzedaje Jan Koniecki, Piaskowa 3, Wytwornia mebli kuchennych. zdw 99 826

5-tygodniowych

szpiców sprzedam, Polna 29, m. 6. zdw 99 765

5 KUPNA

Kupię komplet płyt „linguaphone” język francuski ewentualnie angielski. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 919

Kupię

kamienicę z rzeźnictwem Zgłoszenia Kurjer Poznański. zdw 96 076

Hangar

żelazny rozmiaru od 25 metrów długości i wyżej natychmiast kupię. Zgłoszenia L. Zółtek Warszawa Brzeska 6a. np 7850

Gospodarstwo

w okolicy Poznania kupię. Wpłaty 15—20 tysięcy reszta w krótkim terminie według umowy. — Zgłoszenia Par. Al. Marcinkowskiego 11, pod 1.5 Pp 9 997-1.5

Kupię

kamienicę lub wille w Poznaniu na korzystnych warunkach. — Wpłaty 15—20 tysięcy reszta w krótkim czasie według umowy. Zgłoszenia Par. Al. Marcinkowskiego 11, pod 1.4 Pp 9 996-1.4

Wille

w Poznaniu lub okolicy kupię gotówką 20 000 reszta w 2 latach. Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 314

Dom

w Poznaniu względnie przedmieściu kupię, wpłaca 30 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański. zdw 99 293

Kupię

rentowną kamienicę za gotówkę. Oferty pod „Rentowność”. Kurjer Poznański zdw 99 262

Gospodarstwo

40 mórg dobrej ziemi blisko Poznania kupię Oferty Kurjer Poznański zdw 99 321

Dom

za kilkanaście tysięcy. Szczegółowy opis ewent. fotografij Kurjer Poznański zdw 99 245

Domek

3—4 pokoje, ogród w Poznaniu, małe miasto, kolej w miesiąc kupię. Cena do 6 tysięcy — Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 194

18 000 cegły

tonówki okazjnie kupię. Oferty ze szczegółowym podaniem warunków Kurjer Poznański. zdw 99 313

Drób

wszystkie gatunki kupię. Oferty z ceną, podaniem ilości do Kurjera Poznańskiego zdw 99 407

Akumulator

radiowy okazjnie kupię. Skapski, Focha 27. zdw 99 241

Monety

złote. Cenę oferty Kurjer Poznański. zdw 99 439

Kupię

biurko Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 441

Kupię

dom czynszowy za gotówkę Poznania. Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 600

Drukarke

biurowa kupię. Typ cenę do Kurjera Poznańskiego zdw 99 620

Parcelę

w lepszym miejscu kupię. Oferty proszę z podaniem wielkości i ceny Kurjer Poznański. zdw 99 589

Kupię

przenośny piecyk kaflowy w dobrym stanie z rurami. Fr. Szymański, Poznań, Pocztowa 31. Pw 10 005-1.12

Wille

Poznań od właściciela, wpłaca 14 000, reszta amortyzacja. Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 779

Piekarnię

z domem kupię. Gozimirski, Inowrocław Mikołaja 30. zdw 99 841

Kupię zaraz „dogę”

z dobrego gniazda młodego, zdrowego szczeniaka, czystej rasowej angielskiej krwi, najchętniej morągowej maści samca. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego pod zdw 99 840

6 KAMIENICE

Kamienicę

czynszowa Poznania, wpłata do 35 tys. kupię. Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 203

Kamienica

blisko Parku Wilsona, dochód roczny 12 000, cena 90 000, wpłaty 50 000 sprzedam „Krakus”. Poznań, Pocztowa 30. zdw 99 055

Willa

18 pokojów, czynszowa, Puszczykowo, blisko dworca, wolna od podatku za 33 tysięcy na sprzedaż, wpłata podług umowy. Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 494

Kamienicę

czynszowa w Poznaniu kupię 50 do 70 tysięcy wpłaty. Pośrednicy wykluczeni. Wiadomość Bogacka, Wyspiańskiego 11. zdw 99 326

Wille

(Zabikowie) ogrodem wspaniałą rzecz korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 740/7

Kamienicę

w mieście na prowincji kupię, wpłaca 12 000. Oferty z ceną Kurjer Poznański. zdw 99 830

Dom

dochodowy wartości do 50 000 zł kupię wprost od gospodarza. wpłaty do 25 000 zł gotówką. — Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 351

Wille

Puszczykowie dwumieszkaniowa (czynsz 2 500 sprzedam wpłata 10 000. Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 376

Dom

Osiedle, ul. Warszawska sprzedam. Wpłata ca. 14 000, reszta amort. Zgłoszenia Sobczak, Swarzędzka 2. jw 2 284

Kamienica

czteropiętrowa w Poznaniu do sprzedania. 25 lokatorów Informacji udziela — Administrator Idziński, Wierzbicice 24 b. Agenci wykluczeni. zdw 99 564

Willa

8 pokojowa wolna mieszkanie, ogród wpłata 30 000 reszta hipoteka amortyzacyjna sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański. zdw 99 886

Kamienica

komfortowa, składy (śródmieście) czynsz roczny 26 000. Cena 225 000 wpłaty 100 000 sprzedam Popielski, Piekary 18, I. zdw 99 835

7 PIENIĄDZ

7—10 000

poszukuje Dam wysoki procent, pierwszorzędne gwarancje. Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 925

Poszukuję

zazna na 6 lat 50 000 zł na pewne przedsiębiorstwo — Zapewnienie pierwszorzędne w złotych w złoże przy dobrem oprocentowaniu Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 99 883

35 000 zł

poszukuje na I. hipotekę domu nowego wartości 100 tysięcy zł. zabezpieczenie dolary lub w złoże. Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 233

300

która szlachetna pani (pan) pożyczyci urzędnikowi, procent, mies. splata. Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 453

10 000

wypożyczyć za pewnym zabezpieczeniem i dobrze płatną posadę meska. — Miejsowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 316

Do

10 000 zł poszukuje zaraz udziałowca do bardzo intratnego interesu, Pевна gwarancja. Zgłoszenia Kurjer Poznański. zdw 99 255

4 000 — 5 000

któ pożyczyci otrzyma mieszkanie przy ulicy Dąbrowskiego. Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 227

1 000 zł

1/2 roku poszukuje urzędnik etat. gwarancja pewna. Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 402

5 000 zł

pożyczki pod dobry zastaw i udział w zyskach poszukuje się. Oferty Kurjer Poznański. zdw 99 772

Mam

do ułokowania 20 tysięcy złotych na I. hipotekę realności w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański. rw

Słoneczne
pokoje zaraz Rynek Lazarski 19, mieszkanie 11 narożnik Focha, zdw 99 420

Niekrepujący
można utrzymaniem, Wierzbicice 18, parter, prawo, zdw 99 459

Pokój
1-2 osobom, Kochanowskiego 5, mieszkanie 1, zdw 99 445

Dwuosobowy
Wierzbicice 11, III, lewo, zdw 99 442

Dwuosobowy
Śniadeckich 19, mieszkanie 9, zdw 99 440

Uniwersytetu
blisko parter słoneczny, elektryczność jedno-względnie dwuosobowy Składowa 1, mieszkanie 16, zdw 99 334

Pokój
na 2 osoby centralne ogrzewanie, Śniadeckich 24, mieszkanie 10, zdw 99 026

Pokój
duży, centralne ogrzewanie, elektryczność Wierzbicice 5, mieszkanie 6, zdw 99 499

Frontowy
panu, Kanalowa 6, parter, prawo, zdw 99 497

Pokój
dwuosobowy, elektryczność pięknie umeblowany, ciepły, Wszystkich Świętych 8, II, zdw 99 491

Klatka schodowa
pokoje komfortowe obfite utrzymanie na maśle, osoba 120, u starszej pani i dwóm panom Orzeszkowej 16 (górny dzwonek), zdw 99 367

Niekrepujący pokój
centralne ogrzewanie dwóm panom, Maszalska 7a, I, zdw 99 366

Pokój
elektryczność, Wierzbicice 30a, parter, prawo, zdw 99 363

Mielżyńskiego
3 mieszkanie, 5, pokój utrzymaniem, zdw 99 349

Wspólny
pokój, Łakowa 15, II, zdw 99 294

Dwuosobowy
Śniadeckich 21, mieszkanie 5, zdw 99 305

Niekrepujący
Rzeczywspolitej 2, III, prawo, zaraz, zdw 99 290

Pokoik
czysty, Poznański 46, I, piętro, mieszkanie 5, zdw 99 302

Ładny
elektryczność, łazienka, ewentl. utrzymaniem i pianinem Różana 22, mieszkanie 8, zdw 99 297

Dwuosobowy
elektryczność, Wielkie Garbary 1, mieszkanie 8, zdw 99 296

Dwuosobowy
pokój wynajme zaraz, Mickiewicza 7, mieszkanie 9, zdw 99 292

Pokój
inteligentnej osobie wynajme zaraz, Mickiewicza 7, mieszkanie 9, zdw 99 291

Pokój
do wynajęcia z utrzymaniem lub bez, Skarbowska 11, mieszkanie 6, zdw 99 259

Pokoik
elektryczność, lepszemu panu, Jeżycka 41, I, lewo, zdw 99 256

Wspólny
dla pani, Dąbrowskiego 98, mieszkanie 14, zdw 99 252

Duży
frontowy komfortowy, niekrepujący, Matejki 7, I, mieszkanie 5, zdw 99 277

Pokój
1-2 osobom, Składowa 12, mieszkanie 7, zdw 99 327

Ciepły
słoneczny, Łakowa 10, I, prawo, zdw 99 323

Chełmońskiego
21, mieszkanie 2 gimnazjastów, młodzież akademicka, zdw 99 320

Pokój
dobrze umeblowany ewtl. wspólny zaraz, Półwiejska 6, mieszkanie 22, zdw 99 318

Klatki
schodowej lub pracownia i pokój dwuosobowy, św. Marcin 52, mieszkanie 12, zdw 99 240

Pokój
dwa jednoosobowy, słoneczny, ciepły niekrepujący, tani, Kanalowa 7, II, prawo, zdw 99 235

Dwuosobowy
dobrze umeblowany, solidnym panom z utrzymaniem, Ratajska 28, mieszkanie 11, zdw 99 234

Elegancki
umeblowany pianino elektryczność, telefon (77-6) łazienka, zdw 99 233

Pokój
komfortowy, duży, słoneczny, wynajme Dąbrowskiego 9, I, m. 8, zdw 99 594

Korzystnie
elegancki, ciepły jednoosobowy, dwuosobowy, utrzymaniem, bez, Matejki 1, mieszkanie 4, zdw 99 819

Pokój
ładny, elektryczność łazienka dla inteligentnych panienek, Ratajska 26, mieszkanie 5, zdw 99 151

Pokój
2 panom tani, Poplińskich 12a, m. 16, zdw 99 585

Utrzymaniem
dwóm lub jednemu, Poplińskich 12, mieszkanie 23, zdw 99 584

Dwuosobowy
Plac Nowoniejski 10 b, m. 5, zdw 99 580

Dwuosobowy
wynajme, Mostowa 4, I, lewo, zdw 99 579

Dąbrowskiego
25 a, I, lewo jedno-dwuosobowy, zdw 99 507

Dwuosobowy
Jeżycka 46, II, prawo, zdw 99 590

Pokój
Chwałiszewo 4, mieszkanie 8, zdw 99 232

Pokój
pani panu, osobne, Wierzbicice 30, mieszkanie 23, zdw 99 592

Pokój
wspólny, niekrepujący utrzymaniem lub bez, Długa 8, parter, mieszkanie 9, zdw 99 588

Dwuosobowy
Kwiatowa 7, mieszkanie 9, zdw 99 586

Pokój
Kozłowska, Focha 38, I, zdw 99 448

Oddzielny
Kopernika 3, IV, mieszkanie 14, zdw 99 432

Pokój
do wynajęcia, Czesława 2 - 12, zdw 99 271

Śródmieście
czysto umeblowany Woźna 11, I, pr. zdw 99 375

Gimnazjastów
przyjmę na stancje, pomoc w naukach, Marszałka Focha 32, mieszkanie 2, zdw 99 435

1-2
sobowe elektryczność, Jałkowskiego 40, m. 8, zdw 99 451,2

Pokój
Zupańskiego 4, mieszkanie 14, zdw 99 663

Pokój
Strzelecka 11, m. 3, zdw 99 565

Przyjmę
dwie panienki, tani, Garnarska 2, parter w podwórzu, zdw 99 679

Kelnerowi
pokoik (śródmieście) Adres Kurjer Poznański zdw 99 735

Wrocławska
38 Banaszyński, zdw 99 616

Pokój
frontowy dla dwóch panów lub pań, Rybaki 9, mieszkanie 10, zdw 99 618

Pokój
panom Strzelecka 6, III, lewo, zdw 99 508

Pokój
dla pań tani, Zupańskiego 3 m. 5, zdw 99 787

Dwóm
panom lub paniom Wielkie Garbary 9, mieszkanie 1, zdw 99 702

Pokój
z utrzymaniem inteligentnym, Młyńska 13, I, 8, zdw 99 816

Komfortowy
duży wygodny utrzymaniem, winda, Wały Leszczyńskiego 2, mieszkanie 8, zdw 99 821

Dwuosobowy
Ogrodowa 2, II, prawo, zdw 99 769

Pokój
frontowy, Piekary 22, mieszkanie 12, zdw 99 520

Dwuosobowy
z utrzymaniem, bez tani, Ogrodowa 12, dom ogrodowy I, m. 25, zdw 99 517

Pokój
plac Działowy 10, mieszkanie 3, zdw 99 516

Pokój
2-3 osób zaraz, Aleje Marcinkowskiego 3 a, mieszkanie 7, zdw 99 515

Pokój
na dwie lub trzy osoby do wynajęcia także pianino do dyspozycji tani, Generała Pradzyńskiego 55, mieszkanie 3, zdw 99 5

Dwuosobowy
elegancki, dobre utrzymanie korzystnie, Działyskich 3, m. 8, zdw 99 512

Dwuosobowy
Kwiatowa 6, mieszkanie 7, zdw 99 511

Pokój
wynajme Ratajska 18, m. 5, zdw 99 527

Studentce
zaraz tani utrzymaniem, fortepian Ogrodowa 9, I, lewo, zdw 99 526

Pokój
dwuosobowy Piekary 6, m. 6, zdw 99 532

Dwuosobowy
Śniadeckich 15, mieszkanie 1, zdw 99 531

Ślicznie
umeblowany pokój, centralnym ogrzewaniem światłem elektrycznym od 15, 1. Zacisze 4, mieszkanie 7, zdw 99 540

Dwuosobowy
niedrogi, Zamkowa 4 a, mieszkanie 15 między 7-9 wieczorem, zdw 99 547

Pokój
tani, Spokojna 27, m. 17, zdw 99 544

Pokój
frontowy, słoneczny, Poznańska 8/10, mieszkanie 8, zdw 99 543

Pokój
klatki schodowej 15, 1, Kwiatowa 11, mieszkanie 14, zdw 99 542

Pokoje
dwuosobowe pościel pożądana, Romana Szymańskiego 9, m. 8, zdw 99 022

Pokój
1-2 osobom Zupańskiego 5, m. 4, zdw 99 596

Pokój
paniom, panom Kanalowa 4, II, Park Wilsona, zdw 99 601

Pokój
umeblowany natchmiast do wynajęcia, Ul. św. Józefa 6, m. 9, zdw 99 613

Dwuosobowy
z utrzymaniem Pocztowa 23, m. 7, zdw 99 622

Dwuosobowy
słoneczny, elektryczność Szamarskiego 13/15, mieszkanie 31, I, pr. zdw 99 627

Pokój
elegancko umeblowany dla 2 osób do wynajęcia, Woźna 25, m. 9, zdw 99 629

Pokój
panu, Szkolna 9, m. 8, zdw 99 637

Frontowy
wynajme Pokon Woźna 11, zdw 99 633

Jedno
lub dwuosobowy zaraz wynajme Poplińskich 9, I, lewo, zdw 99 684

Frontowy
oraz mały, Śniadeckich 9, mieszkanie 10, zdw 99 748

Dwuosobowy
elektryczność telefon częściowe utrzymanie, Pocztowa 29, mieszkanie 11, zdw 99 758

Przejezdny
niekrepujący salon, Ratajska 9, m. 8, zdw 99 706

Centrum
Rzeczywspolitej 2, Chudzińska, zdw 99 710

Mniejszy
pokój elektryczność, Matejki 66, m. 7, zdw 99 714

Obszerny
frontowy z osobnym wejściem zaraz oddam pokój, Ul. Wybickiego 3, mieszkanie 18, zdw 99 553

Tani
Długa 3, II, lewo, zdw 99 556

Frontowy
duży, również małżeństwu wynajme, Wielkie Garbary 34, m. 12, zdw 99 555

Studentom
ciepły, Mielżyńskiego 5, front - Knaflawska, zdw 99 557

Pokój
mały, Matejki 53, mieszkanie 11, zdw 99 559

Z
klatki schodowej pokój umebl. także małżeństwu, Kościelna 15, skład, zdw 2 268

Pokój
umeblowany, frontowy zaraz wynajme, Woźna 25, mieszkanie 7, r. 4 014

Pokój
Młyńska 12a, mieszkanie 10, zdw 99 728

Lepszy
pokój klatki schodowej, Górna Wilda 45, Pyka, zdw 99 727

Ładny
niekrepujący również małżeństwu, Ogrodowa 2, mieszkanie 11, zdw 99 636

Pokój
1-2 osobowy, słoneczny, dobrze umeblowany do wynajęcia zaraz, Łodowa 1, mieszkanie 6 przy Ryнку Lazarskim, zdw 99 630

Dwuosobowy
jednoosobowy utrzymaniem, bez, Wielkie Garbary 16, mieszkanie 8, zdw 99 739

Pokój
umeblowany dwóm panom wynajme, Skryta 4, mieszkanie 6, zdw 99 659

Pokój
utrzymaniem - bez 2 lub jednej u samotnej pani, Grobla 9, mieszkanie 21, zdw 99 660

Pokój
wspólny panience bezszczepiającej do szkół z całkowitem, dobrem utrzymaniem i opieką, Marja Kozłowska, Fr. Ratajska 15, zdw 99 662

Pokój
Grobla 19, m. 8, zdw 99 667

Małżeństwu
pokój zaraz z używaniem kuchni, Mostowa 26, m. 41, zdw 99 668

Pokoik
i pokój z częściowym utrzymaniem, Skarbowska 15, parter, lewo, zdw 99 669

Pokój
frontowy, elektryczność, Niegołewskich 2, I, lewo, zdw 99 675

Dwóm
lub trzem frontowy, Aleje Marcinkowskiego 17a, mieszkanie 7, zdw 99 680

Dwuosobowy
zaraz, Marcina 52-3, mieszkanie 9, zdw 99 678

Pokój
umeblowany jednemu lub dwóm panom wynajme, Sw. Marcin 3, m. 8, zdw 99 775

Frontowy
2-3 osobom centralne (kuchnia) Matejki 51, m. 7, zdw 99 773

Pokój
Cieszkowskiego 8, m. 9, zdw 99 781

Pokój
3 łóżka, Strzelecka 5, III, lewo, zdw 99 790

Pokój
z klatki schodowej, Sw. Wojciech 30, mieszkanie 7, zdw 99 793

Panion
Sw. Józefa 6, mieszkanie 6, zdw 99 796

Pokój
czysty i ciepły dobrze umeblowany elektryczność łazienka Zupańskiego 19a, I pr., m. 12, zdw 99 797

Ładny
niekrepujący, Kwiatowa 4, m. 5, zdw 99 792

Pokój
Wierzbicice 53, m. 7, zdw 99 738

Pokój
dwóch panów, Działyskich 2, m. 7, zdw 99 641

Centrum
pokój lepszy, Kreta 4, II, prawo, zdw 99 743

Dąbrowskiego
23, m. 7, ogrzewaniem, utrzymaniem, jw 2 282

Pokoik
skromny utrzymaniem bez, Matejki 68, m. 1, jw 2 281

Pokój
utrzymaniem, bez, Dąbrowski 36, m. 7, zdw 2 280

Osobne
wejście dwuosobowy, małżeństwu, Poznańska 27, m. 4, jw 2 277

Pokój
frontowy, Jackowskiego 43, mieszkanie 6, jw 2 279

Jedno - dwuosobowy
utrzymaniem lub bez, Prusa 2, m. 7, jw 2 276

Czysty
pokój dwóm, Słowackiego 39, III, prawo, jw 2 272

2
pokoje umeblowane dla panów wynajme, Dąbrowskiego 52, m. 6, jw 2 271

Marcina
13, mieszkanie 9, ładnie umeblowany, zdw 99 573

Dwuosobowy
zaraz, Wskaże Kurjer Poznański zdw 99 570

Pokój
Strzelecka 23 a, parter, lewo, zdw 99 569

2 pokoje
św. Józefa 6, parter, prawo, zdw 99 566

Pokój
słoneczny, czysty, jedno, dwuosobowy, światło elektryczne, Młyńska 13, mieszkanie 6, zdw 99 692

Małżeństwu
parter zaraz, Polna 3 - 2, zdw 99 368

Pokój
Bydgoska 2a, m. 19, śrw 50

Różana
15, III, lewa, zdw 99 697

Śródmieście
przy Zamku ładny, z utrzymaniem, bez, Wały Jana III, 11 - parter, prawo, zdw 99 696

Pokój
niekrepujący słoneczny dla dwóch od 15, Wolnica 3, mieszkanie 10, zdw 99 698

Półwiejska
2, mieszkanie 6, utrzymaniem - (częściowo) pianino 1-3, zdw 99 830

Słoneczny
utrzymaniem bez zaraz, Siemiradzkiego 2, mieszkanie 4, zdw 99 829

12 SZUKA POKOJU

Małżeństwu
szukają pokój okolica Rynek Wildecki do Traugotta, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 418

Student
poszukuje pokoju niekrepującego w śródmieściu, Cena do 35 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 98 898

Nauczycielka
poszukuje pokoju bezwzględnie czystego częściowo umeblowanego Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 99 264

Pokoiku
wobodnego umeblowanego poszukuje pan, Oferty z ceną opisem do Kurjera Poznańskiego zdw 99 263

Pan
pokoju z ceną Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 400

Niekrepującego
miłego, niedrogi pokój natchmiast na Jeźcach poszukuje dwóch studentów, Zgłoszenia z ceną do Kurjera Poznańskiego zdw 99 447

Poszukuje
dużego pokoju umeblowanego ewentualnie używaniem telefonu Łazarz lub Jeżyce, Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 99 615

Pokoju
do 35 zł poszukuje urzędniczka, Oferty Kurjer Poznański zdw 99 792

Solidny
pan poszukuje pokoju do 35 zł, Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 723

Poszukuje
okoju frontowego z używaniem kuchni, Oferty Kurjer Poznański zdw 99 484

Pokoju
kromnego małego śniadaniem, światłem opalem, czystego niekrepującego, Jeżyce poszukuje akademik, Pościel mam Cena do 50 zł Oferty Kurjer Poznański zdw 99 488

Niekrepującego
jednoosobowego pokoju centrum miasta poszukuje zaraz student, Oferty Kurjer Poznański zdw 99 874

13 LOCALE

Ubiakacje
przemysłowo-handlowe 360 mkw. podwórzu Wielka 18 wynajmie całości, częściowo administrator Wielkie Garbary 21, m. 8, zdw 98 212

Ubiakacje fabryczne
obszernie gaz elektryczność, mieszkanie dla stroża, pokoje na biura, wydzierzawie, Oferty Kurjer Poznański zdw 98 753

Ubiakacje
parterowe suche, jasne, centralne ogrzewanie, przy Ryнку, 200 m. od gospodarza, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 363

Ubiakacje
fabryczne w śródmieściu do wynajęcia, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 364

Lokal
z 5 pokojowym mieszkaniem w śródmieściu od zaraz do wynajęcia wprost od gospodarza, Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 99 357

Lokal
na sklep towarów krótkich ewentualnie z małym mieszkaniem poszukiwany w pobliżu centrum, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 304

Obiady
na masle obfite 80 gr. Nowy Rynek 14/15 m. 1. zdw 98 978

Salon m6d damskich
wykonuje suknie balowe i wieczorowe po bardzo niskich cenach. Sw. Jozefa 6 mieszkanie 8. zdw 99 457

Dziecko
przyjme na wychowanie. Zgloszenia Kurjer Pozn. zdw 99 342

Jasnovidz
Mobot metapsychofizjolog Pe-wuka. rozwiazuje najtrudniejsze sprawy przezosci przyszlosci. Sw. Marcin 52/53. I. zdw 97 327

Krawcowa
w dom wykonuje scisle wedlug zurnali garderobe damska, dziecięca bielizna przerobki. Zgloszenia Kurjer Pozn. zdw 99 355

Krawcowa
poleca sie do szycia i naprawy bielizny. 150 dziennie. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 301

Przyjmuje
wszelka bielizna do szycia. specjalnie meska. Wielkie Garbary 5 mieszkanie 25. zdw 99 325

Bilansista
wykonuje prace buchalteryjne. bilanse lekcyj buchalterji i sprawy podatkowe. Oferty Derfert. Zielona 6. zdw 99 503

Wszelkich
rob6tek wlicznie fil6 i naszyjni-ki wyucza za 5 zl miesiecznie. Artlowa. Przemyslowa 29 parter prawo. zdw 99 468

Daj nadrobic
jedwabne pończochy zaplacisz tylko 1.70. Fabryka pończoch. Nowy Rynek. zdw 99 720/1

Kuśnierka
wykonuje taniej. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 736

Chłopczyka
5 miesiecznego z dobrej rodziny na własne oddam. Adres Kurjer Poznanski zdw 99 708

Chiromantka
przepowiada z kart. Sew. Mielżyńskiego 22. m. 8. zdw 99 514

Suknie
balowe. wieczorowe wykonuje szybko tanio. Pocztaowa 30. III. mieszk. 29. zdw 99 623

Na karnawal
wykonuje elegancie suknie balowe. wieczorowe tanio. Kostiumy maskowe oryginalne wypozycza. Sw. Marcin 34. II. zdw 99 730

2,40 złotych
powleczenie na poduszke. Strojenie od 3.90 z falbana od 4.50. Jasiak strojny od 1.90. powleczenie na posciel. bale od 7.90. podpocie od 9.80 strojenie od 11.90. Na życzenie wykonuje sie wszelkie zamowienia w kr6tkim czasie. Fabryka Bielizny J. Schubert. ul. Wroclawska 3. Specjalność: Wyprawy. Pw 9 840-18

Obiady, kolacje
smaczne. tania. Jadłodajnia. P6lwiejska 17. zdw 99 733

Kasy rejestracyjne
maszyn do pisania naprawia. — gwarancja tanio. Just. Waly Jana III. 10. zdw 99 735

Eleganckie
suknie wieczorowe. wizytowe wykonuje tanio. Słowackiego 39. III. prawo. jw 2 273

Wykwintne krawiectwo
Relewicz, Pl. Nowomiejski 3, I. p. wykonuje ubiory wieczorowe po bardzo przystępnym cenach. zdw 99 638

23 OZENKI

Kto pragnie się ożenić
wyjść zameż chce sie zwr6cić z celem zaufaniem do firmy „Elite” kojarzenie matzestw wytwornie i dyskretnie. W kraju i zagranicą. Gdansk Wzrzeszcz. Friedensteg 12 p. zdw 91 463

Wdowiec
szuka towarzyszyki życia dobrego i miłego usposobienia. Wdowy lub panny do lat 40 własnym mieszkaniem mile widziane. Oferty uprasza sie skierowac do Kurjera Poznanski zdw 99 387

Dwie przyjaciółki
przystojne lat 28, 29. poszukuja pan6w starszych. inteligentnych jako szczerych przyjacieli. Cel matrymonjalny. Oferty możliwym z fotografia do Kurjera Poznanski zdw 99 456

Pana
starszego z dobrym charakterem. do lat 45. pozna panna lat 32. nie dzisiejszych pogl6d6w dobra kupcowa. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 311

Szatynka
urzędniczka posiadająca troche got6wki pozna pan6w inteligentnych do lat 45. Wdowcy niewykluczeni. Cel matrymonjalny. — Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 261

Kawaler
40 cholewkarz samodzielny poszukuje celem 6zku panny lub wdowy c6skolwiek majatkami. składem obuwia lub sk6r Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 046

„Wiano“
udziela pomocy finansowej osobom wstepujacym zwiazki matzestwskie. Zgloszenia Poznan. pl. Sapieżyński 2. m. 10. zdw 99 642-3

Kupiec
lat 27. 5 lat na stanowisku zapozna pania z got6wk6 1500—2 000 z celem usamodzielnienia. Cel matrymonjalny. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn zdw 99 722

Przystojna
wykształcona muzyczna panna dobrego domu lat 27 niebieska. posłubi inteligentna lepszej sfery. Oferty pod „Szlachetna” Pa”. Bydgoszcz. Pw 10 006-63.1

Panna
lat 30. blondynka posiadająca 2 pokoje kuchnia szuka meża. — Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 548

Ziemianin
zamożny szuka panny lub wd6wki niezaleznej. Cel matrymonjalny. Zgloszenia Kurjer Pozn. zdw 99 630

Panience
przystojnej m6dzej. przejmujacej hotel. restauracje oraz dom. szuka meża ojciec. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 731

Kawaler
lat 28. przystojny posiadający got6wki 90 000. posłubi niebieska panna. Oferty bezanonimowe Kurjer Pozn. zdw 99 736

Urzednik
magistratu (etatowy pensja 420) trzydziestoletni kawaler szuka żony. Oferty bezanonimowe Kurjer Pozn. zdw 99 744

Inteligentny
kawaler. brunet. lat 30. b. przystojny. sympatyczny. elegancji na swianstwo (kasjer-buchalter) nawi6ze kontakt z panna ładną. zgrabną i uczciw6 z srodkiem posaciem w celu matrymonjalnym. Pierwszenstwo maja jasno blondynki wzgl. brunetki. Rzecz traktuje sie bardzo powaznie. Nieanonimowe zgloszenia li tylko z fotografia która sie zwraca do Kurjera Pozn. zdw 99 860

Panienska
z prowincji posiadająca wyprawę dwa pokoje z kuchnia i c6skolwiek got6wki poszukuje z braku znajomośc pana biednego. lecz na dobrem stanowisku. najchetniej urzednika lub wojskowego. Cel matrymonjalny. Oferty tylko powazne Kurjer Pozn. zdw 99 857

2 kolezanki
obie brunetki znudzone samotnoscia z braku znajomośc poszukują meż6w lecz tylko wojskowych. Powazne oferty Kurjer Poznanski zdw 99 858

24 NAUKA

Rodowita Francuzka
udziela konwersacji gramatyki literatury korepetycji do wszystkich klas Młyńska 2. mieszk. 7. zdw 99 908

Szkoła Tańca Antoszewskiego
rozpoczyna nowe kursy. Ceny 6żone Zielona 3 Pw 9901-52.24

Angielskiego
w czterech miesiacach! Gwarancja! Miesieczne dziesiec złotych. Zgloszenia: Sekretarka Gabriela Plucińska. Działyskich 6 godz. 1—2. zdw 97 343

Doktorat
i calkowite studja akademickie w wszystkich dziedzinach wiedzy. Po ukoczzeniu studi6w. dyplom uniwersytecki — International Akademie Office Boite postale nr. 524. Bruxelles (Centre) Belgja. dw 1 622

Nowe
kursy gimn. VI. klas. i matryczne od 1. 1. 1932 w Pedagogjum Poznanskiem (r. z. 1919). Skarbo-wa 5. III. pietro. 18—19. zdw 90 250

English Lady
gives lessons conversation. Apply Kurjer Poznanski zdw 99 379

Udzielam
lekcyj stenografji fonetycznej systemu Duvernois. majacej zastosowanie do wszystkich jezyk6w. Kurs w 10 lekcyjach z 40 Jako też i lekcyj jezyka niemieckiego. francuskiego i włoskiego z 3. — godz. Marja Klausius. Poznań-Solacz. ul. Wolyska 14. Zgloszenia między godz 11 i 15. zdw 99 413

Francuskiego
udziela nauczycielka (z paryskiego uniwersytetu). Garnarska 10. mieszk. 4. front. narożnik sw. Marcina. zdw 99 419

Francuskiej
konwersacji wzmiarn niemieckiej poszukuje m6dzy urzednik. Zgloszenia Kurjer Pozn. zdw 99 415

Matura
6 klas gimnazjalnych. komplety. osobno Przygotowanie dokladne. dobre wyniki tań. Zgloszenia Kurjer Poznanski zdw 99 410

Korepetycji
tanie udzieli student Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 333

„Rumba“, Kursy Tańców
Szczurk6wny
Zgloszenia kazdego czasu. Rze-zypopolitej 9 I pietro. zdw 99 336

Francuskiego
udziela nauczyciel Francuz. Parkowa 32. I. pietro. godz. 8. zdw 99 303

Kawaler
szuka towarzyszyki życia dobrego i miłego usposobienia. Wdowy lub panny do lat 40 własnym mieszkaniem mile widziane. Oferty uprasza sie skierowac do Kurjera Poznanski zdw 99 387

Dwie przyjaciółki
przystojne lat 28, 29. poszukuja pan6w starszych. inteligentnych jako szczerych przyjacieli. Cel matrymonjalny. Oferty możliwym z fotografia do Kurjera Poznanski zdw 99 456

Pana
starszego z dobrym charakterem. do lat 45. pozna panna lat 32. nie dzisiejszych pogl6d6w dobra kupcowa. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 311

Szatynka
urzędniczka posiadająca troche got6wki pozna pan6w inteligentnych do lat 45. Wdowcy niewykluczeni. Cel matrymonjalny. — Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 261

Kawaler
40 cholewkarz samodzielny poszukuje celem 6zku panny lub wdowy c6skolwiek majatkami. składem obuwia lub sk6r Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 046

Tańcy scenicznyc
kto wyuczy? Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 228

Szkoła Tańców Modernistycznych Jaroslawa Sredzińskiego „Rumba“
wyucza w jednej lekcyj prywatnej Kurs dla poczatkujacych rozpoczynam dzis Strzelecka 3. zdw 99 117

Bridge'a
lekcyj kompletach udzielam. Zgloszenia Kurjer Poznanski zdw 99 591

Starszy student
udziela korepetycji z matematyki. Zakres gimnazjum; godzina 1½ zl. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 274

Tańce najnowsze narodowe wyucza Baletmistrz Szczurek
Kumba. Dom Rzemieslniczy Ratajczaka. zdw 99 265

Kursy
-tenografji. pisan6 maszyn6 księgowosci 3 4 6 miesieczne rozpoczynam 4 stycznia Tyras Za-worska Strzelecka 33 i Poznańska 28 30 zdw 95 464

Kursy
stenografji pisan6 na maszynie rozpoczynam 5 stycznia Kantiaka 1 zdw 96 036

Kursy
handlowe rozpoczynam 4 stycznia 1932 r. Kromczyńska Ogr6dowa 16. II. zdw 98 037.8

Księgowosci
stenografji. pisan6 maszyn6 wyuczamy tanio. Dla niezamożnych żniżki. Wpisy codziennie. — Postep. Plac Sapieżyński 2 a. zdw 99 803/4

Niemieckiego
kto udzieli prawnikowi? Zgloszenia cena Kurjer Poznanski zdw 99 492

Szkoła Tańców Mikołajczak-Kledecka,
Pocztaowa 29. Przyjmujemy kilkanascie pan6w. Warunki nader przystepne. Pw 10 010-1.13

Gimnazjast6w
opieka — pomoc. Niegol6wskich 1 m. 5. zdw 99 699

Szkoła
tańców A. Szykko ucza Rumba i inne tańce — Zapisy Kwiatowa 4 — parter lewo. zdw 99 523

Tanie kursy tańców
Waxmann — Opaliński 27. Grudnia 19 m. 9. zdw 99 782

25 MUZYKA

Akompanjuje
solistom i udzielam lekcyj gry fortepianowej. Jasna 16. mieszk. 9. zdw 99 396

Fortepian
bardzo tanio do wynajecia. Zgloszenia Kurjer Pozn zdw 99 469

Pianista
m6dzy poszukuje posady od 15 b. m. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 254

Specjalnych
lekcyj gry na mandolinie grun-townie udziela solista Leon Sawicki. byly uczen prof Silvio Raineri i Carlo Munier w Florencji. Zgloszenia przyjmuje Piekary 1. I pietro. zdw 99 260

Centrala muzyk6w
dostarcza stale wszelka muzyke. Dyrektor Guziński. Marcinkowskiego 23. zdw 99 433/9

Gry
fortepianowej udzielam przystepnie Rencowa Dabrowskiego 5. jw 2274/5

Potrzebny
duet. Restauracja Dabrowskiego 53-55. jw 2 283

Trio lub kwartet
z repertuarem salonow6 — dancin-gowym potrzebne. Hotel War-szawski. Kościan. zdw 99 749

Pianista
z akordeonem wolny. Kaczmarek. Marsz. Focha 53. m. 12. zdw 99 658

Śpiewaczka — wirtuozka
doświadczony pedagog udziela lekcyj śpiewu solowego oraz gry fortepianowej sumiennie i przystepnie. Zgloszenia przyjmuje Stenia Ziemiłowiczówna. Stro-ma 26. m. 11. zdw 99 674

Jazzband
sprzedam. Szyperka 15. m. 10. zdw 99 826

26 ROZRYWKA

Wypożyczalnia
książek powieściowych i dla młodzieży. — Najwiekszy najtańsza. Nowy udoskonalony system wypożyczania. Wszystkie nowosci. Woźna 12 dom firmy Kuźaj — Woźna 12 zdpw 81 338

Kino Aurora
Tarzan wśród m6p. zdw 99 756

Mily
spędzisz czas Przyłanka. P6l-wiejska 30. koncert harfowy. zdw 99 789

27 SZUKA PRACY

Wdowa
w srodnim wieku przyjme posade gosposci do księdz6. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 357

Żelazniak sofer
(22 lata) z dobrmi świadectwami szuka posady inkasenta podr6zu j6cego. Łaskawe zgloszenia Kur-rier Poznanski zdw 99 354

Młody sofer
2-letnia praktyka z dobrmi świadectwami szuka posady miejscowosci obojnetna. Zgloszenia Kur-rier Poznanski zdw 99 653

1500—2000 zł
dam za uzyskanie stalej posady bankowej (sila pomocnicza). — Plisłm zgloszenia do Kurjera Po-znanski zdw 98 814

Nauczyciel
z powodu redukcji poszukuje posady (kasjera inkasenta) w biurze lub w majatku. Kaucja do 1 000 zł Zgloszenia Kurjer Pozn zdw 98 887

Aptekarska
żenska sila pomocnicza z dlugoletnia praktyka i dobrmi referencjami; poszukuje zaraz odpowiedniej posady Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 873

Osoba
z inteligencji; znajac6 sie na gospodarstwie kobiecym i krawie-czynstwie szuka od zaraz lub p6żniej posady zastępczyni pani domu Zgloszenia do Kurjera Po-znanski zdw 99 872

Inteligentna
osoba w krytycznym polozeniu przyjme posade do dzieci. Zgloszenia Kurjer Poznanski zdw 99 920

Nadpielegniarz sanitariusz
dzienly w zawodzie. dobre świadectwa szuka posady w szpitalach lub prywatnie. Niewykluczenie przyjme jakiegokolwiek zajecie aby zapracowac na chleb dla swej dziatwy. Apeluje do osob litościwych o łaskawe poparcie. gdyz znajduj6 sie w duzej nędzy. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 029

Kołodziej
dobry fachowiec. chlubne świadectwa z c6ciągiem poszukuje posady w majatku. Adres Kurjer Poznanski zdw 99 907

Zredukowany
poszukuje jakiegokolwiek pracy obojnetnie co byle nie zaprzec6c honoru Osoby litościwe bardzo prosze o zlitowanie sie nad moja rodzina. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 014

Nauczycielka
zredukowana z ukoczzeniem seminarjum z sześciolletnia praktyka w szkole powszechnej; przyjme posade do dzieci zaraz lub p6żniej. Łaskawe zgloszenia do Kur-riera Poznanski pod zdw 99 187

Maturzystka
poszukuje posady elewki w aptece Ch R6hr Toruń. Mostowa 22. telefon 410. nw 7 840

Rzadca
gospodarczy kawaler z 11 letnia praktyka dobry rolnik poszukuje posady. Łaskawe zgloszenia do Kurjera Poznanski zdpw 99 826

Bufetowa
dzienla. szuka posady możliwie z obsluga gości. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 065

Praczk6
przyjmuje bielizne. wykonuje tanio akuratnie. Zgloszenia Kurjer Poznanski zdp 99 347

Gosposia
z dobrej rodziny. samodzielnym dobrem gotowaniem. w srodnim wieku. dobrmi świadectwami i poleceniami szuka posady do samodzielnego prowadzenia domu. najchetniej w m6stem miescie lub majatku u samotnej osoby. Zgloszenia Kurjer Poznanski zdw 99 373

Dziewczyna
do wszystkiego z c6skolwiek gotowaniem poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznanski zdw 99 376

Gosposia
starsza zafiana z dobrem gotowaniem do wszelkich prac domowych szuka posady samodzielnej. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 372

Kucharka
starsza. czysta. z dobrem gotowaniem. do samodzielnego prowadzenia domu. wszelkich prac szuka posady Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 371

Sierota
poszukuje posady od 15 do wszelkiej pracy z gotowaniem. P6l-wiejska 16. mieszk. 17. zdw 99 395

Polecam
moja sluznca uczciwa z samodzielnym gotowaniem do lepszego domu. Zgloszenia Matejki 59 mieszk. 8 zdw 99 393

Dziewczyna
uczciwa szuka posady od 15. I. 32. Miejscowosc obojnetna. — Oferty Roszk6wna. Jarocin. Paderewskiego 4. zdw 99 388

Zdolna
podreczna szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 389

Bufetowa
uczciwa poszukuje posady do restauracji lub cukierni. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 386

Poszukuje
prania. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 382

Maturzystka
systyry zdolny szuka pracy. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 381

Gospodyni
kucharka. znajaca dobre gotowanie ch6w drobiu poszukuje posady u samotnej osoby lub dwojga panstwa. Miejscowosc obojnetna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 424

Piekarz cukiernik
samodzielnly zna krakowskie pieczywo poszukuje posady od 15. I. lub p6żniej. Łaskawe oferty Kur-rier Poznanski zdw 99 422

Panna
z porzadnej rodziny poszukuje posady zna szycie. kuśnierstwo. najchetniej do dzieci. Miejscowosc obojnetna. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 417

Panienska inteligentna
z ukoczona szkoła gospodarz6. umiejaca szyc zając sie dziećmi. zarzadzic domem. poszukuje posady do dzieci z szyciem zarz6dczyni domu. Miejscowosc obojnetna. Zgloszenia Kurjer Poznanski zdw 99 411

Młoda
uczciwa dziewczyna poszukuje poslugi. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 408

Sluznca
z dobrem gotowaniem. z własna posciel6. wierna poszukuje posady do wszystkiego od 15 stycznia lub 1 lutego. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 482

Kucharka
sluznca. samodzielna uczciwa poszukuje posady od 15 stycznia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 431

Sluzacy
lat 27. dobre referencje. prosi o posade lub wypom6zke. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 471

Panna
z ukoczona szkoła gospodarz6 szuka posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 467

Ogrodnik bartnik
kawaler z dlugoletnia praktyka poszukuje samodzielnej posady przy skromnych wymaganiach. Zna wszelkie prace w zakresie ogrodnictwa wchodzace. Łaskawe zgloszenia do Kurjera Poznanski zdw 99 461

Gospodyni
z dobrem gotowaniem do wszystkiego szuka posady Oferty Kur-rier Poznanski zdw 99 458

Praczk6
dzienla tania szuka pracy. Marszalka Focha 51. mieszk. 10. zdw 99 343

Poslug6
na przed poludnie na Lazarzu przyjme. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 444

Panienska
lepszej rodziny poszukuje posady bufetowej lub kelnerki Poznaniu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 335

Ogrodnik
kawaler obeznany dokladnie w ogrodnictwie poszukuje posady samodzielnej od 15. I. 32 lub od kazdego czasu Skierowac prosze Kurjer Poznanski zdw 99 332

1 000 zł
kaucji za otrzymanie posady z6yzy m6dzy korespondent z dokladną znajomoscia polskiego francuskiego. angielskiego cześćciowo niemieckiego. Praktyka we Francji studia w Stanach Zjednoczonych. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 498

Technik dentystyczny
m6dzy. znajacy prace metalowa i kauczukowa poszukuje posady. — Miejscowosc obojnetna. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 99 486

Poslugaczka
poszukuje poslugi. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 485

Księżk6wa stenotypistka
5 lat praktyki poszukuje posady. Miejscowosc obojnetna. Oferty do Kurjera Poznanski zdw 99 362

Ekspedjentka
kt6ra pracowala w księgarni. skl6dnie papieru i galanterji. z kilkolletnia praktyka szuka pracy. Zgloszenia Kurjer Poznanski zdw 99 360

Księżk6wy
pieczacy maszyn6. małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 312

300 zł
kaucji stawie za otrzymanie posady woźnicy inkasenta. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 309

Poslugaczki
dwie siostry poszukuj6 poslugi. najchetniej biura lub prywatnej zaraz lub od 15. I. 1932 r. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 99 306

Praszwaczka
poszukuje pracy najchetniej w skl6dce. Oferty Kurjer Poznanski zdw 99 300

Dziewczyna
poszukuje poslug od zaraz wzgl. 15. I. Oferty Kur

Piekarz
samodzielny z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia: Makowski, Poznań, ul. Poznańska 28/30. Zdzw 99 330

Pomocnik ogrodnicy
obeznany w swym zawodzie poszukuje posady od 15 1 1932 lub później. Miejscowość obojętna. Oferty z podaniem warunków proszę nadsyłać pod adres: Fl. Rochowiak, Gorzycki p. Czern. pin. pow. Kościan. Zdzw 99 948-9

Służąca
dobre świadectwa, poszukuje zajęcia ewentl. do dzieci od 15. — Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 824

Krawcowa
pierwszorzędną poleca się w dom. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 820

Młodsza
posługaczka z dobrymi świadectwami szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdzw 99 767

Majster ceglarski
starszy, doświadczony, długoletnie dobre świadectwa, szuka posady zaraz lub później. Malinowski cegielnia Jelonek, poczta Złotniki, pow. Poznań. Zdzw 99 766

Młoda
dziewczyna ze wsi, Wielkopolańska, poszukuje w takim domu posady do dzieci, do kuchni lub do starszych państwa. W ostatnim miejscu z panią gotowała, wyprac też sama potrafi. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański Zdzw 99 518

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 603

Krawcowa
samodzielną z praktyką poszukuje posady poza dom. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Zdzw 99 610

Młoda
kucharka poszukuje posady najchętniej do jednej lub dwóch osób. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 251

Zarządczyni
znająca wykwinną kuchnię, gospodarstwo poszukuje posady zaraz na probostwo lub dworu. — Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdzw 99 630

Kupiec
podróżniczy, pierwszorzędnie zaprowadzony w Poznaniu i na Pomorzu, poważny, posiadający wszechstronne doświadczenia w własnym przedsiębiorstwie poszukuje odpowiedniej posady. Branża obojętna. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 631

Sierota
uczciwa, znająca prace domowe, zycie lat 31, szuka posady u samotnej osoby lub starszych państwa od 15 stycznia. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 636

Praczką
szuka prania lub posady. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 640

Gospodni
szuka posady od 15. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 715

Poszukuje
posady najchętniej do dzieci. — Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 713

Sierota
z dobrem gotowaniem poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 712

Sierota
z dobrem gotowaniem, poszukuje posady najchętniej u jednej osoby lub bezdzietnych małżeństwa zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 733

Młodsza
dziewczyna kochająca dzieci, poszukuje posady do wszystkiego z własną pościelą zaraz lub 15 1. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 648

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Romans”.
Aurora: Tarzan wśród małp.
Colosseum: „Neapol śpiewające miasto”.
Corso: „Legion potępieńców”.
Edison: „Kobieta, która Cię nigdy nie zapomni”.
Harfa: „Warta nocna”.
Kapitol: „Gniazdo miłostek”.
Metropolis: „Pat i Patachon jako królowie mody”.
Nowości: „Dziewczyna z baletu” z Clarą Bow. — Na scenie wielka rewja p. t. „U nas Hupścik”.
Orzeł: „Walka o diamenty”.
Odeon: „Marokko”.
Roxy: „Miasto tysiąca uciech”.
Renaissance: „Król Konga”.
Słońce: „Kongres tańcy”.
Tęcza: „Miłość Kozaka”.
Wilsona: „Czar walca”.

Dziewczyna
młoda, chętna, pracowita, poszukuje od 15 posady do wszelkiej pracy domowej z średnim gotowaniem i praniem. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 645

Dziewczyna
młoda, chętna, pracowita, poszukuje od 15 posady do wszelkiej pracy domowej z praniem. — Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 646

Służąca
poszukuje posady. Ulrichówna, Górna Wilda 58, u Sowińskiego. Zdzw 99 752

Posługaczka
wiejska, uczciwa, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 651

Służąca
uczciwa, dobrem gotowaniem, dobrymi świadectwami, poszukuje posady w lepszym domu. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdzw 99 670

Uczciwa
niewiasta poszukuje pracy w restauracji lub kawiarni do umykania statków za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 780

Służąca
poszukuje posady najchętniej u osób samotnych, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 791

Pokojoiva
poszukuje posady prasuje sztywną bieliznę, zna bardzo dobrze obsługę oraz może zastąpić gospodynią. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Zdzw 99 734

Ekspedjentka
z rodziny religijnej, poszukuje posady w kawiarni, piekarni lub cukierni. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 737

Panna
lat 18, inteligentna z lepszej rodziny, poszukuje posady do dzieci albo jakiegokolwiek innej (pomoc w lekcyjach, przechodnia i udzielanie lekcji na fortepianie). Łaskawe oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 742

Dziewczyna
mająca dobre świadectwa poszukuje posady do wszystkiego od 15. 1. 32. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 577

Poszukuje
samodzielną u samotnej osoby zaraz lub od 15. Świadectwa dobre. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 576

Gospodni - kucharka
przyjmie zarząd Oferty „Par” pod „Uczciwy dom”. Pw 10 004-53.37

Kołodziej
kawaler poszukuje posady pomocnika lub samodzielnego w własnym narzędziami, również może objąć prace stolarskie. Łaskawe oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 869

Inteligentna
panienka z dobrego domu szuka posady sekretarki u lekarza lub innej — za utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 851

Niania
dobrze polecona szuka posady od 1. 2. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdzw 99 828

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem poszukuje posady w lepszym domu od 15. 1. lub 1. 2. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdzw 99 827

Inteligentna
starsza przyjmie posadę zarządczyni w majątku lub u samotnego pana. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdzw 99 403

Uczeń
stolarski z jedno-roczną nauką poszukuje dalszej nauki w przedsiębiorstwie stolarskim. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 689

Kuchmistrzyni
gospodni, bufetowa restauracyjna szuka posady zaraz lub od 15. 1. Może zastąpić kucharkę. M. Urbańska, Poznań, Strusia 6, m. 1. Zdzw 99 902

Kucharka
z dobrem gotowaniem poleca się na weceła. Kreta 4, m. 16, Nowakowska. Zdzw 99 901

Ogrodnik
żonaty bezdzietny, 10 letnia praktyka, obeznany swym zawodzie wszechstronnie poszukuje posady jako kierownik zakładu lub we dworze zaraz. Łaskawe zgłoszenia proszę do Kurjera Poznańskiego Zdzw 99 900

Młodszy magazynier
branży żelaza poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański Zdzw 99 881

Panienska
lat 18, ukończona 6 klas gimnazjum szuka jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 895

Panienska
z praszowaniem i lekkich prac domowych poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 885

Posługaczka
uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 98 899

Dziewczyna
poszukuje posady do restauracji. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 98 882

Uczeń
kowalski szuka miejsca zaraz do douchenia 2 1/2 praktyki. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 98 843

Dziewczyna
uczciwa z dobrymi świadectwami poleceniami lubiąca dzieci poszukuje posady do wszystkich prac domowych cośkolwiek gotowania zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Zdzw 98 824

Stenotypistka
ksiązkowa poszukuje posady. — Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 98 801

Początkująca
ksiązkowa - biuralistka, wymaga skromne Oferty Kurjer Poznański Zdzw 98 878

Ogrodnik
lat 29, wykwalifikowany, dobre świadectwa polecenia, obeznany na usłudze pałacowej, dobry melisowy i strzelec, poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 875

Dyktandem
biegle pisząca maszynistka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 874

Kreślacz
techniczny z dłuższą praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 909

Posługi
przedpołudniem. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 98 871

Dziewczyna
lat 24, uczciwa, dobrze gotująca poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 98 850

Kucharka
poszukuje posady z dobrem gotowaniem polecenia dobre. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 98 844

Panienska
poszukuje posady do dzieci lub prac domowych. K. Garczarek, Lwówek, ul. Miedzvehodka Zdzw 98 921

Posługaczka
poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 928

Panienska
poszukuje posady do dzieci lub prac domowych. G. Garczarek, Lwówek, ul. Miedzvehodka Zdzw 98 922

Fryzjerka
kursistka z letnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 98 922

Praczką
dzienne szuka zajęcia 3-4 z dzienne. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdzw 98 952

Posługaczka
szuka pracy zaraz z szyciem. — Oferty Kurjer Poznański Zdzw 98 969

Przenisuje
na maszynę tania — szybko. — Dolna Wilda 76 telefon 70-96. Zdzw 99 971

Kupiec
szofer, dzielny z kaucją poszukuje zajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdzw 98 977

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 98 933

Ogrodnik
żonaty lat 30, poszukuje posady żonatego lub samotnego 15 1. lub 1 2 32. Dobrze polecony. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdzw 98 957

Dziewczyna
wiejska, starsza z dobrem gotowaniem i do wszystkich prac domowych poszukuje posady od 15. 1. do jednej osoby lub dorosłych. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 949

Poszukuje
posługi najchętniej Łazars. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 948

Posługaczka
z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 945

Posługaczka
poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 124

Gospodni
inteligentna szuka posady w kasyne — samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 104

28 WOLNE MIEJSCA

Gospodni-kucharka
do samotnego pana w mieście powiatowym potrzebna. Opis świadectw, fotografia, podanie wieku i warunków pod Zdzw 99 843 do Kurjera Poznańskiego.

Nauczycielka dyplomowana
poszukiwana w dom celem przygotowania chłopca do gimnazjum. Zgłoszenia z podaniem warunków pod adresem: adwokat Ciszewski, Katowice, 3-go Maja 21. Zdzw 2 451

Apteka
na prowincji poszukuje najchętniej zaraz, ucznia z praktyką, lub młodszego pomocnika. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego Zdzw 2 452

Poszukuje
starszej zarfanej osoby do wszystkiego z samodzielną gotowaniem, bez dużego prania. Zgłoszenia Drowsa J. Dammowa, ul. Dabrowskiego 35 37. Zdzw 98 372

Młynarz
kawaler obeznany z motorem gazowo-sasym jak i z elektryką potrzebny zaraz lub 15 1. 32 do młyna motorowego. Zgłoszenia z opisem świadectw, których się nie zwraca do Zarządu Maj. Sławno p. Lubasz, pow. czarnikowski. Zdzw 98 351

Kilku inżynierów
z branży maszyn. oraz wykładowców o motorach spalinowych i 1 energ. wermistrz mogą się zgłosić zaraz. Auto-Lot, Dabrowskiego 83/85. Zdzw 98 713

300
miesięcznie można zapracować maszyną pończosniczą, 60 igłowe 250 złotych, 84 igłowe zamiast 500 teraz tylko 80, przy gotówce. Na raty 200 gotówka reszta 3 razy po 50 złotych. „Zofia” Poznań, Śniadeckich 3. Zdzw 99 409

Nauczycielka wychowawczyni
potrzebna na wieś do dwójki dzieci. Wymagany język francuski albo niemiecki początki muzyki. Odpisy świadectw, warunki i wiek uprasza się podać z oferta do Kurjera Poznański Zdzw 99 434

Uczeń
za technika dentystycznego. — Adres Kurjer Poznański Zdzw 99 307

Biuralistka
(poważna) przyjmie f-a „Higiena” Plac Działowy 3. Zgłoszenia 7 stycznia od godziny 12-2 i od 5-8. Zdzw 99 247

Służąca
wiejska z gotowaniem, czysta i rzetelna. Zgłosz. Delina 17, biuro. Zdzw 99 250

Służąca
od zaraz Staszica 17, mieszkanie 8. Zdzw 99 319

Starsza
osobę bez gotówkowego wynagrodzenia przyjme za służącą na stałe. Szczegóły Kurjer Poznański Zdzw 99 231

Filet
czuńtownie wyuczam. — Opłata 10.— Haftów rocznych, robót włóczkowych wyuczam miesięcznie 6.— Sosnińska, Matejki 57, parter, lewo. telefon 6270. Zdzw 99 533

Dziewczyny
dzielnej, uczciwej czystej umiętej gotować do wszelkich prac domowych poszukuje natychmiast najpóźniej 15 1. Pożądana znajomość języka niemieckiego. — Oferty Kurjer Poznański Zdzw 2 456

Posługaczka
gotowaniem, praniem potrzebna. Adres Kurjer Poznański Zdzw 99 383

Osobę
w średnim wieku z dobrymi referencjami do samodzielnego prowadzenia domu, znająca się na kuchni, drobiu, — praszowaniu sztywnej bielizny, poszukuje Majejność pod Poznaniem, Oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego Zdzw 99 392

Podróżującego na smalec
na województwo poznańskie, dobrze zaprowadzonego poszukuje. Zwrot kosztów podróży i prowizja. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdzw 99 286

Biurova
młodsza pisząca na maszynie. Oferty z podaniem wynagrodzenia do Kurjera Poznańskiego Zdzw 99 377

Służąca
pilna polecona. Adres Kurjer Poznański Zdzw 99 403

Młodsza gosposia
dobrze polecona potrzebna zaraz. Majątek Lechlin p. Skoki. Zdzw 99 414

Dziewczyna
potrzebna. Marcina 33, m. 8. Zdzw 99 427

Dziewczyna
z pościelą do wszystkiego kochająca dzieci. Sieroca 5/6, Plotowska, środek od 3-4. Zdzw 99 333

Dziewczyny
młodsza do dziecka przychodnia. Mańczyk, Górna Wilda 119. Zdzw 99 305

Kucharki
oraz do wszystkiego poszukuje się na wieś zaraz lub 15. bm. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdzw 99 450

Służąca
uczciwa z dobrymi świadectwami do wszelkiej pracy domowej z gotowaniem przyjmie się zaraz. Małeckiego 38, m. 4. Zdzw 99 476

Ucznia
syna uczciwych rodziców przyjmie do zakładu żelaza Jan Siodziński, Nowe Pomorze. Zdzw 99 483

Panienska
poszukuje drogeria, Zyciorys z podaniem wynagrodzenia przyjmie Kurjer Poznański Zdzw 99 650

Gospodni
z wykwinnym gotowaniem potrzebna od zaraz. Zgłoszenia Adwokat Kierski, Szamotoły, ul. 3 Maja. Zdzw 99 653

Dziewczyna
do posyłek. — Skład cukrów. Poczta 6. Zdzw 99 673

Służąca
młodsza potrzebna. Poznańska 28 30, mieszkanie 3. Zdzw 99 685

Panienska
14 do 16 etn a sprytna uczciwa do ekspedycji. Zyciorys do Kurjera Poznański Zdzw 99 560

Kucharka
bufetowa od 15 bm kaucją do 500 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdzw 99 694-5

Ucznia
z kaucją zaraz. Zakład elektro techniczny. Długa 11. Zdzw 99 634

Ogrodowy
samodzielny posiadający do 5 000 gotówki do większego ogrodu nictwa zaraz potrzebny. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 655-6

Dziewczyna
młodsza do dzieci może się zaraz zgłosić. Ul. Mostowa 2 mieszkanie 4. Zdzw 99 602

Zdolni
agenci w branży kolonialnej do zbierania zamówień na m.asto i okolice potrzebni. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 605

Kucharka
i bufetowa potrzebne „Polonia”. Długa 7. Zdzw 99 725

Uczciwa
dziewczyna potrzebna zaraz. — Zgłoszenia od 2-5 Nowak, Debiec, Brzozowa, Dom parterowy. Zdzw 99 519

Inteligentnego
pana lub panią z gotówką 150 zł zyciorys. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 522

Uczennice
do szycia kroju. Zgłoszenia Böttcherowa, Górna Wilda 43. Zdzw 99 520

Posługaczka
potrzebna na Wile z praniem i gotowaniem. Adres wskazuje Kurjer Poznański Zdzw 99 539

Stala
posada, 200 miesięcznie, zaraz. Potrzebna 1-2000 złotych. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 759

Pomocnik
gastronomiczny kawaler, kaucją 100 zaraz Kawiarnia Półwiejska 17. Zdzw 99 778

Woźny sprzedawca
potrzebny Słusarska 7, Kiszczar. Zdzw 99 707

Poważne
przedsiębiorstwo w Poznaniu poszukuje agentów do sprzedaży artykułów gospodarstwa domowego raty za wysoka prowizją. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Zdzw 99 810

Poszukuje
posługaczki z praniem świadectwa pożądane. Plac Działowy 9, 11, prawo. Zdzw 99 703

Chcesz
otrzymać posadę? Wyucz się księgowości, stenografii, pisania maszyną. Wpisy codziennie. Postęp, Plac Sanieżyński 2a. Zdzw 99 812/13

Zawijaczki
do fabryki cukierki potrzebne. Zgłaszaj się od godz 4-6 po poł. Mostowa 15. Zdzw 99 711

Panienska
inteligentna potrzebna do lekkich prac domowych i zakładu. Kaucją 200 zł. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 747

Uczennica
lub początkująca do bufetu. — Adres Kurjer Poznański Zdzw 99 490

Służąca
z praniem, własna pościelą potrzebna. Wolna 3 Stanisławowska. Zdzw 99 420

Dziewczynę
uczciwą, czystą, 2 osoby i dziecko. Adres Kurjer Poznański Zdzw 99 578

Wychowawczyni
z praktyką potrzebna zaraz. Mickiewicza 36, mieszkanie 11. Zdzw 99 551

Biurowego
biurowej stanowisko kierownicze gotówką 1200 złotych poszukuje. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 633

Ważne dla poszukujących pracy
Kilku zdolnych zastępców i emerytów do sprzedaży papierów państwowych na raty poszukujemy. Dochód miesięczny w kwocie 300-400 gwarantowany. Zdobytym zamówieniami dajemy korzyść i diety. Niezawodowych poszukujemy najłatwiejszym sposobem. Zgłoszenia możliwe z fotografią. Lwowski Towarzystwo Kredytowe Lwów Leszjonów 33, w 7818

Kucharka
z dobrem gotowaniem i pieczeniem potrzebna. Zgłoszenia Hotel Warszawski, Kościan. Zdzw 99 750

Samodzielną
prasowaczka, pracząca zaraz. — Grobla 9, Walenczyk. Zdzw 99 661

Biurova
młodsza potrzebna 300 zł zabezpieczenia. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 762

Potrzebny
od 15. 1. 1932 r. pomocnik biurowy, ekpedjent, Zgłoszenia z opisem świadectw oraz podaniem wysokości wymagalnej pensji przy wolnym stole i stancji przyjmują Edmund Moczek Towary kolonialne, Leszno Dworcowa 48. Zdzw 7 991

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem zaraz. Wronecka 3, skład rzeźniczy. Zdzw 4 013

Dam
posada w cyrku ewentualnie wspólnictwo potrzebna 2 500 zł. Oferty Kurjer Poznański Zdzw 99 568

Humor zagraniczny

— Potrzebne dwie suknie na zimę!
— Niemożliwe! Muszę zapłacić podatki!
— A więc droższy ci urząd podatkowy, niż własna żona?
(Ami du peuple, Paryż). S. F.

Przedpiata

na styczeń 1932 za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. zł 4,00, w agencjach w mieście zł 4,50, z odnośnieniami kwartalnie zł 15,00, z odnośnieniami przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5,01 W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskoki zł 11,00, w innych krajach zł 11,00, w zakładzie, strajkach i t. p. nie mają prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.